

Helge Kjær Nielsen

**Sproglig Kommentarer
til
2 Korinterbrev**

Kap. 1- 13

**TEOLTRYK - Teologisk Forlag
1998**

Sproglige kommentarer til 2. Korinterbrev
Forfatter : Helge Kjær Nielsen
Copyright 1998 by
TEOLTRYK - Teologisk forlag,
Århus Universitet,
Hovedbygningen, 8000 Århus C

Fotografisk, mekanisk eller anden form for gengivelse eller mangfoldiggørelse af denne bog eller dele deraf er ikke tilladt ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Tryk : L.B. offset, Lading

Århus TEOLTRYK - Teologisk forlag 1998
ISBN 87-7806-017-6

Forord

I forlængelse af *Sproglig kommentar til 1 Korintherbrev* følger her en tilsvarende for 2 Korintherbrev. Ønsket er, at de hermed foreliggende *Sproglige kommentarer til 2 Korintherbrev* kan være til hjælp for teologistuderende og andre, som arbejder med de nytestamentlige tekster på grundproget.

Vægten ligger på at bestemme de sætninger og sætningsforbindelser, teksten rummer, og derudover at tydeliggøre, hvordan de enkelte ord og led i disse sætninger forholder sig til hinanden. Derimod er der en forholdsvis beskedent drøftelse af det semantiske felt, som de enkelte i teksten forekommende ord dækker over. Det er altså nødvendigt for brugeren af disse sproglige kommentarer til 2 Korintherbrev at gøre flittigt brug af en ordbog.

Tekstkritiske spørgsmål behandles kun i forholdsvis beskedent omfang.

Der er anvendt nogle forkortelser, som her skal forklares.

BDR er en forkortelse for F. Blass / A. Debrunner: *Grammatik des neutestamentlichen Griechisch*. Bearbeitet von F. Rehkopf, Göttingen 1978 eller senere. Et evt. tal efter kommaet i paragrafhenvisningerne (f.eks. BDR § 248,4) refererer ikke til de med petit skrevne noter, men til et bestemt tal i hovedteksten (i eksemplet altså punkt 4), eventuelt til en af de noter, der henvises til under dette punkt.

B&J er en forkortelse for J. Blomquist og O. Jastrup: *Grekisk / Græsk Grammatik*, Aarhus 1991.

HKN er en forkortelse for Helge Kjær Nielsen: *Nytestamentlig Græsk. Formlære og Syntaks*, Aarhus 1984. HKN,F angiver, at der henvises til paragraffer i den del af bogen, der fremstiller formlæren. HKN,S henviser tilsvarende til den del, der behandler syntaksen.

Forkortelsen κτλ. (καὶ τὰ λοιπὰ) betyder "osv."

Den græske tekst, der er kommenteret, er Nestle-Aland: *Novum Testamentum Graece*, 27. reviderede Auflage, Stuttgart 1993.

Rønde 1998

Helge Kjær Nielsen

KAPITEL 1

V. 1 Det er i antikke breve ganske almindeligt med en art overskrift bestående af følgende tre led: a) Afsenderen i nominativ, b) Modtageren i dativ; c) Selve brevhilsenen bestående af infinitiven *χαίρειν* med underforstået *λέγει*. Hos Paulus er især første og andet led ofte blevet udvidet, som det også er tilfældet her. Se i øvrigt BDR § 389 og 480,5b.

Hvad brevhilsenen her i 2 Kor angår, må ordene *λέγει* (her *λέγουσι*, da såvel Παῦλος som Τιμόθεος er subjekt) *χαίρειν* underforstås. Man kan evt. forstå v. 2 som brevhilsen. Afsenderne er som nævnt Παῦλος og Τιμόθεος, og modtagerne er τῇ ἐκκλησίᾳ κτλ. og τοῖς ἁγίοις πᾶσιν κτλ.

Til Παῦλος er føjet den præciserende bestemmelse ἀπόστολος (der egentlig er et verbaladjektiv dannet af verbet ἀποστέλλειν) Χριστοῦ Ἰησοῦ, og til Τιμόθεος er knyttet bestemmelsen ὁ ἀδελφός. Til ἀπόστολος knytter sig præp.leddet διὰ θελήματος θεοῦ.

Dativobjektet τῇ ἐκκλησίᾳ (substantivet ἐκκλησίᾳ er dannet af ἐκκαλεῖν) τοῦ θεοῦ bestemmes på flere måder. Først med genitiven τοῦ θεοῦ (nok en possessiv genitiv), dernæst med participiet οὔση (B&J § 156; HKN,F § 81) efterfulgt af præp.leddet ἐν Κορίνθῳ. Den bestemte artikel τῇ foran participiet tjener til at knytte dette til ἐκκλησίᾳ.

Også det af σύν styrede led τοῖς ἁγίοις πᾶσιν er nærmere præciseret, idet der kommer en lokalisering i form af participiet οὔσιν (B&J § 156; HKN,F § 81) og det efterfølgende præp.led ἐν ὄλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ.

V. 2 Til den græskinspirede χάρις-hilsen er føjet den hebraiske fredshilsen, idet εἰρήνη må antages at svare til *שלום*. Verbet er underforstået, og det er antagelig optativformen εἴη; BDR § 128,5; B&J § 156; HKN,F § 81.

Det personlige pronomen ὑμῖν er dativobjekt. Foran κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ skal man underforstå præpositionen ἀπό.

V. 3 I den gammeltestamentligt klingende lovprisning er ὁ θεός κτλ. subjekt, εὐλογητός er subjektsprædikat, og som verbum må underforstås enten ἐστίν eller εἴη. BDR § 128,5; B&J § 156; HKN,F § 81.

Den genitiviske bestemmelse τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ kan knyttes til hele udtrykket ὁ θεός καὶ πατήρ, men også til πατήρ alene.

I bestemmelserne ὁ πατήρ τῶν οἰκτιρῶν og θεός πάσης παρακλήσεως tjener de to genitiver til at beskrive, hvordan Faderen / Gud er og handler. Det siges med andre ord, at barmhjertighed er hans væsen, og at trøsten har sit udspring hos ham.

V. 4 Det substantiverede participium ὁ παρακαλῶν tjener her som appositionel bestemmelse til ὁ θεός καὶ πατήρ i v. 3.

Participiet παρακαλῶν er konstrueret dels med et objekt, nemlig ἡμᾶς, dels med præpositionen εἰς + substantiveret akkusativ med infinitiv, nemlig τὸ δύνασθαι ἡμᾶς. Denne med εἰς indledte konstruktion angiver hensigt. BDR § 402,2; B&J § 271,1; HKN,S § 170a. Infinitiven δύνασθαι er konstrueret med den udfyldende infinitiv παρακαλεῖν. BDR § 392,2; B&J § 269,4; HKN,S § 161.

Til det første ἡμᾶς følger sig præp.leddet ἐπὶ πάση τῇ θλίψει = "i enhver trængsel". Den udfyldende infinitiv παρακαλεῖν har det substantiverede præp.led τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει som objekt. B&J § 104,1; HKN,F § 22.

Præp.leddet διὰ τῆς παρακλήσεως er knyttet til παρακαλεῖν. Διὰ betyder her "ved hjælp af", "ved".

I relativsætningen efter παρακλήσεως måtte man egentlig vente konstruktionen ἦ (instrumental dativ) παρακαλούμεθα αὐτοῖ = "som vi selv trøstes ved", men under påvirkning af genitiven παρακλήσεως er det relative pronomen kommet til at stå i genitiv. Der foreligger altså assimilation. BDR § 294–295; B&J § 297,7; HKN,S § 92. Se vedr. αὐτοῖ B&J § 120,5b; HKN,F § 30.

Det aktive subjekt for den handling, der ligger i παρακαλούμεθα, er angivet i præp.leddet ὑπὸ τοῦ θεοῦ. Om denne konstruktion anvendes betegnelsen agens. BDR § 232,2; B&J § 260,3; HKN,S § 59b.

V. 5 Med ὅτι angives, at der nu følger en begrundelse for det, der netop er fremført. I øvrigt består verset af to korresponderende sætninger, nemlig af en sammenligningsbisætning (καθὼς κτλ.) og af en hovedsætning (οὕτως κτλ.).

Verbet περισσεῶω, der forekommer i begge sætninger, betyder "flyder over", "er til stede i overflod" og lign.

I sammenligningsbisætningen er verbet forbundet med præp.leddet εἰς ἡμᾶς, og man kan gengive udtrykket med "kommer til os i rigt mål". Verbet er singularis, selv om subjektet παθήματα er pluralis. Den til παθήματα (jfr. verbet πάσχω) føjede genitiv τοῦ Χριστοῦ skal angive, at Paulus tænker på lidelser svarende til nogle af dem, Kristus oplevede.

I hovedsætningen forbindes præp.leddet διὰ τοῦ Χριστοῦ naturligt med verbet. Med dette led tilkendegiver Paulus, at det er ved Kristus, trøsten er til stede i rigt mål. Genitiven ἡμῶν må opfattes som en objektiv genitiv, idet ἡμῶν sagligt er objekt for den verbalhandling, der ligger i ἡ παράκλησις. BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 40.

V. 6 Verset rummer to korresponderende konstruktioner, der begge indledes med betingelseskonjunktionen εἴτε.

Efter betingelsesbisætningen εἴτε δὲ θλιβόμεθα ("men hvis vi trænges") følger en hovedsætning, hvor man må underforstå verbet. Meningen er: "så sker det osv." Af præp.leddet ὑπὲρ κτλ. fremgår, hvorfor det sker, idet ὑπὲρ τῆς ἡμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας ordret betyder "for jeres trøst og frelses skyld". Da ἡμῶν sagligt er objekt for den handling, der ligger i παρακλήσεως og σωτηρίας, er der tale om en objektiv genitiv. BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 40.

Også efter den anden betingelsesbisætning, nemlig εἴτε παρακαλούμεθα følger en hovedsætning uden verbum, og igen kan man underforstå "så sker det osv." Der er også parallelitet med den første hovedsætning på den måde, at der er et med ὑπέρ indledt præp.led, i hvilket ἡμῶν er at bestemme som en objektiv genitiv fremkaldt af παρακλήσεως.

Til παρακλήσεως er med gentaget artikel knyttet participiet ἐνεργουμένης, som betyder "der viser sig virksom", og til participiet knytter sig igen ἐν ὑπομονῇ ("i udholdenhed"). Da præp.leddet ἐν ὑπομονῇ efterfølges af den objektive genitiv τῶν αὐτῶν παθημάτων, kan der oversættes: "der viser sig virksom deri, at I udholder de samme (BDR § 288; B&J § 120,5c; HKN,F § 30) lidelser".

Verset afsluttes med en relativsætning, i hvilken det relative ὧν er genitiv bestemt af παθημάτων, skønt man i stedet kunne vente akkusativformen ᾧ, da pronominet står som objekt for sætningsverbet πάσχομεν. BDR § 294-295; B&J § 297,7; HKN,S § 92.

V. 7 Verset indledes med en hovedsætning. I den er adjektivet βεβαία subjektsprædikat, og verbet εἶσιν er underforstået. Præpositionen ὑπέρ har her antagelig samme betydning som περί, dvs. "om", "angående" eller lign.

Selv om participiet εἰδότες (B&J nr. 451, s. 411; HKN,F § 88, nr. 69) knytter sig til ἡμῶν, står det altså i nominativ. Med οὐ ὡς κτλ. angives det så, hvilket indhold εἰδότες har. BDR § 468,2.

I sammenligningsbisætningen ὡς κοινωνοὶ ἐστε τῶν παθημάτων er genitiven παθημάτων fremkaldt af subjektsprædikatet κοινωνοὶ. BDR § 182,1; B&J § 233,2; HKN,S § 45.

I hovedsætningen οὕτως κτλ. må man underforstå κοινωνοὶ ἐστε. Dermed er også genitiven παρακλήσεως forklaret.

V. 8 Konstruktionen οὐ θέλομεν med den efterfølgende akkusativ med infinitiv ἡμῶς ἀγνοεῖν ("Vi vil ikke, at I er uvidende") forekommer jævnligt hos Paulus. Se margsenhenviisningerne ved Rom 1,13 i Nestle-Aland.

Knyttet til ἀγνοεῖν er dels præp.leddet ὑπέρ τῆς θλίψεως ἡμῶν, dels sætningen indledt med οὐ. Ἄγνοεῖν ὑπέρ betyder her "at være uvidende om".

Til genitiven θλίψεως er knyttet det præciserende led τῆς γενομένης (B&J nr. 122, s. 381; HKN,F § 88, nr. 21) ἐν τῇ Ἀσίᾳ ("som fandt sted i Asien").

I genstandssætningen οὐ κτλ. er verbet ἐβαρῆθημεν (passiv af βαρῶ = "tynger", "plager") forstærket ved hjælp af to præp.led, καθ' ὑπερβολήν ("i overvældende grad" – egentlig: "svarende til overmål") og ὑπέρ δύναμιν ("over evne").

Verset afsluttes med en følgebisætning indledt med ὥστε. I den er der akkusativ med infinitiv, nemlig ἐξαπορηθῆναι ἡμῶς. Ἐξαπορηθῆναι er aorist infinitiv i passiv dannet af ἐξαπορέομαι og betyder "er rådløs", "er i tvivl om", "mistvivler". I verbet, der også forekommer i 4,8, gemmer sig adjektivet ἄπρος = "uden udvej".

Da det, man mistvivler om, sættes i genitiv, følger den substantiverede infinitiv

ζῆν i genitiv. Denne kan opfattes som en objektiv genitiv efter ἐξαπορηθῆναι.

V. 9 Den første sætning i verset er en hovedsætning. Det indledende ἀλλά har forstærkende betydning og kan gengives ved "ja". Se BDR § 448,6. I hovedsætningen har subjektet fået en særlig accentuering dels ved αὐτοῖ (B&J § 120,5b; HKN,F § 30), dels ved præp.leddet ἐν ἑαυτοῖς (BDR § 283,5; B&J § 117; HKN,F § 31).

Sætnings verbet ἐσχόκαμεν (B&J nr. 246, s. 393; HKN,F § 88, nr. 37) har som objekt τὸ ἀπόκρμα, hvortil knytter sig genitiven τοῦ θανάτου. Den kan forklares som en genitiv, der definerer, hvad svaret går ud på – altså: "det svar: døden" (BDR § 167,2; B&J § 232,8; HKN,S § 43). Måske kan udtrykket også ganske enkelt gengives ved "dødsdommen".

I den efterfølgende hensigtsbisætning ἵνα μὴ κτλ. (BDR § 369; B&J § 296; HKN,S § 144) forekommer en perifrastisk verbalform πεποιθότες ὤμεν (BDR § 352; B&J § 207,2; HKN,S § 188). Particippet πεποιθότες er dannet af verbet πείθω (perf. passiv = "stoler på"). Se vedr. ὤμεν B&J § 156 og HKN,F § 81. Til πεποιθότες ὤμεν knytter sig to præp.led indledt med ἐπὶ, nemlig ἐφ' (se vedr. formen ἐφ' HKN,F § 7e) ἑαυτοῖς og ἐπὶ τῷ θεῷ. Til τῷ θεῷ er føjet den hos Paulus flere gange forekommende bestemmelse τῷ ἐγείροντι (participium af ἐγείρω) med objektet τοὺς νεκροὺς.

V. 10 Det relative pronomen i det to relativsætninger (ὅς og ὅν) er at forbinde med τῷ θεῷ i det foregående vers. Se vedr. augmentformen ἐρρύσατο (af ῥύομαι) HKN,F § 44a og vedr. τηλικούτου B&J § 124; HKN,F § 38.

Det er formentlig det forhold, at den afsluttende ὄτι- sætning har futurumformen ῥύσεται, der er grunden til, at flere håndskrifter læser ῥύεται og ikke ῥύσεται i den første af de to relativsætninger.

Verbet ἠλιόκαμεν (af ἠλιόω) i den anden relativsætning er dels konstrueret med præp.leddet εἰς ὄν, dels udløser det en genstandssætning (ὅτι κτλ.), hvori det siges, hvad håbet til Gud går ud på, nemlig at han også fremdeles vil redde.

V. 11 Verset indledes med en absolut genitiv (BDR § 417; 423; B&J § 277; HKN,S § 49), der her kan udtrykke en betingelse ("hvis I osv."), men også kan have modal betydning ("idet I osv."). Συνοποργούντων er dannet af συνοποργέω = "hjælper", "bistår med". Præpositionen ὑπὲρ betyder "til bedste for", "for", og τῇ δεήσει er en instrumental dativ. BDR § 195; B&J § 238,1; HKN,S § 31.

Konstruktionen i hensigtsbisætningen ἵνα ἐκ κτλ. (BDR § 369; B&J § 296,1,2; HKN,S § 144) er så overlæst, at man godt kan overveje, om der er tale om to udtryksmåder, der er blandet sammen. Det synes dog klart nok, at τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα ("gaven til os") er subjekt, og at εὐχαριστηῆν (passivform af εὐχαριστέω = "er taknemlig", "siger tak [for]") er sætningsverbet.

Efter ἐκ πολλῶν προσώπων ("fra mange munde", egentlig "fra mange ansigter")

synes det at være en overflødig gentagelse med διὰ πολλῶν ("ved mange"). Det kan naturligvis overvejes at forbinde διὰ πολλῶν med τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα.

Også præp.leddet ὑπὲρ ἡμῶν i slutningen af verset kan forekomme at være en gentagelse af, hvad der allerede er sagt med udtrykket τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα.

V. 12 Det er ikke éntydigt, hvad γὰρ skal begrunde, men antagelig er det forventningen om menighedens positive medvirken; jfr. den absolutte genitiv i v. 11. Κούχνης er her brugt svarende til κόυχημα, idet der tydeligvis mere tænkes på grunden til Paulus' ros end til selve handlingen at rose sig. I øvrigt forekommer substantiverne κόυχνης og κόυχημα ret ofte specielt i dette brev. Det første foruden her i 1,12 også 7,4.14; 8,24; 11,10.17. Det andet 1,14; 5,12; 9,3. Dertil kommer verbet κουχάομαι, der forekommer 5,12; 7,14; 9,2; 10,8.13.15.16.17 (2 gange); 11,12.16.18 (2 gange); 11,30 (2 gange); 12,1.5 (2 gange); 12,6.9.11.

Det demonstrative pronomenerne αὕτη (fem. som κόυχνης) peger frem mod τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν ("vor samvittigheds vidnesbyrd"), som er den egentlig grund til, at Paulus kan rose sig / være stolt. Vidnesbyrdets indhold udfoldes så i form af en ὅτι-sætning, og i den er verbet ἀνεστράφημεν (af ἀναστρέφω) ganske vist formelt en passivform, men uden betydningsmæssigt at være passiv. Det betyder her "vandrer", "lever".

Der er en række præp.led knyttet til ἀνεστράφημεν. Af disse angiver de led, der står forud for verbet, måden, som Paulus levede på, mens de to, der følger efter verbet, siger, hvor hans liv levedes.

Præpositionen ἐν foran ἀπλότηι er at underforstå foran εἰλικριναίᾳ, og den til εἰλικρινεῖα føjede genitiv τοῦ θεοῦ er også at forbinde med ἀπλότηι. Genitiven τοῦ θεοῦ kan man forstå på flere måder. Vil man ikke sige en possessiv genitiv, kunne man evt. sige en kvalitativ genitiv (BDR § 165,1; B&J § 232,6; HKN,S § 43) eller en genitiv, der angiver ophav/udspring (BDR § 168,2; B&J § 232,3). De samme overvejelser kan man gøre med hensyn til genitiven θεοῦ i forbindelse med χάριτι.

Adverbiet περισσοτέρως ("i højere grad", "ganske særligt") foran versets sidste præp.led er en komparativform, der er dannet af περισσῶς.

V. 13 Udtrykket οὐ ἄλλα ... ἄλλ' ἢ ἃ κτλ. betyder "ikke andet ... end (de ting), som osv." Objektet for γράφομεν er ἄλλα, som er et ubestemt pronomen. B&J § 123; HKN,F § 36b. Det relative pronomen ἃ (B&J § 121,1; HKN,F § 37a) er objekt for såvel ἀναγινώσκετε som ἐπιγινώσκετε.

Verbet ἐπιγίω (Paulus bruger nu singularis) udløser en genstandssætning, og i den er der en futurumform af ἐπιγινώσκω, nemlig ἐπιγνώσοσθε. Bemærk, at dette verbum har medial futurumform. B&J nr. 123, s. 381; HKN,F § 88, nr. 22.

I lyset af ἀπὸ μέρους ("til dels", "delvis") i v. 14 er det nærliggende at antage, at ἕως τέλους her i v. 13 betyder "fuldstændig", "fuldkommen", selv om det dog også kunne give mening at antage tidsbetydningen "indtil enden".

V. 14 Sammenligningsbisætningen καθώς κτλ. er tæt sammenhørende med den sætning, v. 13 slutter med. Se vedr. verbet ἐπέγνωτε B&J nr. 123, s. 381; HKN,F § 88, nr. 22, og vedr. præp.leddet ὅτι μέρους kommentarerne til v. 13.

Man skal nok opfatte ὅτι som indledning til en genstandssætning, og så betyder ordet ὅτι "at". En anden mulighed er, at ὅτι er begrundende og betyder "for". Καύχημα ὑμῶν ἔομεν betyder: "Vi er jeres ros", dvs. "I kan rose jer af os."

I sammenligningsbisætningen καθότι κτλ. må man underforstå verbet ἔστé og også subjektsprædikatet καύχημα fra den foregående sætning. Til καύχημα knytter ἡμῶν sig. Καύχημα betegner genstanden for rosen. Jfr. bemærkningerne til καύχους i v. 1.

V. 15 Det demonstrative pronomen ταύτη i udtrykket ταύτη τῇ πεποιθήσει må referere til det, der netop er sagt om deres gensidige forhold. Dativen kan betegnes som en dativus modi. BDR § 198,3; B&J § 238,3.

Til ἐβουλόμην knytter sig den udfyldende infinitiv ἐλθεῖν. B&J nr. 235, s. 392; HKN,F § 88, nr. 34. Adverbiet πρότερον (komparativ) kan forbindes med verbet ἐβουλόμην, men også med det umiddelbart efterfølgende, hvad der synes at være det mest nærliggende. I sidste tilfælde er meningen, at Paulus ville komme til Korinth tidligere end til et andet ikke direkte nævnt sted. Der må tænkes på Makedonien; jfr. næste vers. Er der alene tale om en sammenligning mellem to, kan komparativen πρότερον oversættes ved "først".

Sætningen indledt med ἵνα er en hensigtsbisætning. BDR § 369; B&J § 296,1,2; HKN,S § 144. Se vedr. οἶητε B&J nr. 246, s. 393; HKN,F § 88, nr. 37. Objektet δευτέρων χάριν betyder "en anden nåde", hvormed må menes nåde en gang mere, nåde to gange.

V. 16 I dette vers fortsætter konstruktionen afhængig af ἐβουλόμην, som det fremgår af de tre med ἐλθεῖν (v. 15) parallelle infinitiver διελθεῖν, ἐλθεῖν og προπεμφθῆναι. Til διελθεῖν er knyttet præp.leddene δι' ὑμῶν ("gennem jer", dvs. "om ad jer") og εἰς Μακεδονίαν, til ἐλθεῖν dels ὅτι Μακεδονίας, dels πρὸς ὑμᾶς, og til προπεμφθῆναι (passiv af προπέμπω = "udruste til rejse", "hjælper videre", "ledsager") dels ὑφ' ὑμῶν (Agens. BDR § 232,2; B&J § 260,3; HKN,S § 59b), dels εἰς τὴν Ἰουδαίαν.

V. 17 Participiet βουλόμενος står som en modal eller temporal bestemmelse knyttet til subjektet for ἐχρησάμην. BDR § 418,5; B&J § 275,3,6; HKN,S § 178; 183. Βουλόμενος har det demonstrative τοῦτο som objekt. Hele udtrykket betyder altså: "Idet/når jeg altså ville det osv." – nemlig gennemføre den omtalte rejseplan.

Verbet ἐχρησάμην (af χρᾶσμαι) konstrueres med dativ; derfor τῇ ἐλαφρίᾳ. Udtrykket χρᾶσθαι τῇ ἐλαφρίᾳ = "bruge/vise letsindighed". Partiklen ἄρα (ikke at forveksle med spørgepartiklen ἄρα) har konsekutiv betydning.

Formelt har denne første sætning i verset karakter af et spørgsmål, men det er fra Paulus' side ikke et alvorligt ment spørgsmål. Med μὴν tilkendegives, at der

ventes et benægtende svar. BDR § 427,2a; 440; B&J § 301,2,3; HKN,S § 211,1.

Paulus fortsætter (jfr. det videreførende ἢ) med et nyt spørgsmål, som også har retorisk karakter. Man kan opfatte relativsætningen ἃ βουλευόμεναι som objekt for det følgende βουλευόμεναι. Altså: "Eller hvad jeg beslutter, beslutter jeg det osv." Det ofte vanskeligt oversættelige præp.led κατὰ σάρκα (ordret: "ifølge kødet", "i overensstemmelse med kødet") er formentlig ganske rammende gengivet ved "af rent selviske grunde" i DO92.

Med ἵνα indføres her en følgebisætning: "så at". B&J § 391,5; B&J § 296,4; HKN,S § 145. I denne sætning er subjektet de substantiverede ord ναὶ καὶ ("ja, ja"), verbet er ἦ (B&J § 156; HKN,F § 81) og τὸ οὐ οὐ ("nej, nej") er subjektsprædikat.

V. 18 Udtrykket πιστὸς δὲ ὁ θεὸς med underforstået ἐστὶν er antagelig at opfatte som besværgende: "Så sandt Gud er trofast." Det efterfølgende οὐ svarer så til kolon.

Ordret betyder ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς "vort ord / vor tale til jer", dvs. "det, vi siger til jer." Οὐκ ἐστὶν ναὶ καὶ οὐ = "er ikke både ja og nej", eller "er ikke på én gang ja og nej."

V. 19 Der følger nu en begrundelse (jfr. γάρ) for det, som Paulus lige har sagt, og begrundelsen har karakter af en henvisning til Jesus Kristus, som han og hans medhjælpere vidner om.

Det substantiverede participium ὁ κηρυχθεὶς (af verbet κηρύσσω = "forkynder") er en indskudt bestemmelse knyttet til Ἰησοῦς Χριστός. Det saglige subjekt for den forkyndelse, der indirekte omtales med participiet κηρυχθεὶς, indføres med præpositionen διὰ – her under formen δι'. Præp.ledet δι' ἡμῶν specificeres ud i det følgende med δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου.

Med οὐκ ἐγένετο κτλ. videreføres den sætning, der blev afbrudt af ὁ ἐν ὑμῖν κτλ. Verbet i den genoptagne sætning er ἐγένετο (B&J nr. 122, s. 381; HKN,F § 88, nr. 21), og ναὶ καὶ οὐ er subjektsprædikat. Jesus Kristus var ikke, siger Paulus altså, både ja og nej.

I versets sidste sætning er ναὶ subjekt. Præp.ledet ἐν αὐτῷ svarer enten til en instrumental dativ eller betyder "i ham". Se vedr. γέγονεν B&J nr. 122, s. 381; HKN,F § 88, nr. 21.

V. 20 Paulus kunne her have skrevet: Ταῦς ἐπαγγελίας θεοῦ, ὅσα εἰσὶν, γέγονεν ἐν αὐτῷ τὸ ναὶ = "Til Guds løfter, så mange som de er, er der i ham kommet et ja." Nu er konstruktionen lidt mere kortfattet, og der indledes med det korrelative ὅσα (B&J § 124; HKN,F § 38), og verbet er underforstået i begge sætninger. En nogenlunde ordret gengivelse kunne lyde: "Så mange som Guds forjættelser er, i ham har de fået (deres) ja."

Også i den med διὸ indledte sætning savnes et sætningsverbum. Subjektet er τὸ Ἄμην, og meningen må være, at ligesom der er kommet et "ja" med Kristus,

sådan er der med/ved ham også kommet et "amen". Ἀμήν er en transkription af det hebraiske אָמֵן. Når Paulus indfører yderligere et præp.led indledt med διὰ, nemlig διὰ ἡμῶν, så sigter han vel til, at det nævnte "amen" kommer frem gennem hans og medarbejdernes forkyndelse.

Alt dette er "Gud til ære". Det synes at være meningen med præp.ledet τῷ θεῷ πρὸς δόξαν.

V. 21 Βεβαίωω εἰς = "knytter fast til", "holder fast til". Subjekt i sætningen er de substantiverede participiet ὁ βεβαίωων καὶ χρίστας (af χρίω). Participiernes tider viser, at det første participium (præsens) udtrykker noget vedvarende, mens det andet (aorist) sigter til en bestemt punktuelt begivenhed. BDR § 318; B&J § 252; HKN,S § 104.

I sætningen må man underforstå ἐστίν, og θεός er subjektsprædikat. Man kunne også opfatte θεός som subjekt og de substantiverede participier som subjektsprædikater.

V. 22 Som en yderligere bestemmelse til θεός følger de to appositionelle substantiverede participier ὁ σφραγισσόμενος (af σφραγίζω = "sætter segl på", "besegler") og (ὁ) δοῦς (B&J nr. 157, s. 384 og § 188; HKN,F § 78, s. 87), der begge er participier i aorist og altså markerer punktuelt handlinger.

De to participier har hver sit objekt. Til det andet, nemlig ἀρραβῶνα, er knyttet genitivt τοῦ πνεύματος (jfr. 2 Kor 5,5), der nærmere definerer, hvori det nævnte pant består. BDR § 167,2; B&J § 232,8; HKN,S § 43.

Efter en form af δίδωμι ville man snarere vente εἰς τὰς καρδίαις end ἐν ταῖς καρδίαις, da der jo fornemmes en bevægelse, men i koiné-græsk holdes brugen af εἰς og ἐν ikke klart ude fra hinanden. BDR § 218.

V. 23 Paulus indleder med stærkt forsikrende, juridisk klingende udtryk. Verbet ἐπικαλοῦμαι er konstrueret med to akkusativer, nemlig dels τὸν θεόν, dels μάρτυρα (af μάρτυς). Meningen er, at Paulus kalder Gud til vidne.

Præp.ledet ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν betyder egentlig "imod min sjæl / mit liv", og Paulus vil vel med hele udtrykket sige, at det må koste ham livet, hvis det, han nu siger, ikke er sandt. Og hvad det er, han vil forsikre dem om, følger så i en ὄτι-sætning.

Participiet φειδόμενος, der står knyttet til subjektet for sætningsverbet ἦλθον (B&J nr. 235, s. 392; HKN,F § 88, nr. 34), udtrykker her en hensigt – altså: "for at skåne". BDR § 418,4; B&J § 275,7; HKN,S § 177. Verbet φειδόμενος konstrueres med genitiv. BDR § 180,5; B&J § 234,10b.

Udtrykket οὐκέτι ἦλθον betyder her "kom jeg ikke mere". Paulus sigter her til det, han tidligere i kapitlet (se især v. 15 og 16) skrev om sine konkrete rejseplaner.

V. 24 Οὐχ ὅτι er et elliptisk (HKN,S § 206) udtryk, der svarer til f.eks. οὐ λέγω

ὄτι. BDR § 480,5a. Heraf fremgår, at ὄτι-sætningen egentlig er at opfatte som en genstandssætning.

Κυριεύομεν konstrueres som de andre verber, der betyder "hersker over", med genitiv. Derfor ὑμῶν. BDR § 177,1; B&J § 234,4; HKN,S § 44f, og efter συνεργοί ἔομεν følger genitiven τῆς χαρῆς, der må betegnes som en objektiv genitiv. BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 40.

Verbet ἐσθήκατε er perfektum med betydning som præsens. B&J nr. 296, s. 398 og § 206,4; HKN,F § 78, s. 87-88. Τῇ πίστει må opfattes som henseendets dativ. BDR § 197,1; B&J § 238,5; HKN,S § 35.

KAPITEL 2

V. 1 Hvis der med de væsentlige håndskrifter P⁴⁶ og B læses γόρ (andre gode vidner som N og A læser δέ), er spørgsmålet, hvortil begrundelsen relaterer sig, og det synes primært at være til udsagnet i v. 23.

Efter sætningsverbet ἔκρινα følger først en dativus commodi i form af det reflektive pronomen ἐμοῦτῶ ("for min del"). BDR § 188,2; B&J § 236,3; HKN,S § 28. Så følger som objekt det demonstrative pronomen τοῦτο, hvis indhold bliver nærmere defineret ved den substantiverede infinitiv τὸ μὴ . . . ἐλθεῖν (B&J nr. 235, s. 392; HKN,F § 88, nr. 34).

Præp.ledet ἐν λύπῃ knytter sig til verbet og beskriver de omstændigheder, der iflg. Paulus ville være forbundet med at komme til dem igen nu. Hans komme ville være ledsaget af sorg. BDR § 219,4; B&J § 238,3; HKN,S § 34. Også adverbiet πόλιν og præp.ledet πρὸς ὑμῶς står knyttet til ἐλθεῖν.

V. 2 Verset består af to sætninger, ider der først er en betingelsesbisætning (BDR § 372,1a; B&J § 290,4; HKN,S § 195a) og så en spørgende hovedsætning. Γόρ i betingelsesætningen er at se som udtryk for, at det, Paulus nu siger, er et argument for den i v. 1 omtalte beslutning.

Det er lidt usædvanligt med καί som indledning til en spørgesætning. BDR § 442,5. En mulig gengivelse kunne være: "hvem da osv.?" eller "ja, hvem osv.?" Ordene τίς (ἔστιν er her at underforstå) ὁ εὐφραίνων με εἰ μὴ ὁ λυπούμενος betyder ordret: "hvem er den, der glæder mig, hvis ikke (= undtagen) den, der bedrøves." De to participier sigter til den samme, som i virkeligheden må være menigheden, og Paulus vil altså tydeliggøre det meningsløse i at bedrøve dem, der alene kan være hans glæde.

I præp.ledet ἐξ ἐμοῦ er ἐξ brugt svarende til ὑπό. Man kan derfor se ἐξ ἐμοῦ som et eksempel på den konstruktion, der betegnes agens. I ἐμοῦ gemmer sig jo det saglige subjekt for den forvolden bedrøvelse, der sigtes til med participiet λυπούμενος. BDR § 232,2; B&J § 260,3; HKN,S § 59b.

V. 3 Man kunne overveje, om ἔγραψα i versets første sætning er brevaorist (BDR § 334; B&J § 254g; HKN,S § 120), men fortsættelsen tyder på, at der her sigtes til et tidligere brev og ikke det, apostlen netop er i færd med at skrive.

Umiddelbart kunne det se ud til, at τοῦτο αὐτό er objekt for ἔγραψα og betyder "netop dette", men det fremgår ikke, hvad "netop dette" skulle referere til. Der er derfor nok snarere tale om en adverbial akkusativ, så ordenes betydning i stedet er "netop derfor". BDR § 290,5a; B&J § 230,1f; HKN,S § 25. Hvad Paulus sigter til med τοῦτο αὐτό udfoldes i den ἵνα-sætning, der følger.

Sætningen indledt med ἵνα μὴ er en hensigtsbisætning. BDR § 369; B&J § 296,1,2; HKN,S § 144. Se vedr. det finite verbum οἰῶ B&J nr. 246, s. 393; HKN,F § 88, nr. 37.

Knyttet til subjektet for $\sigma\omega$ står participiet $\epsilon\lambda\theta\omega\nu$ (B&J nr. 235, s. 392; HKN,F § 88, nr. 34). Da $\epsilon\lambda\theta\omega\nu$ er aorist participium, sigtes der formentlig til en begivenhed, der i tid ligger forud for hovedverbets ($\sigma\omega$). Under alle omstændigheder rummer participiet et tidsligt betydningsaspekt. BDR § 418,5b; B&J § 275,3; HKN,S § 178.

Præp.leddet $\acute{\alpha}\phi' \acute{\omega}\nu$, der er at forbinde med $\lambda\upsilon\pi\eta\nu \sigma\omega$, er en forkortet form for $\acute{\alpha}\pi\acute{o} \tau\acute{o}\upsilon\tau\omega\nu \omicron\tau\acute{s}$. Da pronominet $\tau\acute{o}\upsilon\tau\omega\nu$ (demonstrativt pronomen) er udeladt, har det relative pronomen fået dettes kasus. Derfor $\acute{\omega}\nu$ og ikke $\omicron\tau\acute{s}$, som man egentlig måtte vente i forbindelse med verbet $\chi\alpha\acute{\iota}\rho\epsilon\iota\nu$. I den i $\acute{\iota}\nu\alpha$ -sætningen indskudte relativsætning er det finitte verbum $\epsilon\delta\epsilon\iota$ (af det upersonlige $\delta\epsilon\acute{\iota}$), som er konstrueret med akkusativ med infinitiv, nemlig $\mu\epsilon \chi\alpha\acute{\iota}\rho\epsilon\iota\nu$. BDR § 393,1; HKN,S § 162-163. Formelt kan $\acute{\omega}\nu$ være alle tre køn. Her sigtes der dog utvivlsomt til medlemmerne af menigheden i Korinth.

Participiet $\pi\epsilon\pi\omicron\iota\theta\acute{\omega}\varsigma$ (B&J nr. 509, s. 416; HKN,F § 88, nr. 74. Perfektum med præsens-betydning) kunne knyttes til subjektet for $\sigma\omega$, men naturligere synes en tilknytning til subjektet for $\epsilon\gamma\rho\alpha\psi\alpha$ – og dermed til $\epsilon\gamma\rho\alpha\psi\alpha$ – at være. $\pi\epsilon\pi\omicron\iota\theta\acute{\omega}\varsigma$ angiver så en grund til, at Paulus skrev. BDR § 418,1; B&J § 275,5; HKN,S § 179. Efter $\pi\epsilon\pi\omicron\iota\theta\acute{\omega}\varsigma$ angives ikke alene, hvem tilliden er rettet mod, nemlig $\pi\acute{\alpha}\nu\tau\epsilon\varsigma \acute{\upsilon}\mu\acute{\alpha}\varsigma$, men også, hvilket indhold den har. Det fremgår af $\acute{\omicron}\tau\iota$ -sætningen. I forbindelse med $\pi\acute{\alpha}\nu\tau\omega\nu \acute{\upsilon}\mu\acute{\omega}\nu$ må underforstås substantivet $\chi\alpha\rho\acute{\alpha}$. Ordret: "at min glæde er jeres alles (glæde)".

V. 4 $\Gamma\acute{\alpha}\rho$ er en begrundelse for det, Paulus skrev i v. 3 om formålet med sit brev, men samtidig tydeliggør han også her i v. 4 sigtet med brevet.

Verbet $\epsilon\gamma\rho\alpha\psi\alpha$ i dette vers må opfattes på samme måde som $\epsilon\gamma\rho\alpha\psi\alpha$ i v. 3. Se kommentarerne dér. Af præp.leddet $\acute{\epsilon}\kappa \pi\omicron\lambda\lambda\eta\varsigma \theta\lambda\acute{\iota}\psi\epsilon\omega\varsigma \kappa\alpha\acute{\iota} \sigma\upsilon\nu\omicron\chi\eta\varsigma \kappa\alpha\rho\delta\acute{\iota}\alpha\varsigma$ fremgår, at brevet blev skrevet "ud af stor nød og hjerteangst"; det lader sig ikke afgøre, om genitiven $\kappa\alpha\rho\delta\acute{\iota}\alpha\varsigma$ også er at forbinde med $\pi\omicron\lambda\lambda\eta\varsigma \theta\lambda\acute{\iota}\psi\epsilon\omega\varsigma$. Det følgende præp.led $\delta\iota\acute{\alpha} \pi\omicron\lambda\lambda\acute{\omega}\nu \delta\alpha\kappa\rho\acute{\upsilon}\omega\nu$ ("under mange tårer") angiver de ledsagende omstændigheder, hvorunder brevet blev til. BDR § 223,4; B&J § 241,5; HKN,S § 54b.

Hensigten med brevet ($\epsilon\gamma\rho\alpha\psi\alpha$) præciseres nu negativt og positivt. Det sker i form af to hensigtsbisætninger $\omicron\upsilon\chi \acute{\iota}\nu\alpha \kappa\tau\lambda. \dots \acute{\alpha}\lambda\lambda\acute{\alpha} \tau\eta\nu \acute{\alpha}\gamma\acute{\alpha}\tau\eta\nu \acute{\iota}\nu\alpha \kappa\tau\lambda.$ BDR § 369; B&J § 296,1,2; HKN,S § 144. I den anden $\acute{\iota}\nu\alpha$ -sætning betoner Paulus $\tau\eta\nu \acute{\alpha}\gamma\acute{\alpha}\tau\eta\nu$ ved at sætte ordet foran $\acute{\iota}\nu\alpha$. BDR § 475,1a. Se vedr. verbet $\gamma\nu\acute{\omega}\tau\epsilon$ B&J nr. 123, s. 381; HKN,F § 50b og § 88, nr. 22.

I versets afsluttende relativsætning $\eta\nu \epsilon\chi\omega \kappa\tau\lambda.$ viser $\eta\nu$ tilbage til $\tau\eta\nu \acute{\alpha}\gamma\acute{\alpha}\tau\eta\nu$. Adverbiet $\pi\epsilon\rho\iota\sigma\sigma\acute{\iota}\tau\epsilon\rho\omega\varsigma$, der er at forbinde med $\epsilon\acute{\iota}\varsigma \acute{\upsilon}\mu\acute{\alpha}\varsigma$, er en komparativform. Grundformen er $\pi\epsilon\rho\iota\sigma\sigma\acute{\omega}\varsigma$ = "overmåde meget", "i høj grad".

V. 5 Der indledes med en betingelsesbisætning, i hvilken konstruktionen er realis. BDR § 372; B&J § 290,4; HKN,S § 195a. Det ubestemte pronomen $\tau\upsilon\varsigma$, der er subjekt i betingelsesbisætningen, er det implicitte subjekt i den efterfølgende

hovedsætning.

Λελύθηκεν (af λυπέω) i hovedsætningen har to objekter, nemlig først ἐμέ, dernæst πάντας ὑμᾶς. Forud for det sidste objekt indføres en reservation i form af præp.leddet ἀπὸ μέρους (= "til dels"), der her – svarende til ἐκ μέρους – er anvendt som et adverbialt udtryk.

I den i hovedsætningen indskudte hensigtsbisætning (BDR § 369; B&J § 296,1,2; HKN,S § 144) angiver Paulus grunden til reservationen ἀπὸ μέρους. Den er formentlig, at han ikke vil udtrykke sig for stærkt. Verbet ἐπιβαρέω betyder egentlig "belaster", "bebyrder" og kan derfor godt i sammenhængen her være brugt med betydningen "betoner", "overbetoner", "overdriver" eller lign. Efter denne forståelse kan meningen i hovedsætningen gengives som følger: "så er det ikke mig, han har bedrøvet, men – til dels / til en vis grad, for at jeg ikke skal overdrive – jer alle." Den skitserede analyse må foretrækkes frem for den, der skiller πάντας fra ὑμᾶς og foruden ἐμέ kun ser ὑμᾶς som objekt for λελύθηκεν, πάντας derimod som objekt for ἐπιβαρέω, der så forudsættes at betyde "bebyrder med sorg" eller lign.

V. 6 Verset består af en sætning, som er en hovedsætning, og i den er det sjældent forekommende ἡ ἐπιταμία αὕτη subjekt. Verbet (ἔστιν) er underforstået, men der er et subjektsprædikat, nemlig ἰκάνων ("tilstrækkelig", "stor nok"). Ἴκάνων er neutrum, selv om substantivet er femininum. BDR § 131,1.

Det korrelative τῷ τοιοῦτῳ (B&J § 124; HKN,F § 38), der står som dativobjekt, og som betyder "den, der er sådan", er iflg. BDR 304,2 her og i v. 7 brugt i afsvækket betydning og svarer betydningsmæssigt til et demonstrativt pronomen. Ἴκάνων τῷ τοιοῦτῳ = "tilstrækkelig for denne", "tilstrækkelig for den pågældende".

Til ἡ ἐπιταμία αὕτη er føjet et substantiveret præp.led som nærmere bestemmelse, nemlig ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων, dvs. "den fra de fleste". Det er altså menighedens flertal (BDR § 244,3), der iflg. Paulus står bag straffen. Πλειόνων er en komparativ dannet af πολύς. B&J § 111,2; HKN,F § 26d og 26e.

V. 7 Knyttet til hovedsætningen i v. 6 følger her en følgebisætning (om den ventede eller krævede følge) indledt med ὥστε τοῦναντιον (= τὸ ἐναντίον) = "så at tværtimod". I denne sætning konstrueres med akkusativ + infinitiv (ὑμᾶς χαρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι). Adverbiet μᾶλλον (komparativform af μάλα) er at forbinde med infinitiverne. Man kan altså gengive følgebisætningens mening sådan: "så at I tværtimod snarere tilgiver og trøster (ham)". Man må underforstå objektet for infinitiverne.

Sætningen indledt med μὴ πως er en hensigtsbisætning. BDR § 369; B&J § 296,1,2; HKN,S § 144. Se vedr. subjektet ὁ τοιοῦτος kommentarerne til τῷ τοιοῦτῳ i v. 6. Verbet καταπιθῆναι er dannet af καταπίνω. B&J nr. 538, s. 419; HKN,F § 88, nr. 77. Passivformen her betyder "bliver opslugt" eller lign. Dativen τῇ περισσοτέρᾳ (komparativ dannet af περισσός) λύτη kan opfattes som en

kausal dativ. BDR § 196; B&J § 238,2; HKN,S § 32.

V. 8 Af $\delta\acute{\iota}\omicron$ ("derfor") fremgår, at den formaning, der nu fremsættes, er begrundet i det netop sagte. Man kan opfatte det sådan, at $\pi\alpha\rho\alpha\kappa\alpha\lambda\acute{\omega}$ er konstrueret dels med objekt ($\acute{\upsilon}\mu\acute{\alpha}\varsigma$), dels med infinitiv ($\kappa\upsilon\rho\acute{\omega}\sigma\alpha$). En anden mulighed er at se konstruktionen som en akkusativ med infinitiv. Den af $\pi\alpha\rho\alpha\kappa\alpha\lambda\acute{\omega}$ udløste infinitiv $\kappa\upsilon\rho\acute{\omega}\sigma\alpha$ er dannet af $\kappa\upsilon\rho\acute{\omega}$, som kan betyde "stadfæster", "bekræfter", men også – som her – "beslutter", "bestemmer sig for". Paulus formaner dem altså til at "beslutte kærlighed over for ham", dvs. "beslutte at vise ham kærlighed." Med $\alpha\acute{\upsilon}\tau\acute{\omicron}\nu$ sigtes naturligvis til den i v. 7 nævnte $\acute{\omicron}\tau\omicron\iota\acute{\omicron}\tau\omicron\varsigma$.

V. 9 Med præp.leddet $\epsilon\iota\varsigma\ \tau\omicron\upsilon\tau\omicron$ (egentl. "med henblik på dette", "derfor") foregribes konjunktionen $\acute{\iota}\nu\alpha$ i hensigtsbisætningen. Da $\kappa\alpha\acute{\iota}$ her er brugt emfatisk med betydningen "også" (BDR 442,8a; B&J § 299; HKN,S § 208a), og da $\acute{\epsilon}\gamma\rho\alpha\nu\alpha$ her lige så lidt som i v. 3 og 4 er brevaorist, men sigter til et tidligere brev, kan begyndelsen af verset gengives sådan: "Derfor skrev jeg jo også, for at ($\acute{\iota}\nu\alpha$) osv."

$\acute{\iota}\nu\alpha$ -sætningen er som nævnt en hensigtsbisætning. BDR § 369; B&J § 296,1,2; HKN,S § 144. Se vedr. verbalformen $\gamma\nu\acute{\omega}$ kommentarerne til $\gamma\nu\acute{\omega}\tau\epsilon$ i v. 4. Objektet for $\gamma\nu\acute{\omega}$, $\tau\eta\nu\ \delta\omicron\kappa\upsilon\mu\eta\nu$, er et ord, som navnlig Paulus ynder. Det forekommer igen i dette brev i 8,2; 9,13 og 13,3. Dertil kommer brugen af andre ord af samme stamme. Ordet betyder "prøvethed", hvormed menes evnen/viljen til at stå sin prøve. Den efterfølgende genitiv $\acute{\upsilon}\mu\acute{\omega}\nu$ er en subjektiv genitiv. BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 39.

Den med $\epsilon\iota$ indledte sætning er en indirekte spørgesætning. BDR 368,2; B&J § 288a; HKN,S § 201. $\acute{\iota}\nu\eta\kappa\omicron\sigma\alpha$ er subjektspredikat, og det dertil knyttede præp.led $\epsilon\iota\varsigma\ \pi\acute{\alpha}\nu\tau\alpha$ betyder "i alle (ting)" = "i enhver henseende", "i alt".

V. 10 Den hovedsætning, der syntaktisk hører sammen med og følger lige efter relativsætningen $\omega\ \delta\acute{\epsilon}\ \tau\iota\ \chi\alpha\rho\acute{\iota}\zeta\omicron\sigma\theta\epsilon$, er ufuldstændig, idet den alene består af $\kappa\acute{\alpha}\gamma\omega$. Der kunne have stået $\tau\omicron\upsilon\tau\omicron\ \kappa\acute{\alpha}\gamma\omega\ \chi\alpha\rho\acute{\iota}\zeta\omicron\mu\alpha$. I forbindelse med verbet $\chi\alpha\rho\acute{\iota}\zeta\omicron\sigma\theta\alpha$ angives altså den person, der tilgives, i dativ, mens det forhold, tilgivelsen vedrører, angives i akkusativ; jfr. det ubestemte $\tau\iota$ i relativsætningen.

Hvis man i det efterfølgende supplerede med de underforståede ord $\kappa\epsilon\chi\acute{\alpha}\rho\iota\sigma\mu\alpha$ og $\tau\omicron\upsilon\tau\omicron$ og læste $\kappa\alpha\acute{\iota}\ \gamma\acute{\alpha}\rho\ \acute{\epsilon}\gamma\omega$ [$\kappa\epsilon\chi\acute{\alpha}\rho\iota\sigma\mu\alpha\ \tau\omicron\upsilon\tau\omicron$] $\acute{\omicron}\ \kappa\epsilon\chi\acute{\alpha}\rho\iota\sigma\mu\alpha$, $\acute{\epsilon}\acute{\iota}\ \tau\iota\ \kappa\epsilon\chi\acute{\alpha}\rho\iota\sigma\mu\alpha$, $\delta\acute{\iota}\ \acute{\upsilon}\mu\acute{\alpha}\varsigma$ κτλ., ville tankegangen i de tre sætninger (en hovedsætning, der afbrydes først af en relativsætning dernæst af en betingelsessætning med casus realis, inden den gøres færdig) og den syntaktiske sammenhæng blive tydeligere. Ordret gengivet: "For det, som jeg har tilgivet, hvis jeg har tilgivet noget (evt. har haft noget at tilgive), har jeg også tilgivet for jeres skyld for Kristi ansigt."

V. 11 Hvad der ligger i præp.leddet δι' ὑμῶς knyttet til det underforståede verballed κεκάρηται tydeliggøres med hensigtsbisætningen ἵνα μὴ κτλ. BDR § 369; B&J § 296,1,2; HKN,S § 144. Πλεονεκτέω betyder "fordeler", "overlister" og lign. I forbindelse med passivformen πλεονεκτηθῶμεν angives det saglige subjekt med præp.leddet ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ. BDR § 232,2; B&J § 260,3; HKN,S § 59b. Se vedr. bøjningen af det til græsk transkriberede egennavn Σατανᾶς (hebraisk שָׂטָן). BDR § 55,1b; HKN,F § 20.

I den begrundende hovedsætning οὐ γὰρ κτλ. er nægtelsen οὐ at forbinde med verbet ἀγνοοῦμεν, men οὐ er for betoningens skyld rykket frem i sætningen. BDR § 433,1. Det personlige pronomener αὐτοῦ, der er en genitiv forbundet med objektet for τὰ νοήματα, refererer til Σατανᾶ i den foregående sætning.

V. 12 Syntaktisk hører v. 12 og 13 nøje sammen, hvad der også fremgår af, at det finitte verbum først kommer i v. 13 (ἔσχηκα). Knyttet som participium conjunctum til subjektet for ἔσχηκα står i indledningen af v. 12 ἐλθῶν (B&J nr. 235, s. 392; HKN,F § 88, nr. 34), som betydningsmæssigt synes at svare til en tidsbisætning. BDR § 418,5b; B&J § 275,3; HKN,S § 178.

Præp.leddet εἰς τὸ εὐαγγέλιον angiver hensigten med Paulus' komme. Det er nærliggende at opfatte τοῦ Χριστοῦ som en objektiv genitiv (BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 40), men det ville også give god mening at opfatte den som en genitiv, der angiver evangeliets udspring, som ifølge Paulus er Kristus.

Ordene θύρας ἀνεωγμένης (B&J nr. 53, s. 375; HKN,F § 88, nr. 9) udgør en absolut genitiv. BDR § 417 og 423; B&J 277; HKN,S 49. Betydningsmæssigt svarer en absolut genitiv – ligesom participium conjunctum – til en bisætning, og her kan den svare til en tidsbisætning ("da der var åbne døre" lordnet: "en åben dør"), men også til en indrømmelsesbisætning ("skønt der var åbne døre"). HKN,S § 196c. Præp.leddet ἐν κυρίῳ kan betyde, at den åbne dør var forårsaget (dvs. åbnet) af Herren, men nok også, at det var for apostlens arbejde for Herren og i hans sag, at døren var åben.

V. 13 Se vedr. ἔσχηκα B&J nr. 246, s. 393; HKN,F § 88, nr. 37. Dativen τῷ πνεύματι er at forstå som henseendets dativ. BDR § 197; B&J § 238,5; HKN,S § 35.

Den substantiverede akkusativ med infinitiv τῷ μὴ εὐρεῖν με (B&J nr. 241, s. 393; HKN,F § 88, nr. 36) (= "fordi jeg ikke fandt") angiver grunden til, at Paulus ikke fik ro på sig. BDR § 401; HKN,S § 169c. Τίτον τὸν ἀδελφόν er objekt for εὐρεῖν.

Se vedr. det finitte verbum ἐξῆλθον B&J nr. 235, s. 392; HKN,F § 88, nr. 34. Til subjektet for ἐξῆλθον knytter sig participiet ἀποταξάμενος (af ἀποτάσσομαι = "tager afsked med"). Med pronominet αὐτοῦς sigter Paulus til de i øvrigt ikke omtalte mennesker, han var sammen med i Troas.

V. 14 I sætningen τῷ δὲ θεῷ χάρις forekommer χάρις med betydningen "tak", og

verbalformen ἔστω (B&J § 156; HKN,F § 81) må underforstås (BDR § 128,6). Udsagnet betyder altså "Men Gud ske tak".

Indledt med det substantiverede participium τῷ θριαμβεύοντι føjes en nærmere bestemmelse til τῷ θεῷ. Participiet har som objekt ἡμᾶς, og hele udtrykket betyder "som fører os i triumf(tog)". Det med ἐν indledte præp.led ἐν τῷ Χριστῷ kan antagelig opfattes som en instrumental dativ, da det er ved Kristus, dvs. gennem hans gerning, at dette triumftog er muligjort. En beslægtet forståelse er at oversætte ved "i Kristus" med tanke på tilhørsforholdet til ham.

En yderligere bestemmelse følger i form af participiet φανεροῦντι (af φανερώω), der også er determineret af den bestemte artikel τῷ. Den til objektet τὴν ὁμῆν knyttede genitiv τῆς γνώσεως tjener til at definere, dvs. indholdsbestemme ὁμῆν. BDR § 167,2; B&J § 232,8; HKN,S § 43. Den efterfølgende genitiv αὐτοῦ er en objektiv genitiv. BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 40. Med præp.leddet δι' ἡμῶν ("ved os") tænker Paulus nok især på sit eget og medarbejdernes liv og virke "på ethvert sted" (ἐν παντὶ τόπῳ) = "overalt". Ordret gengivet "og åbenbarer en duft, kundskaben om ham, ved os overalt."

V. 15 Med οὐι-sætningen begrundes Paulus, hvad han lige har fremført. Εὐωδία står som subjektsprædikat, og τῷ θεῷ opfattes sikkert bedst som en dativus commodi. BDR § 188; B&J § 236,3; HKN,S § 28.

Ἐν i præp.leddene ἐν τοῖς σφζομένοις og ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις har lokativ betydning og betyder "hos" eller "blandt". Da σφζομένοις og ἀπολλυμένοις er participier i præsens, kan de betegne noget, der er ved at ske, men præsens kan også have futurisk betydning og betegne noget, der vil ske - især noget, som med sikkerhed vil ske. BDR § 323; B&J § 253,2; HKN,S § 110.

V. 16 Begyndelsen af v. 16 er syntaktisk snævert forbundet med v. 15, idet οἷς μὲν . . . οἷς δέ (relativt pronomen) danner en chiasme i tilknytningen til τοῖς σφζομένοις og τοῖς ἀπολλυμένοις i dette vers. Som οἱ μὲν . . . οἱ δέ (bestemt artikel) kan οἱ μὲν . . . οἱ δέ betyde "disse . . . de andre" (BDR § 293,3b; HKN,S § 97). Substantivet ὁμῆ korresponderer med εὐωδία i v. 15.

I sidste sætning i verset må man underforstå verbet ἐστίν. Adjektivet ἰκανός betyder "duelig", "egnet", og med πρὸς ταῦτα ("til dette" - egentlig pluralis) mener Paulus antagelig til at være Χριστοῦ εὐωδία; jfr. v. 15.

V. 17 Det substantiverede participium οἱ πολλοὶ κοπηλεύοντες ("de mange, der driver (små)handel") er subjektsprædikat med foranstillet sammenligningskonjunktiv on (ὡς). Det, der handles med, angives i akkusativ (her τὸν λόγον med den genitiviske bestemmelse τοῦ θεοῦ). Sætningen kan altså gengives som følger: "For vi er ikke som de mange, der driver (små)handel med Guds ord."

Den konstruktion, der begynder med οὐ γὰρ ἐομεν ὡς, videreføres med ἄλλ' ὡς . . . ἄλλ' ὡς . . . λαλοῦμεν. På dansk vil konstruktionen kunne gengives som følger: "For vi er ikke som, . . . men som, . . . ja, som . . . taler vi". BDR § 425,4.

Knyttet til verbet λαλοῦμεν står efter det første ἄλλ' ὡς præp.leddet ἐκ εἰλικρινείας ("ud af renhed", dvs. "renfærdigt") og efter det andet ἄλλ' ὡς præp.leddene ἐκ θεοῦ ("ud af Gud", vel omtrent lig "bemyndiget af Gud"), κατέναντι θεοῦ ("for Gud", dvs. "for Guds ansigt") og ἐν Χριστῷ ("i Kristus"). Κατέναντι er en uegentlig præposition, og som de fleste andre præpositioner hørende til denne gruppe konstrueres κατέναντι med genitiv. BDR § 214,4; B&J § 242; HKN,S § 50.

KAPITEL 3

V. 1 Verset består af to sætninger, mere præcist to spørgende hovedsætninger. I den første står συνιστάειν som en udfyldende infinitiv efter det finite verbum ἀρχόμεθα. Συνιστάειν er dannet af det sammensatte verbum συνιστάω, der er en variant af συνίστημι. BDR § 93,1; B&J nr. 296, s. 398. Dette verbum betyder egentlig "bringer sammen", men kan også – som her – forekomme med betydningen "anbefaler". Συνίστημι / συνιστάω er hyppigt forekommende i 2 Kor. Se desuden 4,2; 5,12; 6,4; 7,11; 10,12.18 (2 gange) og 12,11. Det reflekseive pronomen ἑαυτοῦς står som objekt. B&J § 117; HKN,F § 31.

Den anden spørgende hovedsætning føjes til anført af ἢ ("eller"). Når et spørgsmål indledes med nægtelsen μή, ventes et benægtende svar. BDR § 427,2a; 440; B&J § 301,2.3; HKN,S § 211,1. Verbet χρήζω ("bruger") konstrueres med genitiv, her συστατικῶν ἐπιστολῶν. BDR § 180,4; B&J § 234,10b; HKN,S § 44h. Det med det ovenfor omtalte verbum συνίστημι/συνιστάω beslægtede adjektiv συστατικός betyder "anbefalende". Præp.leddene πρὸς ὑμᾶς ἢ ἐξ ὑμῶν ("til jer eller fra jer") er knyttet til συστατικῶν ἐπιστολῶν.

Ordene ὡς τινες ("som nogle" = som visse andre. BDR § 301,1) har karakter af et polemisk indskud i den spørgende sætning.

V. 2 Til subjektspredikatet ἡ ἐπιστολή knytter sig tre participier, der tjener til at give en nærmere bestemmelse. Det er for det første ἐγγεγραμμένη (perfektum af ἐγγράφω = "indskriver"), hvortil præp.leddet ἐν ταῦς καρδίαις ἡμῶν hører. Dernæst er det γινωσκομένη og ἀναγινωσκομένη (her anvender Paulus et ordspil), der i modsætning til ἐγγεγραμμένη er præsensformer. Med γινωσκομένη og ἀναγινωσκομένη siges om ἡ ἐπιστολή, at det "kendes og læses", og det – som det fremgår af ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων – af alle mennesker. Se vedr. πάντων B&J § 104,1; HKN,F § 22. Præp.leddet indledt med ὑπὸ betegnes agens. BDR § 232,2; B&J § 260,3; HKN,S § 59b.

V. 3 Hvor de i v. 2 forekommende participier knytter sig til subjektspredikatet ἡ ἐπιστολή, er participiet φανερούμενοι her i begyndelsen af v. 3 at forbinde med subjektet ὑμεῖς (v. 2). Der er tale om et participium conjunctum, der udtrykker en begrundelse. BDR § 418,1; B&J § 275,5; HKN,S § 179. Ordene φανερούμενοι ὅτι κτλ. betyder ordret (men udansk): "idet I bliver åbenbare, at I osv.". Omskrevet: "idet (her "da") det hos jer bliver åbenbart, at I osv." – eller: "da det viser sig, at I osv."

I ὅτι-sætningen er ἐπιστολή subjektspredikat, og også i dette vers føjes der participiale bestemmelser til ordet, nemlig διακονηθεῖσα (af διακονέω) og ἐγγεγραμμένη (af ἐγγράφω; jfr. v. 2). Verbet διακονέω, der oftest betyder "tjener", "betjener", er her brugt med betydningen "udfærdiger". Διακονηθεῖσα (passiv) ὑμῶν betyder altså "udfærdiget af os". Se vedr. agens kommentarerne til v. 2.

Til ἐγγεγραμμένη knytter sig οὐ μελάρι (μελάρι er egentlig et substantiv dannet af neutrumformen af adjektivet μελᾶς. HKN,F § 23) og πνεύματι. Der er i begge tilfælde tale om instrumental dativ. BDR § 195; B&J § 238,1; HKN,S § 31. Det til θεοῦ knyttede participium i genitiv ζῶντος (sammentrækning af ζάοντος) er dannet af ζάω.

Paulus oplyser ikke kun om, hvormed der er skrevet, men også om, hvorpå der er skrevet. Det sker med de to præp.led ἐν πλακῖν (af πλακῆ = "tavle") λιθίνοις og ἐν πλακῖν καρδίαις σαρκίνοις. Λίθινος og σάρκινος er adjektiver, der betyder henholdsvis "af sten" og "af kød". Altså: "ikke på tavler af sten, men på tavler, (nemlig) hjerter, af kød (og blod)." En anden mulighed kunne være: "ikke på tavler af sten, men på tavler, (som er) kødhjerter." Spørgsmålet er, om man foretrækker at forbinde adjektivet σαρκίνοις med πλακῖν (den første oversættelse) eller med καρδίαις (den anden).

V. 4 Substantivet πεποιθῆναι (der er både en formel og en betydningsmæssig lighed med perfektum af verbet πείθω) betyder "tiltro", "tillid". Se vedr. det med πεποιθῆναι forbundne τοιαύτην, der er fem. akkusativ af τοιοῦτος ("en sådan"), B&J § 124; HKN,F § 38.

Præp.ledet διὰ τοῦ Χριστοῦ må nok forbindes med verbet ἔχομεν, mens πρὸς τὸν θεόν er at forbinde med πεποιθῆναι.

V. 5 Paulus indleder med en elliptisk formulering, idet οὐχ ὅτι kan opfattes som et forkortet udtryk for οὐ λέγω ὅτι. BDR § 480,5. I ὅτι-sætningen, der således svarer til en genstandssætning, er adjektivet ἱκανοί subjektsprædikat, og til ἱκανοί er knyttet en udfyldende infinitiv, nemlig λογίσασθαι med det ubestemte pronomen τι som objekt (BDR § 393,3; B&J § 269,4; HKN,S § 167) – altså: "duelige til at (ud)tænke noget". Præp.ledet ἔφ' ἑαυτῶν (B&J § 117,4; HKN,F § 31) med den foranstillede sammenligningskonjunktion ὡς er også en forkortet udtryksmåde, der svarer til ὡς ἐξ ἑαυτῶν ὄν = "som værende fra os selv". Det underforståede ὄν, der er at forbinde med objektet τι, er præsens participium af εἶμι. B&J § 156; HKN,F § 81.

I den sætning, der indledes med ἄλλ' ἡ ἱκανότης, er ἡ ἱκανότης ("duelighed", "dygtighed") subjekt, og verbalformen ἐστίν er underforstået.

V. 6 Det relative pronomen ὃς, der står som subjekt, refererer til τοῦ θεοῦ i v. 5. Verbet ἱκανῶω ("gør duelig / egnet") er – som andre verber, der betyder "gøre en til noget" – konstrueret med to akkusativer (objekt og objektsprædikat), nemlig ἡμᾶς og διακόνους. BDR § 157,1; B&J § 216; HKN,S § 21.

Den til διακόνους knyttede genitiv καινῆς διαθήκης er at forstå som en objektiv genitiv. BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 40. Man kunne opfatte det sådan, at også de følgende genitiver γράμματος og πνεύματος skal forbindes med διακόνους ("Ijenere for en ny pagt, ikke for bogstaven, men for Ånden"), men sandsynligere forekommer det, at de to genitiver skal knyttes som en nærmere

bestemmelse til κοινῆς διαθήκης ("tjenere for en ny pagt, ikke bogstavens, men Åndens").

De to sidste sætninger udtrykker begrundelsen for (jfr. γόρ), at tjenesten skal være en tjeneste for Ånden. Formen ἀποκτέννει er en variant til den hyppigere forekommende form ἀποκτείνει.

V. 7 Syntaktisk hører de to vers 7 og 8 snævert sammen, eftersom den med πῶς indledte spørgesætning i v. 8 har den med εἰ indledte sætning i v. 7 som baggrund og forudsætning. I εἰ-sætningen er konstruktionen realis (BDR § 372,1; B&J § 290,4; HKN,S § 195a), og der kan her oversættes ved "når", da betingelsen anses for at være opfyldt.

Subjektet er ἡ διακονία, og det finitte verbum er ἐγενήθη. B&J nr. 122, s. 381; HKN,F § 88, nr. 21. Til διακονία knytter sig dels genitiven τοῦ θανάτου, der kan opfattes som en objektiv genitiv (BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 40), dels participiet ἐντετυπωμένη (af ἐντυπῶ = "indhugger", "præger") med dativen λίθοις ("indhugget i sten") og præp.leddet ἐν γράμμασιν, der betydningsmæssigt svarer til instrumentalt dativ. BDR § 195; B&J § 238,1; HKN,S § 31. Præp.leddet ἐν δόξῃ står knyttet til ἐγενήθη.

I den af εἰ-sætningen udløste følgebisætning ὥστε κτλ. er konstruktionen akkusativ (τοὺς υἰοὺς Ἰσραὴλ. Ἰσραὴλ er ubøjeligt, men står her som en genitiv) med infinitiv (μὴ δύνασθαι), og efter μὴ δύνασθαι følger ἀτενίσαι (af ἀτενίζω) som udfyldende infinitiv. Det er til denne infinitiv, præp.leddet εἰς τὸ πρόσωπον Μωϋσέως står knyttet.

Grunden til, at Israels sønner ikke kunne se på Moses' ansigt, bliver angivet med præp.leddet διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ. Det substantiverede participium τὴν καταργουμένην (af καταργέω, der i passiv betyder "ophører", "forsvinder") står knyttet til τὴν δόξαν.

V. 8 Ordret betyder πῶς οὐκὶ μᾶλλον... ἔσται; "hvor vil så ikke snarere være?" = "hvor meget snarere vil så ikke være?" Se vedr. ἔσται B&J § 171; HKN,F § 81. Μᾶλλον er komparativformen til μάλα. Formelt er der tale om et spørgsmål, men for Paulus er der reelt snarere tale om en slutning og dermed en konstatering.

Med betegnelsen ἡ διακονία τοῦ πνεύματος mener Paulus den tjeneste, Gud kan gøre mennesker delige til; jfr. v. 7. Den er den tjeneste, der iflg. Paulus på en eller anden måde vil være forbundet med herlighed; jfr. ἔσται ἐν δόξῃ.

V. 9 Syntaktisk minder de to sætninger i v. 9 og den indbyrdes sammenhæng mellem dem meget om v. 7 og v. 8, og det er et beslægtet ræsonnement, vi bliver præsenteret for de to steder. Den anden sætning er dog her i v. 9 ikke en spørgende sætning.

Også her i v. 9 indledes med en betingelsesbisætning (realis). Verbet (det kunne være ἦν) er underforstået. Τῆς κατακρίσεως er en objektiv genitiv knyttet til τῆ

διακονία. BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 40. Altså: "For hvis (når) der var herlighed ved den tjeneste, der fører til fordømmelse". Læser man med mange - heriblandt B og andre betydelige - håndskrifter διακονία i stedet for διακονία, må δόξα opfattes som subjektspredikat.

I hovedsætningen πολλῶ (B&J § 108; HKN,F § 24) μάλλον κτλ. har verbet περισσεύει betydningen "er rig på", og til dette verbum knytter dativen δόξῃ sig. Δόξῃ kan opfattes som en instrumental dativ. Τῆς δικαιοσύνης må - parallelt med τῆς κατακρίσεως i den foregående sætning - opfattes som en objektiv genitiv.

V. 10 Det καί, der står foran γάρ, tjener til at forstærke γάρ. Meningen kunne gengives "For i virkeligheden".

Subjektet i sætningen er det substantiverede participium τὸ δεδωξαμένον (af δοξάζω), dvs. "det herliggjorte", hvormed sigtes til Moses' tjeneste. Den finite verbalform δεδόξαται med nægtelsen οὐ gengives bedst ved "er uden herlighed".

Det er ikke ganske éntydigt, hvordan præp.leddet ἐν τούτῳ τῷ μέρει (af μέρος) skal forstås. Det almindeligste er at forbinde det med οὐ δεδόξαται og antage, at det betyder "i dette tilfælde". Præp.leddet εἵνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης (participium af ὑπερβάλλω brugt som adjektiv) δόξης (ordret: "på grund af den overvældende herlighed") gør det klart, at "i dette tilfælde" sigter til sammenligningen med en langt større herlighed. Tankegangen kommer tydeligere frem, hvis det sidste præp.led oversættes: "i sammenligning med den overvældende herlighed." Som de fleste andre uegentlige præpositioner konstrueres εἵνεκεν med genitiv. BDR § 216,1.

V. 11 Syntaktisk minder dette vers meget om v. 9. I den indledende betingelsesbisætning (Realis. BDR § 372,1; B&J § 290,4; HKN,S § 195a) er subjektet det substantiverede participium τὸ καταργούμενον, som betyder "det, der ophører / forsvinder" (jf. kommentarerne til v. 7). Som verbum kan underforstås ἦν (evt. ἐγενήθη). Præp.leddet διὰ δόξης tjener formodentlig til at belyse de ledsagende omstændigheder og kan derfor gengives "med herlighed". Dvs. hvis det var til / blev til forbundet med herlighed.

Også i den anden sætning består subjektet af et substantiveret participium, nemlig τὸ μένον (af μένω) = "det blivende", og igen er verbet underforstået, men her må det være εἶστιν eller εἶσται. Πολλῶ μάλλον er et jævnlige forekommende udtryk, der betyder "meget mere" og lign. Jfr. kommentarerne til v. 9. Betydningsmæssigt er der her næppe stor forskel mellem ἐν δόξῃ og διὰ δόξης.

V. 12 Partiklen οὖν viser, at det, Paulus nu fremfører om den tjeneste, han står i, er en slutning ud fra det foregående. Ἔχοντες med objektet τοιαύτην (B&J § 124; HKN,F § 38) ἐλπίζω knytter sig til det i sætningsverbet χρώμεθα implicite subjekt (participium conjunctum), og det rummer et begrundende aspekt. "Da vi har osv." BDR § 418,1; B&J § 275,5; HKN,S § 179.

Verbet $\chi\rho\acute{\omega}\mu\epsilon\theta\alpha$ (af $\chi\rho\acute{\omega}\mu\alpha\iota$ = "bruger") konstrueres med dativ. Ordret: "bruger vi megen frimodighed", dvs. "går vi frem med / optræder vi med stor frimodighed" eller lign. Se vedr. $\mu\alpha\lambda\lambda\eta$ B&J § 108; HKN,F § 24.

V. 13 I dette vers videreføres tankegangen fra v. 12, men i form af en noget forkortet udtryksmåde. Der foreligger det, man kalder en aposiopese. BDR § 482. Uforkortet kan man gengive tankegangen sådan: "Vi gør ikke ligesom Moses, der lægger osv." Man faktisk står der: "Og ikke ligesom Moses lægger osv." Se vedr. $\epsilon\tau\acute{\iota}\theta\epsilon\iota$ B&J § 151; HKN,F § 78, s. 85. $\epsilon\tau\acute{\iota}\theta\epsilon\iota$ har objektet $\kappa\acute{\alpha}\lambda\upsilon\mu\mu\alpha$ og derpå præp.leddet $\epsilon\pi\acute{\iota}$ $\tau\omicron$ $\pi\rho\acute{\omicron}\sigma\omega\pi\omicron\nu$.

Det også til $\epsilon\tau\acute{\iota}\theta\epsilon\iota$ knyttede præp.led indledt med $\pi\rho\acute{\omicron}\varsigma$ er konstrueret med en substantiveret akkusativ med infinitiv ($\tau\omicron$ $\mu\grave{\eta}$ $\acute{\alpha}\tau\epsilon\nu\acute{\iota}\sigma\alpha\iota$ (af $\acute{\alpha}\tau\epsilon\nu\acute{\iota}\zeta\omega$) $\tau\omicron\upsilon\varsigma$ $\nu\iota\omicron\upsilon\varsigma$ $\iota\sigma\rho\alpha\eta\lambda$), og præp.leddet udtrykker en hensigt. BDR § 402,4; 408; B&J § 266,2; HKN,S § 163; 170a. Altså: "for at Israels børn ikke skulle se." Det ubøjeelige $\iota\sigma\rho\alpha\eta\lambda$ er her brugt som genitiv.

Til infinitiven $\acute{\alpha}\tau\epsilon\nu\acute{\iota}\sigma\alpha\iota$ knytter sig præp.leddet $\epsilon\iota\varsigma$ $\tau\omicron$ $\tau\acute{\epsilon}\lambda\omicron\varsigma$. $\tau\acute{\epsilon}\lambda\omicron\varsigma$ har i sammenhængen her betydningen "ende", "ophør". Det, hvis ophør der tænkes på, er angivet med det substantiverede participium i genitiv $\tau\omicron\upsilon$ $\kappa\alpha\tau\alpha\rho\gamma\omicron\upsilon\mu\acute{\epsilon}\nu\omicron\upsilon$; jfr. v. 7 og ll. Altså: "det svindendes ophør". En lidt fri gengivelse af passagen fra $\pi\rho\acute{\omicron}\varsigma$ $\tau\omicron$ $\mu\grave{\eta}$ $\acute{\alpha}\tau\epsilon\nu\acute{\iota}\sigma\alpha\iota$ kunne lyde: "for at Israels børn ikke skulle se, at det, der svandt, fik ende."

V. 14 Verbalformen $\epsilon\pi\omega\rho\acute{\omega}\theta\eta$ (passiv dannet af $\pi\omega\rho\acute{\omega}$ = "gør hård", "forhærder") er singularis, selv om subjektet $\tau\acute{\alpha}$ $\nu\omicron\eta\mu\alpha\tau\alpha$ er pluralis. $\tau\acute{\alpha}$ $\nu\omicron\eta\mu\alpha\tau\alpha$ er nemlig neutrum. BDR § 133. Det til $\tau\acute{\alpha}$ $\nu\omicron\eta\mu\alpha\tau\alpha$ knyttede personlige pronomen $\alpha\upsilon\tau\acute{\omega}\nu$ refererer til $\tau\omicron\upsilon\varsigma$ $\nu\iota\omicron\upsilon\varsigma$ $\iota\sigma\rho\alpha\eta\lambda$ i v. 13.

Udsagnet i versets første sætning begrundes i den følgende; jfr. $\gamma\acute{\alpha}\rho$. $\Sigma\eta\mu\epsilon\rho\nu$ er et adverbium, der her står på adjektivets plads mellem artikel og substantiv. η $\sigma\eta\mu\epsilon\rho\nu$ $\eta\mu\acute{\epsilon}\rho\alpha$ = "denne dag", "dagen i dag". Genitiven $\tau\eta\varsigma$ $\sigma\eta\mu\epsilon\rho\nu$ $\eta\mu\acute{\epsilon}\rho\alpha\varsigma$ er fremkaldt af $\acute{\alpha}\chi\rho\iota$.

Subjektet i sætningen er $\tau\omicron$ $\alpha\upsilon\tau\omicron$ (BDR § 288; B&J § 120,5c; HKN,F § 30) $\kappa\acute{\alpha}\lambda\upsilon\mu\mu\alpha$, og verbet er $\mu\acute{\epsilon}\nu\epsilon\iota$. Til subjektet $\tau\omicron$ $\alpha\upsilon\tau\omicron$ $\kappa\acute{\alpha}\lambda\upsilon\mu\mu\alpha$ knytter sig dels præp.leddet $\epsilon\pi\acute{\iota}$ $\tau\eta$ $\acute{\alpha}\nu\alpha\gamma\nu\acute{\omega}\sigma\epsilon\iota$ med den objektive genitiv $\tau\eta\varsigma$ $\mu\alpha\lambda\alpha\tau\alpha\varsigma$ $\delta\iota\alpha\theta\eta\kappa\tau\eta\varsigma$ ("oplæsningen af den gamle pagt"), dels et participium med foranstillet nægtelse, nemlig $\mu\grave{\eta}$ $\acute{\alpha}\nu\alpha\kappa\alpha\lambda\upsilon\pi\tau\omicron\mu\epsilon\nu\omicron\nu$ ("idet det ikke tages bort" = "uden at blive taget bort". Der er tale om et participium conjunctum med modalt betydningsaspekt. BDR § 418,5a; B&J § 275,6; HKN,S § 183.

I den sidste sætning må $\omicron\tau\iota$ så have begrundende betydning, da $\omicron\tau\iota$ $\acute{\epsilon}\nu$ $\chi\rho\iota\sigma\tau\acute{\omega}$ $\kappa\alpha\tau\alpha\rho\gamma\epsilon\acute{\iota}\tau\alpha\iota$ må betyde: "for det ($\tau\omicron$ $\kappa\acute{\alpha}\lambda\upsilon\mu\mu\alpha$) fjernes i Kristus." Man kunne overveje i $\mu\grave{\eta}$ $\acute{\alpha}\nu\alpha\kappa\alpha\lambda\upsilon\pi\tau\omicron\mu\epsilon\nu\omicron\nu$ at se en absolut akkusativ (BDR § 424) og antage, at $\omicron\tau\iota$ her betyder "at" ("så det ikke afsløres, at den fjernes i Kristus"), men det er en mindre sandsynlig analyse.

V. 15 Verset består af to sætninger, idet der i hovedsætningen er indskudt tidsbisætningen ἡνίκα ἄν ἀναγινώσκηται Μωϋσῆς.

Det indledende ἄλλ' er antagelig forstærkende, dvs. det kan gengives med "ja". BDR § 448,6; HKN,S § 208f. Udtrykket ἕως σήμερον er beslægtet med ἄχρι τῆς σήμερον ἡμέρας i v. 14 og betyder "lige til i dag".

Tidskonjunktionen ἡνίκα forekommer kun to gange i Det nye Testamente, nemlig i dette og i det følgende vers. Konstruktionen med ἡνίκα ἄν er eventualis. Konjunktionen ἡνίκα betyder "når"; her har udtrykket antagelig iterativ betydning, hvilket kan tydeliggøres ved at gengive ἡνίκα ἄν med "hvergang, når", "så ofte". BDR § 455,1; B&J § 293; HKN,S § 147a; 209a.

Se vedr. hovedsætningens verbum κεῖται B&J nr. 314, s. 399. Det til καρδίαν knyttede personlige pronomen αὐτῶν refererer til τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ i v. 13. Da der ikke er bestemt artikel foran κάλυμμα, skulle det betyde, at man ikke bør foretage en identifikation med τὸ αὐτὸ κάλυμμα i v. 14.

V. 16 Som v. 15 består dette vers af to sætninger, men her i v. 16 indledes hovedsætningen først efter tidsbisætningen. I denne er i øvrigt ἡνίκα ἕαν = ἡνίκα αὖ i v. 15. Konstruktionen er eventualis, og betydningen igen iterativ. Som subjekt for ἐπιστρέψῃ (af ἐπιστρέφω. B&J nr. 637, s. 427; HKN,F § 88, nr. 92) må man underforstå det ubestemte pronomen τις. En anden mulighed kunne være at underforstå ἡ καρδία αὐτῶν (jfr. v. 15). I 2 Mos 34,34, som Paulus her citerer, er det Moses, der er subjekt.

Hovedsætningens verbalform περιαιρεῖται er dannet af περιαιρέω, der betyder "borttager", "fjerner".

V. 17 Ὁ κύριος (jfr. v. 16) må være subjekt og τὸ πνεῦμα følgelig subjektsprædikat.

Anden halvdel af verset består af to sætninger, og i begge må man underforstå verbet ἐστίν. Det relative adverbium οὗ, der egentlig er genitiv af οὗς, bruges her i betydningen "hvor". Den sidste sætning består alene af subjektet ἐλευθερία foruden det underforståede verbede ἐστίν.

V. 18 Til subjektet ἡμεῖς knytter sig participiet κατοπτριζόμενοι dannet af κατοπτρίζομαι, der kun forekommer denne ene gang i Det nye Testamente. Verbs betydning er usikker, men oftest antages det at betyde "betragter som i et spejl". Som participium conjunctum har det her formentlig enten kausal eller modal betydning. Altså "da vi betragter osv." eller "idet vi betragter osv." BDR § 418,1,5; B&J § 275,5,6; HKN,S § 179 og 183. Dativen ἀνακεκαλυμμένῳ (participium) προσώπῳ ("med utildækket ansigt") må nok bestemmes som en datus modi. BDR § 198; B&J § 238,3; HKN,S § 34.

Det finitte verbum er μεταμορφούμεθα af μεταμορφόω. Verbet kan i aktiv konstrueres med to akkusativer, nemlig når det forekommer med betydningen "forvandler en til noget". I passiv bliver den ene akkusativ (personobjektet) til

subjekt (jfr. ἡμεῖς), men den anden akkusativ kan bevares, og det er netop tilfældet i verset her. Derfor betyder ἡμεῖς τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα: "vi forvandles til det samme billede". Præp.leddet ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν betyder ordret "fra herlighed til herlighed", hvormed meningen antagelig er "til stadig større herlighed".

I den afsluttende sammenligningsbisætning må man underforstå verbet, som kunne være γίνεται (B&J nr. 122, s. 381; HKN,F § 88, nr. 21). Hvad der sigtes til, er den den forvandling, som sker. Lidt påfaldende og gådefuld er udtrykket ἀπὸ κυρίου πνεύματος. Der er tre forståelsesmuligheder: 1) "fra Åndens herre", 2) "fra Herrens Ånd", 3) "fra Herren, som er Ånden". I sidste tilfælde opfattes πνεύματος som apposition til κυρίου. BDR § 474.4.

KAPITEL 4

V. 1 Verset består af en hovedsætning med en indskudt bisætning i form af *καθώς ἠλεήθημεν. Διὰ τοῦτο*, der betyder "på grund af det" = "derfor", refererer til det, der i det foregående er sagt om den tjeneste, Paulus står i. Jfr. det demonstrative *ταύτην* i objektet for *ἔχοντες*, nemlig *τὴν διακονίαν ταύτην*.

Til det implicitte subjekt i *ἐγκακοῦμεν* (af *ἐγκακέω* = "bliver træt", "taber modet", "er modløs") knytter sig participiet *ἔχοντες*, der her har kausal betydning. BDR § 418,1; B&J § 275,5; HKN,S § 179. Altså: "da vi har osv."

Bisætningen *καθώς ἠλεήθημεν* må forbindes med *ἔχοντες τὴν διακονίαν*. *Καθώς* er egentlig en sammenligningskonjunktion, men den kan undertiden også rumme et begrundende aspekt, og det synes at være tilfældet her. Verbet *ἐλεέω* betyder i aktiv "viser barmhjertighed", "har medlidenhed med" og lign., i passiv "finder barmhjertighed", "oplever barmhjertighed" og lign. Man kunne altså – nogenlunde ordret – gengive meningen som følger: "Derfor, da vi nu har denne tjeneste, eftersom vi (ligesom vi jo) har fundet barmhjertighed, er vi ikke modløse." Paulus' tankegang er sandsynligvis, at det at blive sat i Guds tjeneste er at opleve barmhjertighed. Men han kan også forstå *ἠλεήθημεν* bredere.

V. 2 Der er i verset kun én sætning, men til gengæld er der tre participier knyttet til det i det finite verbum *ἀπειλάμεθα* implicitte subjekt *ἡμεῖς*.

Det finite verbum *ἀπειλάμεθα* (af *ἀπολέγω*, der i medium betyder "siger sig fra" og lign.) er en blandingsorist. B&J § 181,4 og nr. 188, s. 387; HKN,F § 50c anm.1; § 88, nr. 61. Til objektet *τὰ κρυπτά* (substantiveret adjektiv) er føjet en kvalitativ / beskrivende genitiv, nemlig *τῆς αἰσχύνης*. BDR § 165; B&J § 232,6; HKN,S § 43. *Τὰ κρυπτά τῆς αἰσχύνης* kan evt. gengives ved "det skændige skjulte".

Περιπατοῦντες er det første af de tre til subjektet knyttede participier, der alle har modal betydning, dvs. beskriver måden, hvorpå Paulus udøver sin tjeneste. BDR § 418,5a; B&J § 275,6. Meningen med *περιπατεῖν ἐν πενοουργίᾳ* er "at gå snedigt til værks", og *δολοῦν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ* betyder "at forfalske Guds ord". Det kan ikke endegyldigt afgøres, om *τοῦ θεοῦ* er at forstå som en subjektiv eller en objektiv genitiv. BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 39 og 40.

Til det tredje participium *συνιστάνοντες* med objektet *ἑαυτοῦς* (B&J § 117,4; HKN,F § 31) knytter sig først dativen *τῇ φανερώσει* med den objektive genitiv *τῆς ἀληθείας*. Dativen skal vel beskrive måden, hvorpå Paulus anbefaler sig selv. BDR § 198; B&J § 238,3; HKN,S § 34. Den instrumentale betydning anes dog også. Også de to sidste præp.led *πρὸς πᾶσιν συνειδήσιν ἀνθρώπων* ("til enhver samvittighed hos mennesker" = "til ethvert menneskes samvittighed") og *ἐνώπιον τοῦ θεοῦ* ("for Guds ansigt") er at forbinde med *συνιστάνοντες*.

V. 3 Verset rummer to sætninger, en betingelsesbisætning af typen realis (BDR

§ 372; B&J § 290,4; HKN,S § 195a) efterfulgt af en hovedsætning.

Først betingelsesbisætningen. Da καί her må betyde "også", kan man gengive εἰ δὲ καί κτλ. "men hvis også osv." eller "men selv om også osv." Til subjektet τὸ εὐαγγέλιον er føjet en subjektiv genitiv, nemlig ἡμῶν. BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 39. Verbalformen ἔστιν κεκαλυμμένον er en perifrastisk perfektum af καλύπτω, der betyder "tilhyller", "skjuler". BDR § 352; B&J nr. 308, s. 399 og § 207,2; HKN,F § 7d.3; HKN,S § 188.

I hovedsætningen er subjektet underforstået. Det er stadig τὸ εὐαγγέλιον. Præp.leddet ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις svarer til en dativ. BDR § 220,1; HKN,S § 66. Τοῖς ἀπολλυμένοις er et substantiveret præsens participium af ἀπολλύμαι, der betyder "omkommer", "går fortabt". B&J nr. 464, s. 412; HKN,F § 88, nr. 11. Præp.leddet betyder altså: "for dem, der går fortabt".

V. 4 Ἐν οἷς indleder en relativ bisætning, der knytter til ved ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις i v. 3, men syntaktisk byder sætningen på vanskeligheder. Hvis man oversætter perioden fra ἐν οἷς til τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων ordret, kommer det til at lyde sådan: "i / for / blandt hvem denne verdens Gud har blindet de vantros tanker." Men formentlig tænker Paulus med genitiven τῶν ἀπίστων på de samme, som han sigter til med dativen οἷς, og i så fald er udtryksmåden uheldig og upræcis. Paulus synes at have blandet to udtryksmåder sammen. Bedre ville det have været enten at have udeladt τῶν ἀπίστων eller at have formuleret sig sådan: ἐν τοῖς ἀπίστοις ἐν οἷς ὁ θεὸς κτλ.

Til verbet ἐτύλωσεν (af τυλῶω) er knyttet et præp.led bestående af εἰς og en substantiveret akkusativ med infinitiv. Hvis ἀνύσσει (af ἀνύσσω) her er brugt med betydningen "lyse", "stråle", er akkusativen τὸν φωτισμὸν subjekt for infinitiven, og man må underforstå det personlige pronomen αὐτοῖς ("lyse / stråle for dem"). Betyder ἀνύσσει derimod "se", må man som subjekt for infinitiven underforstå det personlige pronomen αὐτούς, og τὸν φωτισμὸν er så objekt for ἀνύσσει. Et sådant præp.led indledt med εἰς kan udtrykke hensigt ("for at"), men også følge ("så at").

Efter τὸν φωτισμὸν følger en hel kæde af genitiver, der kan opfattes på flere måder. En nærliggende forståelse er, at τοῦ εὐαγγελίου er en subjektiv genitiv, og at τῆς δόξης (τοῦ Χριστοῦ) er en genitiv, der knytter sig til τοῦ εὐαγγελίου og beskriver evangeliets indhold. Altså: "evangeliet om Kristi herlighed".

Det relative pronomen ὅς er at forbinde med τοῦ Χριστοῦ, og εἰκῶν (jfr. εἰκόνα i 3,18) er subjektsprædikat.

V. 5 Se vedr. ἑαυτοῦς B&J § 117; HKN,F § 31. Κύριον er objektsprædikat til Ἰησοῦν Χριστόν. BDR § 157; B&J § 216; HKN,S § 21 ("vi prædiker Jesus Kristus som herre"). Tilsvarende er δούλους objektsprædikat til det umiddelbart foranstående pronomen ἑαυτοῦς. Κηρύσσομεν er stadig det bestemmende verbum. Præp.leddet διὰ Ἰησοῦν må her betyde "for Jesu skyld".

V. 6 Det indledende ὅτι er begrundende ("for"). Til subjektet ὁ θεός knytter sig det substantiverede participium ὁ εἰπών (B&J nr. 188, s. 387; HKN,F § 88, nr. 61), der efterfølges af direkte tale ἐκ σκοτίου φῶς λάμπει. Hele perioden fra ὅτι ὁ θεός til og med λάμπει kan opfattes som subjekt for et underforstået εἶστί, og den følgende relativsætning ὅς ἔλαμπεν κτλ. kommer så til at stå som subjektsprædikat ("For Gud, der sagde: »Af mørke skal lys skinne frem«, [er ham,] som har ladet det skinne osv.") Det forudsættes her, at λάμπω i det sidste tilfælde er brugt med kausativ betydning, dvs. med betydningen "lader skinne".

Sigtet med ἔλαμπεν udtrykkes med præp.leddet πρὸς φωτισμόν. Den efterfølgende genitiv τῆς γνώσεως kan opfattes som en subjektiv genitiv eller en genitiv, der betegner oprindelse og udspring; jfr. v. 4. BDR § 163; 168,2; B&J § 232,2,3; HKN,S § 39. Derimod er τῆς δόξης en objektiv genitiv. BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 40. På dansk kan meningen fra πρὸς φωτισμόν evt. gengives sådan: "for at kundskaben om Guds herlighed på Jesu Kristi ansigt må lyse klart."

V. 7 Der er to sætninger i dette vers, idet der først er en hovedsætning og dernæst en hensigtsbisætning.

Til objektet τὸν θησαυρόν i hovedsætningen er knyttet det demonstrative τοῦτον (B&J § 120,3; HKN,F § 34), der refererer til det foregående. Se vedr. bøjningen af substantivet οκεύσειν B&J § 82,1; HKN,F § 17.

I hensigtsbisætningen indledt med ἵνα (BDR § 369; B&J § 296,1,2; HKN,S § 144) er ἡ ὑπερβολή subjekt og ἦ (B&J § 156; HKN,F § 81) verbum. Til ἡ ὑπερβολή knytter sig τῆς δυνάμεως, der må bestemmes som artens genitiv eller en kvalitativ genitiv. BDR § 165,1 og 167; B&J § 232,6; HKN,S § 42 og 43. Udtrykket ἡ ὑπερβολή τῆς δυνάμεως kan oversættes "den overvældende kraft". Θεοῦ kan opfattes som en prædikativ genitiv efter ἦ. BDR § 162,7; B&J § 234,1; HKN,S § 38. Dvs. "den overvældende kraft er Guds = er/kommer fra Gud". Når nægtelsen foran ἐξ ἡμῶν er μὴ (og ikke οὐκ), skyldes det, at sætningsverbet ikke er en indikativform, men i dette tilfælde konjunktiv. BDR § 426; B&J § 298,2b; HKN,S § 211.

V. 8 I dette og i de to følgende vers kommer der ialt ni participier (i øvrigt alle præsensformer). Man kan opfatte dem som participia conjuncta (med modal betydning. BDR § 418,5a; 275,6; HKN,S § 183) og altså forbinde dem med det i ἔχομεν (v. 7) implicitte subjekt ἡμεῖς, men det er også muligt, at Paulus her – som der er eksempler på andre steder – bruger participier i det væsentlige svarende til indikativformer. Under alle omstændigheder er det nødvendigt at oversætte dem som svarende til verber i indikativ; f.eks.: "Vi er trængt, men ikke stængt inde, osv." I v. 8 og 9 forekommer participierne parvis, idet Paulus først beskriver sine vilkår med en positiv, dernæst adversativt med en negativ (ὄλλ' οὐκ) formulering; jfr. oversættelsen ovenfor. Se BDR § 430,3 om begrundelsen for den sjældne brug af οὐκ i forbindelse med participier.

Præp.leddet ἐν παντί = "på enhver måde", "i enhver henseende". Man kan

forbinde ἐν πᾶντι alene med θλιβόμενοι, men mere nærliggende er det nok, at det har gyldighed for hele rækken af participier.

I det andet sammenhørende participiumspar er ἐξαπορέω en forstærket form af ἀπορέω, der betyder "er tvivlrådige / rådvild". F.eks.: "Vi er tvivlrådige, men ikke fortvivlede."

V. 9 Ἐγκαταλείπω betyder "forlader", "lader i stikken", og καταβάλλω "kaster ned", "slår til jorden". Altså: "Vi er forfulgt, men lades ikke i stikken, vi slås til jorden, men går ikke til grunde."

V. 10 Objektet νέκρωσιν kan betyde drabet, men også hele dødsprocessen, dødslidelsen. Det er således ikke klart, om τοῦ Ἰησοῦ er en objektiv eller en subjektiv genitiv. Denne νέκρωσις er det, Paulus siger, han altid (πάντοτε) bærer omkring (περιφέροντες) på/i (sit) legeme, selv om han dog ikke har gennemlidt / smagt selve døden.

Hensigtsbisætningen ἵνα καὶ κτλ. kan – med henvisning til modstillingen mellem τὴν νέκρωσιν τοῦ Ἰησοῦ og ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ – opfattes som knyttet specielt til den umiddelbart foregående sætning, men det er også muligt at forstå det sådan, at den udtrykker hensigten med det, der er udfoldet i de to foregående vers. Med udtrykket ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ sigtes sikkert til det liv, der er muliggjort af Jesus. Verbet φανερωθῆν (af φανερώω) er konjunktiv, da sætningen som nævnt er en hensigtsbisætning. BDR § 369; B&J § 296,1,2; HKN,S § 144. Præp.leddet ἐν τῷ σώματι betyder vel her "i mit legeme".

V. 11 Tidsadverbiet ἀεὶ ("altid", "bestandig") er sjældent forekommende i Det nye Testamente. Det substantiverede participium οἱ ζῶντες (af ζάω) står som appositionel bestemmelse til ἡμεῖς. Altså "vi, de levende", "vi, der lever". Præp.leddet εἰς θάνατον er at forbinde med verbet παραδιδόμεθα, og διὰ Ἰησοῦν har samme betydning som i v. 5.

Hensigtsbisætningen ἵνα καὶ ἡ ζωὴ κτλ. er en parallel til hensigtsbisætningen i v. 10 med den undtagelse, at der her i v. 11 i stedet for τῷ σώματι står τῇ θνητῇ σαρκί, hvad der dog ikke betyder nogen større meningsmæssig forskel.

V. 12 Konjunktionen ὥστε synes her brugt med betydningen "altså" eller "derfor". Udtrykket ἐνεργεῖται (af ἐνεργέω, der også forekommer 1,6) ἐν betyder "er virksom i", "virker i". I den anden sætning er verbet ἐνεργεῖται underforstået.

V. 13 Participiet ἔχοντες står knyttet til subjektet ἡμεῖς, og det udtrykker et årsagsforhold ("da vi har"). BDR § 418,1; B&J § 275,5; HKN,S § 179. Ἔχοντες har som objekt τὸ αὐτὸ πνεῦμα (BDR § 288; B&J § 120,5c; HKN,F § 30) med gentiven τῆς πίστεως, hvormed τὸ πνεῦμα vel skal bestemmes som den Ånd, der virker troen. Derfor taler det citat, der følger.

Præpositionen κατὰ betyder "i overensstemmelse med", "svarende til", og man

kan derfor gengive formuleringen τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως κατὰ τὸ γεγραμμένον (af γράφω) med "den samme troens Ånd, som der er skrevet om". Citatet ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα står som objekt for og indholdsbestemmelse af det substantiverede participium τὸ γεγραμμένον.

Καί foran subjektet ἡμεῖς og igen foran λαλοῦμεν i versets sidste sætning må i sammenhængen her betyde "også", og διὸ i den sidste sætning har betydningen "derfor".

V. 14 Participiet εἰδότες (B&J nr. 451, s. 411; HKN,F § 88, nr. 69) står knyttet til subjektet for λαλοῦμεν (v. 13), og det angiver - ligesom ἔχοντες i v. 13 - et årsagsforhold ("da vi ved"). Jfr. henvisningerne i det pågældende vers.

Den med ὅτι indledte genstandssætning står som objekt for εἰδότες. I denne sætning er det substantiverede participium ὁ ἐγείρας (B&J nr. 177, s. 386; HKN,F § 88, nr. 30) subjekt. Ὁ ἐγείρας har som objekt τὸν κύριον Ἰησοῦν. Til subjektet ὁ ἐγείρας hører to verber. Det første er ἐγερεῖ (B&J nr. 177, s. 386; HKN,F § 88, nr. 30) med objektet ἡμᾶς og præp.leddet σὺν Ἰησοῦ. Det andet verbum er det med ἐγερεῖ parallelle παραστήσει (B&J nr. 296, s. 398; HKN,F § 78, s. 85). Παρίστημι betyder "stiller frem", "fremstiller", og her må man underforstå ἡμᾶς som objekt.

V. 15 Subjektet i den første sætning, der er begrundende (jfr. γάρ), er τὰ πάντα. Det underforståede verbum er εἶστίν. Præp.leddet δι' ὑμᾶς betyder "for jeres skyld".

I hensigtsbisætningen ἵνα κτλ. (BDR § 369; B&J § 296,1.2; HKN,S § 144) er ἡ χάρις subjekt og περισσεύση verbum (af περισσεύω, hvis betydning kan være intransitiv ["strømmer over", "er til stede i overflod"] og transitiv ["får til at strømme over", "forøger"]).

Til subjektet knytter sig participiet πλεονάσασα (af πλεονάζω = "bliver større", "vokser"), der rummer et modalt ("idet"), tidsligt ("efter at") eller et kausalt betydningsaspekt ("fordi"). BDR § 418,1.5a,b; B&J § 275,3.5.6; HKN,S § 178; 179 og 183.

Det er nærliggende til πλεονάσασα at knytte præp.leddet διὰ τῶν πλειόνων (B&J § 108; 111,2; HKN,F § 24; 26e), der ordret betyder "ved hjælp af stadig flere", dvs. nåden vokser "ved at nå til stadig flere". Men det er ikke den eneste mulighed.

Hvis περισσεύση er brugt med intransitiv betydning, må man forbinde τὴν εὐχαριστίαν med διὰ τῶν πλειόνων og opfatte ordene som et sammenhængende led (altså = διὰ τὴν τῶν πλειόνων εὐχαριστίαν), der betyder "på grund af stadig fleres taksigelse". Dette led kan man så forbinde enten med πλεονάσασα ("idet den vokser på grund af stadig fleres taksigelse") eller med περισσεύση ("kan strømme over på grund af stadig fleres taksigelse"). Er περισσεύση derimod brugt med den transitive betydning, har verbet τὴν εὐχαριστίαν som objekt. Meningen fra ἵνα ἡ χάρις kan så gengives sådan: "for at nåden, idet den vokser ved at nå

til stadig flere, kan forsøge taksigelsen".

Til τὴν εὐχαριστίαν περισσεύση knytter sig så præp.leddet εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. Τοῦ Θεοῦ opfattes naturligt som en objektiv genitiv. BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 40.

V. 16 Se vedr. ἐγκακοῦμεν kommentarerne til v. 1. Af διό fremgår, at grunden til οὐκ ἐγκακοῦμεν er at søge i det foregående. Det er et fortolkningsspørgsmål, hvad i det foregående Paulus specifikt har i tankerne. Det behøver ikke nødvendigvis at være udsagnet i v. 15.

I betingelsesbisætningen (BDR § 372,1; B&J § 290,4; HKN,S § 195a) betyder ἄλλ' εἰ καὶ κτλ. "men hvis også osv.", "men selv om også osv." Jfr. kommentarerne til v. 3. Subjektet er det specielt paulinske udtryk ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος "vort ydre menneske". Adverbiet ἔξω med den possessive genitiv ἡμῶν er her brugt adjektivisk. Verbalformen διαφθείρεται (af διαφθείρω) betyder "går til grunde".

Efter ἄλλ' εἰ καὶ i betingelsesbisætningen betyder ἄλλ' i hovedsætningen "dog". BDR § 448,6; HKN,S § 208f. I subjektet er ὁ ἔξω ἡμῶν skal man understå ἄνθρωπος. Jfr. ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος i betingelsesbisætningen. Verbalformen ἀνακαίνουται (af ἀνακαίνω) betyder "fornyes"; jfr. adjektivet καινός = "ny". De to verber i præsens betegner en proces. Udtrykket ἡμέρα καὶ ἡμέρα ("dag for dag", "fra dag til dag") anses for at være inspireret af det hebraiske יוֹם יוֹם. BDR § 200; B&J § 237,2; HKN,S § 36.

V. 17 Af γάρ fremgår, at der nu følger en begrundelse, og det synes at være af udsagnet om det indre menneskes fornyelse. I øvrigt består verset af én sætning, hvis subjekt er det substantiverede adjektiv τὸ ἑλαφρόν. Som adjektivisk bestemmelse til ἑλαφρόν står adverbiet παραιτίκα, der her må betyde "kortvarig" eller snarere "øjeblikkelig", dvs. "nutidig", "nærværende". Desuden er der knyttet en genitiv, nemlig τῆς θλίψεως til τὸ ἑλαφρόν. Og der er så igen knyttet en genitiv til τῆς θλίψεως, nemlig ἡμῶν. Ordret står der altså "vor trængsels øjeblikkelige lethed". Paulus' mening vil formentlig være truffet med gengivelsen "vor lette trængsel nu".

Sætningsverbet κατεργάζεται, der bl.a. kan betyde "fuldender", "udøver", er her sandsynligvis brugt med betydningen "udvirker" og lign., og det har som objekt αἰώνιον βάρος ("en evig vægt"), og βάρος er nærmere bestemt ved den tilføjede genitiv δόξης. Den evige vægt, som den lette trængsel nu udvirker, består altså af herlighed. Pronominet ἡμῶν er dativobjekt efter κατεργάζεται. BDR § 188; B&J § 236,1; HKN,S § 27.

Det dobbelte præp.led καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν ("ifølge overmål til overmål"), der også må knyttes til κατεργάζεται, betyder "i helt overvældende grad" og lign.

V. 18 Syntaktisk hører v. 18 nøje sammen med v. 17, idet det saglige subjekt i

den absolutte genitiv σκοπούτων ἡμῶν, nemlig ἡμῶν korresponderer med ἡμῶν i v. 17. En sådan sammenhæng er i øvrigt usædvanlig. Den absolutte genitiv udtrykker her et kausalt aspekt ("fordi"). BDR § 423,4; B&J § 277; HKN,S § 49; 193b.

Objekt for σκοπούτων (af σκοπέω = "giver agt på", "retter blikket mod") er dels τὰ βλεπόμενα, dels τὰ μὴ βλεπόμενα. Da det substantiverede participium τὰ βλεπόμενα (af βλέπω = "ser") betyder "de ting / det, der ses", kan de to participier oversættes ved "det synlige" og "det usynlige".

I den begrundende (γάρ) sætning τὰ γὰρ κτλ. er de to netop omtalte substantiverede participier subjekt, og de har hver deres subjektsprædikat, nemlig adjektiverne πρόσκαιρα (πρόσ-καιρός = "varende en tid lang", "forbigående", "forgængelig") og αἰώνια. I begge tilfælde må man som verbum underforstå εἶστί.

KAPITEL 5

V. 1 Det begrundende γάρ må referere til det, der blev sagt i v. 16 og 17. Verbet οἰδομεν (B&J nr. 451, s. 411; HKN,F § 88, nr. 69) i den korte hovedsætning οἰδομεν γάρ har som objekt en ὄτι-sætning, der straks afbrydes af en betingelsesbisætning, for så at blive videreført med οἰκοδομήν ἐκ θεοῦ κτλ.

Konstruktionen i betingelsesbisætningen er eventualis. BDR § 373; B&J § 290; HKN,S § 147b. Til subjektet ἡ ἐπίγειος (i sammensatte adjektiver er der ikke særlige former i femininum) ἡμῶν οἰκία = "vor jordiske bolig" er knyttet genitiven τοῦ οκήνους, der kan opfattes som en kvalitativ genitiv ("vor jordiske teltbolig") eller en appositionsgenitiv ("vor jordiske bolig, telt"). BDR § 167,2; 168,1; B&J § 232,6,8; HKN,S § 43; 44. Καταλυθῆ er en form af καταλύω, der i denne sammenhæng betyder "bryder ned".

Præp.leddet ἐκ θεοῦ i hovedsætningen oplyser, at der er tale om en bygning (οἰκοδομήν), der kommer / stammer fra Gud. Til objektet οἰκοδομήν er føjet en apposition, nemlig οἰκίαν ἀχειροποίητον αἰώνιον = "et ikke med hænder bygget, evigt hus". Da ἀχειροποίητον er et sammensat adjektiv, har det ikke en særlig form i femininum. Præp.leddet ἐν τοῖς οὐρανοῖς knyttes naturligt til οἰκίαν.

V. 2 Verset består af én sætning. Det indledende καὶ γάρ betyder her antagelig i det væsentlige det samme som γάρ alene, altså "for". Præp.leddet ἐν τούτῳ rummer to forståelsesmuligheder. Den ene er "derfor", den anden "i denne", nemlig i den jordiske teltbolig (ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ οκήνους).

Til subjektet for det finite verbum στενάζομεν knytter sig participiet ἐπιποθοῦντες (af ἐπιποθέω), der har modal ("idet") eller kausal ("fordi") betydning. BDR § 418,1,5a; B&J § 275,5,6; HKN,S § 173; 183. Infinitiven ἐπενδύσασθαι (af ἐπενδύομαι = "iklæder mig", egentlig "iklæder mig ovenover") er en udfyldende infinitiv til participiet ἐπιποθοῦντες.

Ἐπενδύσασθαι er konstrueret med akkusativ, nemlig τὸ οἰκητήριον, hvortil der dels er knyttet den possessive genitiv ἡμῶν, dels en nærmere bestemmelse i form af præp.leddet ἐξ οὐρανοῦ. Den gentagne artikel τό viser, at ἐξ οὐρανοῦ er at forbinde med τὸ οἰκητήριον.

Det kan næppe tillægges nogen indholdsmæssig betydning, at Paulus i v. 1 anvendte pluralisformen οὐρανοῖς, mens han her i v. 2 i stedet for har valgt singularisformen οὐρανοῦ.

V. 3 Dette vers hænger indholdsmæssigt nøje sammen med det foregående. Det er ikke så væsentligt, om der med Nestle-Aland bør læses εἶ γε eller med henvisning til så vægtige håndskrifter som P⁴⁶ og B εἶπερ, da meningen i begge tilfælde her synes at være "så sandt som" og lign.

Participiet ἐκδύομενοι (af ἐκδύομαι = "klæder mig af") knytter sig til subjektet for εὐρεθησόμεθα (B&J nr. 241, s. 393; HKN,F § 88, nr. 36). Adjektivet γυμνοί er

nominativ, da det er bestemt af subjektet for εὐρεθησοόμεθα. Man kan gengive versets mening sådan: "så sandt vi ikke skal findes nøgne, når vi er afklædt."

Da så betydelige håndskrifter som P⁴⁶, κ, B og C har læsemåden ἐνδυσόμενοι (og ikke ἐκδυσόμενοι), bør det alvorligt overvejes, om Nestle-Aland i dette tilfælde har truffet det rette valg. Læses ἐνδυσόμενοι, bliver meningen: "så sandt vi ikke skal findes nøgne, når vi har iklædt os (den)."

V. 4 Verset rummer ialt tre sætninger, nemlig først en hovedsætning, så en med εὖ ᾧ indledt årsagsbisætning og endelig en hensigtsbisætning indledt med ἵνα.

I hovedsætningen står det substantiverede participium οἱ ὄντες (B&J § 156; HKN,F § 81) som apposition til det i det finite verbum στενάζομεν implicitte subjekt ἡμεῖς, og det er også til dette subjekt, participiet βαρούμενοι (af βαρέω = "besværer", "betynger") knytter sig, og det rummer et modalt aspekt ("idet"). Altså: "vi sukker, idet vi tynges". BDR § 418,5a; B&J § 275,6; HKN,S § 183. Præp.leddet ἐν τῷ σκήνῳ må forbindes med οἱ ὄντες.

I årsagsbisætningen angives grunden til στενάζομεν, og εὖ ᾧ (= ἐπὶ τούτῳ ὅτι. BDR § 235,2) fungerer som årsagskonjunktion. Efter θέλομεν følger to udfyldende infinitiver, nemlig ἐκδύσασθαι (jfr. v. 3) og ἐπενδύσασθαι (jfr. v. 2).

I hensigtsbisætningen (BDR § 369; B&J § 296,1,2; HKN,S § 144) er det substantiverede adjektiv τὸ ἄντιον subjekt for καταποθῆν. B&J nr. 538, s. 419; HKN,F § 88, nr. 77. Præp.leddet ὑπὸ τῆς ζῶης er agens. BDR § 232,2; B&J § 260,3; HKN,S § 59b.

V. 5 Det substantiverede participium ὁ καταργασόμενος (af καταργάζομαι, der her må betyde "gør rede", "sætter i stand" og lign.) er sætningens subjekt; verbet εἶπὶν er underforstået, og θεός må så opfattes som subjektsprædikat. Man kan også opfatte θεός som subjekt og ὁ καταργασόμενος som subjektsprædikat. Pronominet ἡμᾶς er objekt for καταργασόμενος, og til dette participium knytter sig også præp.leddet εἰς αὐτὸ τοῦτο = "til selve dette", dvs. "til netop dette".

Som apposition til θεός følger det substantiverede participium ὁ δούς (B&J § 188; HKN,F § 78, s. 87), der er konstrueret dels med dativobjektet ἡμῖν, dels med objektet τὸν ἀρραβῶνα, hvortil knytter sig appositions-genitiven τοῦ πνεύματος. BDR § 167,2; B&J § 232,8; HKN,S § 43.

V. 6 Det kunne se ud til, at Paulus ikke gennemfører den konstruktion, han lægger op til med det indledende θαρροῦντες. Der følger ikke noget finite verbum, til hvis subjekt θαρροῦντες kan knyttes. Som konstruktionen er nu, må θαρροῦντες (af θαρρέω = "er ved godt mod") opfattes som lig med θαρροῦμεν (finite verbalform), og til det implicitte subjekt knytter sig så participiet εἰδότες (B&J nr. 451, s. 411; HKN,F § 88, nr. 69), der må formodes at rumme et koncessivt betydningsaspekt ("skønt", "selv om"). BDR § 418,3; B&J § 275,8; HKN,S § 181. "Vi er altså altid ved godt mod, også selv om vi ved".

Participiet εἰδότες efterfølges af en objektsætning, nemlig ὅτι κτλ. I denne

sætning er ἐκδημοῦμεν (af ἐκδημέω = "flytter bort", "er hjemmefra") det finite verbum med implicit subjekt. Particippet ἐνδημοῦντες (af ἐνδημέω = "er hjemme") knytter sig til det i ἐκδημοῦμεν implicite subjekt ἡμεῖς og udtrykker et tidsaspekt ("så længe"). BDR § 418,5b; B&J § 275,3; HKN,S § 178. Præp.leddet ἐν τῷ σώματι knytter sig til ἐνδημοῦντες, hvorimod ἀπό τοῦ κυρίου knytter sig til det finite verbum ἐκδημοῦμεν.

V. 7 Verset består af en enkelt begrundende (γάρ) sætning, i hvilken verbet er περιποτοῦμεν = "vandrer", "lever". Substantivet εἶδος betyder oftest "udseende", "skikkelse", men her må betydningen være "skuen", "seen" og lign. Som i 2,4 synes διὰ med genitiv at udtrykke de ledsagende omstændigheder. Se kommentarerne til stedet. Meningen med verset her synes derfor at kunne gengives på følgende måde: "For i tro lever vi, ikke i skuen". Eller: "For vi lever i tro uden at kunne se".

V. 8 Med θαρροῦμεν genoptages tankegangen, der blev indledt med participiet θαρροῦντες i v. 6. Parallelt med θαρροῦμεν står εὐδοκοῦμεν (af εὐδοκέω = "er tilfreds med", "synes om"). Da adverbiet μᾶλλον (komparativform af μάλα) antagelig er at forbinde med εὐδοκοῦμεν og ikke med den efterfølgende infinitiv, bliver betydningen "foretrækker", "synes bedre om". Til εὐδοκοῦμεν knytter sig to udfyldende infinitiver med hver sit præp.led, nemlig ἐκδημῆσαι (jfr. kommentarerne til v. 6) ἐκ τοῦ σώματος og ἐνδημῆσαι (jfr. kommentarerne til v. 6) πρὸς τὸν κύριον.

V. 9 Verset rummer én sætning, der opregner en konsekvens af det i v. 8 udtrykte grundsyn; jfr. διό. Det finite verbum φιλοτιμούμεθα (af φιλοτιμέομαι = "søger / sætter min ære i") er konstrueret med infinitiven εἶναι (B&J § 156; HKN,F § 81) og et subjektspredikat i form af adjektivet εὐφροστοί. Den, man er til behag, står i dativ; derfor αὐτῶ.

De to participier ἐνδημοῦντες og ἐκδημοῦντες er muligvis at forbinde med subjektet for φιλοτιμούμεθα. De kan udtrykke et modalt eller et temporalt betydningsaspekt. BDR § 418,5a,b; B&J § 275,3,6; HKN,S § 178; 183. En anden mulighed er at knytte dem til leddet εὐφροστοί αὐτῶ εἶναι. Man kan evt. efter de to participier underforstå enten ἐν τῷ σώματι og ἐκ τοῦ σώματος eller πρὸς τὸν κύριον og ἀπό τοῦ κυρίου.

V. 10 I verset er der en hovedsætning, en hensigts- og en relativsætning. I hovedsætningen er det finite verbum δεῖ, der udløser en akkusativ med infinitiv (πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι). Verbet φανερώω har i passiv betydningen "åbenbares". Her kan oversættes "fremstilles", "træde frem" eller lign. Det er til infinitiven, at præp.leddet ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ knytter sig.

I hensigts- og relativbisætningen (BDR § 369; B&J § 296,1,2; HKN,S § 144) er ordstilling og konstruktion lidt påfaldende. Naturligere ville det have været, hvis

Paulus havde skrevet ἵνα κομίσηται (af κομίζομαι = "får igen") ἕκαστος πρὸς (ταῦτα) ἃ ἐπράξεν διὰ τοῦ σώματος. Da πρὸς er brugt med betydningen "svarende til" (BDR § 239,8; B&J § 241,15; HKN,S § 53a), kan meningen gengives sådan: "for at enhver kan få igen svarende til det, han har gjort her i livet (διὰ τοῦ σώματος), hvad enten det er godt eller ondt."

V. 11 Der er tre hovedsætninger i verset. I den første er den finitte verbalform πείθωμεν antagelig at opfatte som præsens de conatu. BDR § 319; B&J § 253,1c; HKN,S § 106. Verbet har som objekt ἀνθρώπους. Til det i πείθωμεν implicitte subjekt knytter sig participiet εἰδότες (B&J nr. 451, s. 411; HKN,F § 88, nr. 69), der her synes at rumme et kausalt betydningsaspekt ("da"). BDR § 418,1; B&J § 275,5; HKN,S § 179. Εἰδότες har objektet τὸν φόβον, hvortil knytter sig den objektive genitiv τοῦ κυρίου. BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 40.

Sætningen θεῶ δὲ θεοσπεύμεθα (af θεοσπεύω) betyder ordret: "men for Gud er vi åbenbare". Meningen er: "men for Gud er det åbenbart, hvordan vi er".

I den sidste sætning er ἐλπίζω konstrueret med den udfyldende infinitiv θεοσπεύσασθαι, hvormed καὶ og præp.leddet ἐν ταῖς συνειδήσεσιν er at forbinde. Altså: "og jeg håber at være åbenbar også i jeres samvittigheder".

V. 12 Der indledes med en hovedsætning, hvori verbet er συνιστάμεν (af συνιστάω / συνίστημι. B&J nr. 296, s. 398). Συνιστάμεν er præsens de conatu (BDR § 319; B&J § 253,1c; HKN,S § 106), og verbet er som i 4,2 brugt i betydningen "anbefaler". Det refleksive pronomen ἑαυτοῦς er objekt (B&J § 117,4; HKN,F § 31). Altså: "Vi søger ikke igen at anbefale os selv over for jer (ὑμῖν)".

Participiet δίδοντες (af δίδωμι. B&J § 154; HKN,F § 78, s. 84) er her brugt svarende til den finitte form δίδωμεν. Som objekt står substantivet ἀφορμὴν, der konstrueres med genitiv. Denne genitiv er her κοινῆς, og der er altså tale om "anledning til ros", dvs. "anledning til at rose sig". Med ὑπὲρ ἡμῶν angives, hvem Paulus giver læserne anledning til at rose sig af. I øvrigt læser de vægtige håndskrifter P⁴⁶, **κ** og B ὑμῶν og ikke ἡμῶν.

I hensigtsbisætningen ἵνα ἔχητε κτλ. (BDR § 369; B&J § 296,1,2; HKN,S § 144) må man efter verbet ἔχητε og foran πρὸς κτλ. underforstå et objekt, evt. det ubestemte pronomen τι. Udtrykket τοὺς ἐν προσώπῳ κοινωμένους καὶ μὴ ἐν καρδίᾳ betyder "dem, der roser sig af det ydre og ikke af hjertet". Τοὺς κοινωμένους er et substantiveret participium (af κοινάωμαι). Hele dette udtryk indgår her i et præp.led indledt med πρὸς. Indholdet af hensigtsbisætningen er altså: "for at I kan have (noget) over for dem, der roser sig osv."

V. 13 Egentlig består verset af fire sætninger, idet man efter dativerne θεῶ og ὑμῖν må underforstå henholdsvis ἐξέστημεν og σωφρονουμέν. Der foreligger med andre ord en ellipser. BDR § 479,1.

I den første betingelsesbisætning (Realis. BDR § 372,1; B&J § 290,4; HKN,S § 195a) betyder εἴτε γὰρ ἐξέστημεν (rodaorist af ἐξίσταμαι. B&J § 191; HKN,F § 78,

s. 86) "for hvis vi var ude af os selv". Dativen $\theta\epsilon\omega$ i den efterfølgende hovedsætning er dativus commodi (BDR § 188,2; B&J § 236,3; HKN,S § 28) fremkaldt af det underforståede verbum; jfr. ovenfor.

I den anden betingelsesbisætning (samme type som ovenfor) betyder $\epsilon\tilde{\iota}\tau\epsilon$ $\sigma\omega\phi\rho\nu\nu\mu\epsilon\nu$ "hvis vi er besindige". Dativen $\upsilon\mu\tilde{\iota}\nu$ er af samme type som $\theta\epsilon\omega$ i den parallelle sætning tidligere i verset.

V. 14 I den første af versets tre sætninger er der knyttet en genitiv ($\tau\omicron\upsilon$ $\chi\rho\iota\sigma\tau\omicron\upsilon$) til subjektet η $\acute{\alpha}\gamma\alpha\pi\eta$. Den kan opfattes som en objektiv genitiv ("kærligheden til Kristus"), men må dog formentlig forstås som en subjektiv genitiv, da der sikkert er tænkt på den kærlighed, Kristus viser. BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 39 og 40. Verbet $\sigma\upsilon\nu\acute{\epsilon}\chi\omega$ betyder "holder sammen", "holder fast". Paulus taler altså om at være i kærlighedens greb / magt. Til objektet $\eta\mu\acute{\alpha}\varsigma$ er føjet participiet $\kappa\rho\acute{\iota}\nu\omicron\nu\tau\omicron\varsigma$ (af $\kappa\rho\acute{\iota}\nu\omega$ = "dømmer", "når til en overbevisning"), der rummer et kausalt betydningsaspekt ("da", "fordi"). BDR § 418,1; B&J § 275,5; HKN,S § 179.

Som objekt for $\kappa\rho\acute{\iota}\nu\omicron\nu\tau\omicron\varsigma$ følger først det demonstrative pronomen $\tau\omicron\upsilon\tau\omicron$, som derpå indholdsbestemmes i genstandssætningen $\omicron\tilde{\iota}$ $\kappa\tau\lambda$. I den er $\epsilon\tilde{\iota}\varsigma$ (B&J § 127; HKN,F § 40b) subjekt. Vedr. verbet $\acute{\alpha}\nu\epsilon\theta\acute{\alpha}\nu\epsilon\nu$ (og $\acute{\alpha}\nu\epsilon\theta\acute{\alpha}\nu\omicron\nu$ i den sidste sætning) se B&J nr. 276, s. 396; HKN,F § 88, nr. 41. Præpositionen $\upsilon\pi\acute{\epsilon}\rho$ med genitiv har her betydningen "for . . . skyld", "til bedste for". Se vedr. $\pi\acute{\alpha}\nu\tau\omega\nu$ B² § 104,1; HKN,F § 22.

V. 15 Se vedr. præp.leddet $\upsilon\pi\acute{\epsilon}\rho$ $\pi\acute{\alpha}\nu\tau\omega\nu$ og verbet $\acute{\alpha}\nu\epsilon\theta\acute{\alpha}\nu\omicron\nu$ i versets første sætning og $\upsilon\pi\acute{\epsilon}\rho$ $\acute{\alpha}\nu\tau\omega\nu$ i den anden kommentarerne til v. 14.

I hensigtsbisætningen $\tilde{\iota}\nu\alpha$ $\kappa\tau\lambda$. (BDR § 369; B&J § 296,1,2; HKN,S § 144) står det substantiverede participium $\omicron\iota$ $\zeta\acute{\omega}\nu\tau\epsilon\varsigma$ (af $\zeta\acute{\omega}\omega$) som subjekt, og $\zeta\omega\acute{\omicron}\nu$ (af samme verbum) er sætningens finitte verbalform. Udløst af verbet står to dativer, begge dativus incommodi. BDR § 188,1; B&J § 236,3; HKN,S § 28. Den første af de to dativer er pronominet $\acute{\epsilon}\alpha\upsilon\tau\omicron\tilde{\iota}\varsigma$ (B&J § 117,4; HKN,F § 31), den anden de substantiverede participier $\tau\omega$ $\acute{\alpha}\nu\theta\theta\acute{\alpha}\nu\omicron\nu\tau\omicron$ (B&J nr. 276, s. 396; HKN,F § 88, nr. 41) $\kappa\alpha\tilde{\iota}$ $\acute{\epsilon}\gamma\epsilon\rho\theta\acute{\epsilon}\nu\tau\omicron$ (B&J nr. 177, s. 386; HKN,F § 88, nr. 30). Mens $\acute{\alpha}\nu\theta\theta\acute{\alpha}\nu\omicron\nu\tau\omicron$ er aktiv, er $\acute{\epsilon}\gamma\epsilon\rho\theta\acute{\epsilon}\nu\tau\omicron$ passiv.

V. 16 Af $\omega\sigma\tau\epsilon$ fremgår, at Paulus nu opregner en følge af det, han lige har fremført. I den første sætning er verbet $\omicron\tilde{\iota}\delta\alpha\mu\epsilon\nu$ (B&J nr. 451, s. 411; HKN,F § 88, nr. 69), der som objekt har $\omicron\delta\acute{\epsilon}\nu\alpha$ (B&J § 123,2; HKN,F § 39). Præp.leddet $\kappa\omicron\tau\acute{\alpha}$ $\sigma\acute{\alpha}\rho\kappa\alpha$ har man undertiden knyttet til $\omicron\delta\acute{\epsilon}\nu\alpha$ (og det tilsvarende præp.led i den følgende sætning til $\chi\rho\iota\sigma\tau\acute{\omicron}\nu$), men leddet skal utvivlsomt i begge sætninger knyttes til verbet. Det udsiger altså noget om måden at kende på, nærmere bestemt at kende efter menneskelig målestok. Det substantiverede tidsadverbium $\tau\omicron\upsilon$ $\nu\upsilon\nu$ betyder sammen med præpositionen $\acute{\alpha}\nu\omicron$ "fra nu af".

Den anden sætning er en betingelsesbisætning (BDR § 372,1; B&J § 290,4;

HKN,S § 195a), og den tredje en ny hovedsætning. Se vedr. verbalformerne ἐγνώκομεν og γινώσκομεν B&J nr. 123, s. 381; HKN,F § 88, nr. 22. De korresponderende led εἰ καὶ (i betingelsesbisætningen) og ἀλλὰ νῦν οὐκέτι (i hovedsætningen) betyder "om/hvis også . . . så dog ikke længere nu". I hovedsætningen må man underforstå κατὰ σάρκα Χριστόν.

V. 17 Igen formulerer Paulus en følge (jfr. ὥστε) af det, han lige har skrevet. I den første sætning, som er en betingelsesbisætning af samme type som den i v. 16, må man underforstå verbet ἐστίν. Det samme må man i den efterfølgende hovedsætning καινή κτίσις, hvor man desuden må underforstå subjektet, der er identisk med τῆς i betingelsesbisætningen. I virkeligheden kommer alene subjektsprædikatet καινή κτίσις eksplicit til udtryk i hovedsætningen.

I de to følgende sætninger, der begge er hovedsætninger, tydeliggør Paulus, hvad han mener med udsagnet om, at den, som er i Kristus, er en ny skabning. I den første af de nævnte sætninger er det substantiverede adjektiv τὰ ἀρχαῖα subjekt. Se vedr. verbet παρῆλθεν B&J nr. 235, s. 392; HKN,F § 88, nr. 34.

Den anden sætning, der indledes med interjektionen (egentlig en stivnet imperativ af ὀράω) ἰδοῦ, kan analyseres på to måder. Den ene mulighed er at underforstå τὰ ἀρχαῖα (eller et pronomener, der refererer til τὰ ἀρχαῖα) som subjekt og opfatte καινῶς som subjektsprædikat. Altså: "det er blevet nyt". Den anden mulighed er at opfatte det indefinitte adjektiv καινὰ ("noget nyt") som subjekt, og så er meningen: "noget nyt er blevet til". Se vedr. γέγονεν B&J nr. 122, s. 381; HKN,F § 88, nr. 21.

V. 18 Verset består af en enkelt sætning, i hvilken τὰ πάντα (B&J § 104,1; HKN,F § 22), der peger tilbage på det, Paulus i de foregående vers har udfoldet, er subjekt. Verbet er underforstået. Det kunne være ἐστίν. Altså: "Men alt dette (egentl. alle disse ting) er fra Gud".

Som nærmere bestemmelse til τοῦ θεοῦ er føjet to substantiverede participier, der også står i genitiv. Det første er τοῦ καταλλάξαντος af καταλλάσσω. Dette verbums grundbetydning er "bytter", men hos Paulus har verbet den specifikke betydning "forliger", "forsoner". Da tanken er, at en skal forliges / forsones med en anden, konstrueres verbet med såvel en akkusativ (her det personlige pronomener ἡμᾶς) som en dativ (her det reflektive pronomener ἑαυτῶ). BDR § 193; B&J § 238,7a; HKN,S § 28. Præp.ledet διὰ Χριστοῦ angiver, ved hvem Gud har bragt forligelsen / forsoningen i stand.

Det næste participium (δόντος) er dannet af δίδωμι. B&J § 188; HKN,F § 78, s. 87. Δόντος har som objekt τὴν διακονίαν, der bestemmes nærmere af den efterfølgende genitiv τῆς καταλλαγῆς ("forligelsens / forsoningens tjeneste"). Hermed sigter Paulus til den tjeneste at forlige, eller den tjeneste at forkynde om forligelsen. Der er naturligvis en snæver sammenhæng mellem de to betydningsmuligheder.

V. 19 Verset indledes på en noget usædvanlig måde med $\acute{\omega}\varsigma$ $\acute{\omicron}\tau\iota$, der måske er et forkortet udtryk for "ligesom (det det jo står fast), at", eller "som det er tilfældet, fordi". BDR § 396,2; 425,3. Under alle omstændigheder synes Paulus her at bringe en begrundelse for det, han lige har skrevet i v. 18.

Hvad det følgende angår, er det klart, at $\theta\epsilon\acute{\omicron}\varsigma$ er subjekt, men det er uklart, om man skal forstå $\tilde{\eta}\nu$ (B&J § 156; HKN,F § 81) som selvstændigt verbum ("Gud var i Kristus") eller man – som de fleste mener – skal opfatte $\tilde{\eta}\nu$ som led i en perifrastisk konstruktion sammen med participiet $\kappa\alpha\tau\alpha\lambda\lambda\acute{\alpha}\sigma\sigma\omega\nu$ ("Gud forligte i Kristus"). BDR § 352; B&J § 207,2; HKN,S § 188. Foretrækkes den første mulighed, kan $\kappa\alpha\tau\alpha\lambda\lambda\acute{\alpha}\sigma\sigma\omega\nu$ opfattes som participium conjunctum med modal "idet" eller temporal ("da") betydning. BDR § 418,5a,b; B&J § 275,3,6; HKN,S § 178; 183. Som i v. 18 er verbet $\kappa\alpha\tau\alpha\lambda\lambda\acute{\alpha}\sigma\sigma\omega$ konstrueret med såvel akkusativ ($\kappa\acute{\omicron}\sigma\mu\omicron\nu$) som dativ ($\acute{\epsilon}\alpha\upsilon\tau\tilde{\omega}$).

Participiet $\lambda\omicron\gamma\iota\zeta\acute{\omicron}\mu\epsilon\nu\omicron\varsigma$ med nægtelse $\mu\grave{\eta}$ er knyttet til $\theta\epsilon\acute{\omicron}\varsigma$, og det synes at rumme et modalt betydningsaspekt ("idet han ikke tilregnede"). Participiet er konstrueret med objekt ($\tau\acute{\alpha}$ $\pi\alpha\rho\alpha\pi\tau\acute{\omega}\mu\alpha\tau\alpha$) og dativobjekt ($\acute{\alpha}\upsilon\tau\omicron\iota\varsigma$). Til $\pi\alpha\rho\alpha\pi\tau\acute{\omega}\mu\alpha\tau\alpha$ er knyttet den subjektive genitiv $\acute{\alpha}\upsilon\tau\tilde{\omega}\nu$. BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 39. Pronominerne $\acute{\alpha}\upsilon\tau\omicron\iota\varsigma$ og $\acute{\alpha}\upsilon\tau\tilde{\omega}\nu$ er eksempler på constructio ad sensum, da ordet, de knytter til ved, er singularisformen $\kappa\acute{\omicron}\sigma\mu\omicron\nu$. BDR § 134; HKN,S § 205d.

Parallelt med $\lambda\omicron\gamma\iota\zeta\acute{\omicron}\mu\epsilon\nu\omicron\varsigma$ står $\theta\acute{\epsilon}\mu\epsilon\nu\omicron\varsigma$ af $\tau\acute{\iota}\theta\eta\mu\iota$. B&J § 186; HKN,F § 79. På samme måde som $\lambda\omicron\gamma\iota\zeta\acute{\omicron}\mu\epsilon\nu\omicron\varsigma$ er $\theta\acute{\epsilon}\mu\epsilon\nu\omicron\varsigma$ konstrueret med objekt ($\tau\acute{\omicron}\nu$ $\lambda\acute{\omicron}\gamma\omicron\nu$), hvorimod der er et præp.led ($\acute{\epsilon}\nu$ $\tilde{\eta}\mu\tilde{\iota}\nu$), hvor der ovenfor er dativobjekt. Måske svarer $\acute{\epsilon}\nu$ $\tilde{\eta}\mu\tilde{\iota}\nu$ betydningsmæssigt til en dativ, men det er også muligt, at meningen er "blandt os". Genitiven $\tau\eta\varsigma$ $\kappa\alpha\tau\alpha\lambda\lambda\alpha\gamma\eta\varsigma$ må nok opfattes som en objektiv genitiv. BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 40.

V. 20 Paulus drager nu en slutning; jfr. $\omicron\upsilon\tilde{\nu}$. Til verbet $\pi\rho\epsilon\sigma\beta\epsilon\upsilon\omicron\mu\epsilon\nu$ ("vi er udsendinge", "vi er sendebud") knytter sig præp.leddet $\tilde{\upsilon}\pi\acute{\epsilon}\rho$ $\chi\rho\iota\sigma\tau\omicron\upsilon$, der betyder "i Kristi sted".

Efter $\acute{\omega}\varsigma$, der nok kan opfattes som en sammenligningskonjunktion, men her formentlig udtrykker den subjektive opfattelse (BDR § 425,3), følger den absolutte genitiv $\tau\omicron\upsilon$ $\theta\epsilon\omicron\upsilon$ $\pi\alpha\rho\alpha\kappa\alpha\lambda\omicron\upsilon\tilde{\nu}\tau\omicron\varsigma$ (af $\pi\alpha\rho\alpha\kappa\alpha\lambda\acute{\epsilon}\omega$ = "formaner"). BDR § 417; 423; B&J § 277; HKN,S § 49. Præp.leddet $\delta\iota'$ $\tilde{\eta}\mu\tilde{\omega}\nu$ betyder "ved / gennem os". Altså: "Vi er altså sendebud i Kristi sted i den tro, at Gud formaner gennem os."

Sætningen $\kappa\alpha\tau\alpha\lambda\lambda\acute{\alpha}\gamma\eta\tau\epsilon$ $\tau\tilde{\omega}$ $\theta\epsilon\tilde{\omega}$ udtrykker indholdet af Paulus' bøn; jfr. $\delta\epsilon\acute{\omicron}\mu\epsilon\theta\alpha$ i den foregående sætning. Da $\kappa\alpha\tau\alpha\lambda\lambda\acute{\alpha}\gamma\eta\tau\epsilon$ er en verbalform (imperativ) i passiv, konstrueres det kun med dativ. Jfr. kommentarerne til v. 18. Verbet har rimeligvis her tolerativ betydning, der gengives ved "lad jer forlige (med)".

V. 21 Der er to sætninger i verset. I hovedsætningen har vi et verbum, der er konstrueret med objekt og objektsprædikat. BDR § 157,1; HKN,S § 21. Verbet er

ἐποίησεν (af ποιέω), og objektet er det substantiverede participium τὸν μὴ γνόντα (B&J nr. 123, s. 381; HKN,F § 88, nr. 22) med objektet ἁμαρτίαν = "ham, som ikke kendte til synd". Objektsprædikatet er det umiddelbart foran verbet ἐποίησεν stående ἁμαρτίαν. Præp.leddet ὑπὲρ ἡμῶν må betyde "til bedste for os" = "for os".

I den anden sætning, som er en hensigtsbisætning (BDR § 369; B&J & 296,1,2; HKN,S § 144), er δικαιοσύνη efter γενώμεθα (B&J nr. 122, s. 381; HKN,F § 88, nr. 21) subjektsprædikat. Genitiven θεοῦ skal tydeliggøre, at der er tale om den δικαιοσύνη, der hidrører fra Gud. Præp.leddet ἐν αὐτῷ betyder her "i ham", og med αὐτῷ sigtes til τὸν μὴ γνόντα ἁμαρτίαν, dvs. Kristus.

KAPITEL 6

V. 1 Verset består af en enkelt sætning med παρακαλοῦμεν (af παρακαλέω = "formaner") som den finitte verbalform. Følges P⁴⁶, skal der læses παρακαλοῦντες, hvorved der vil være to participier, men ingen finit verbalform. Den finitte form er dog bevidnet af bl.a. K, B og C. Der er altså tale om en ganske stærk bevidnelse.

Det indledende participium kan opfattes som participium conjunctum med modal betydningsaspekt ("idet"). BDR § 418,5b; B&J § 275,6; HKN,S § 183. Man kan så evt. underforstå θεῶν (det kunne måske også være ἡμῶν). Meningen er så: "Idet vi arbejder sammen med Gud (jer), formaner vi også osv." En anden mulighed er at antage, at participiet er brugt substantivisk, selv om det altså er indetermineret. Så kunne gengivelsen lyde: "Som medarbejdere formaner vi også osv."

Verbet παρακαλοῦμεν er her konstrueret med akkusativ med infinitiv i form af ἡμῶν og δεξασθα (af δεχομαι). Til infinitiven δεξασθα knytter sig dels objektet τὴν χάριν med den genitiviske bestemmelse τοῦ θεοῦ, dels præp.ledet εἰς κενόν med den foranstillede nægtelse μὴ ("ikke forgæves"). Det, Paulus formaner til, er altså, "at I ikke forgæves modtager (har modtaget) Guds nåde".

V. 2 Det underforståede subjekt for verbet λέγει i den første sætning er ὁ θεός eller ἡ γραφή, hvad der ikke meningsmæssigt gør nogen forskel. BDR 130,3.

Verberne i de to næste sætninger, nemlig ἐπήκουσα (af ἐπακούω = "hører") og ἐβοήθησα (af βοηθέω = "hjælper") konstrueres med henholdsvis genitiv (σου) og dativ (σοι). Dativen καρῶ δεκτῶ i den første af de to sætninger fra Es 49,8 er en lokativ dativ, idet der her er tale om en lokalisering i tid. BDR § 200; B&J § 237,2; HKN,S § 36. I den anden sætning sker lokaliseringen ved hjælp af et præp.led med præpositionen ἐν. Genitiven σωτηρίας tjener til nærmere at karakterisere den pågældende dag som den dag, da Gud lader frelsen blive virkelighed.

I versets to sidste sætninger (begge indledt med interjektionen ἰσοῦ; se kommentarerne til 5,17) med det ved ordstillingen betonedede ὧν må man underforstå verbet, som i begge tilfælde er εἶστιν. Det sammensatte adjektivet εὐ-πρόσ-δεκτος er en gentagelse af δεκτῶ i det gammeltestamentlige citat, men i forstærket udgave.

V. 3 Hvis man betragter v. 2 som en parentes - hvad Nestle-Aland tydeligvis ikke gør, og heri følges de af de fleste - kan man opfatte participiet διδόντες (B&J § 154; HKN,F § 78, s. 84) som knyttet til subjektet for παρακαλοῦμεν i v. 1. I modsat fald må man anse διδόντες for at være brugt med samme betydning som en finit verbalform, her vel svarende til δίδομεν. Διδόντες har som objekt Μηδεμίαν (B&J § 123,2; HKN,F § 39) προσκοπήν.

Det foran διδόντες stående præp.led ἐν μηδενί (B&J & 123,2; HKN,F § 39) betyder egentlig "i intet" = "i ingen henseende". Efter Μηδεμίαν må der imidlertid oversættes "i noget" = "i nogen henseende", hvis meningen i det græske udsagn skal gengives rigtigt. BDR § 431,2; B&J § 298,3; HKN,S § 211,4.

I versets anden sætning, som er en hensigtsbisætning (BDR § 369; B&J § 296,1,2; HKN,S § 144), er verbet ωμηθῆν en passivform af ωμῶμαι, der betyder "klandrer", "bringer i vanry".

V. 4 Efter at have sagt, hvad han ikke gør, siger Paulus nu positivt, hvad han gør; jfr. ἀλλά i versets begyndelse. Om participiet συνιστόντες (B&J § 153; HKN,F § 78, s. 84) gælder det samme som vedr. διδόντες i v. 3. Antagelig skal det opfattes som svarende til en finit verbalform. I øvrigt har bl.a. B formen συνιστόνοντες, der er dannet af συνιστόνω. Betydningsmæssigt gør det ingen forskel. Se vedr. betydningen af συνίστημι / συνιστόνω kommentarerne til 3,1.

Συνιστόντες har som objekt det reflektive ἑαυτοῦς. B&J § 117,4; HKN,F § 31. Også præp.ledet ἐν πάντι ("i enhver henseende", "på enhver måde") er at forbinde med συνιστόντες. Sammenligningsleddet ὡς θεοῦ διάκονοι må knyttes til det i συνιστόντες implicitte subjekt forstået på den måde, at det opfattes som et udsagn om dette subjekt.

På forskellig vis og med forskellige formuleringer tydeliggør Paulus nu i afsnittet her fra v. 4 til og med v. 10, hvorved og under hvilke omstændigheder han anbefaler sig selv. Det sker først med atten præp.led - hvoraf de fire første findes i v. 4 - indledt med ἐν. De forekommende substantiver er ὑπομονή, θλίψις, ἀνάγκη og στενοχωρία, af hvilke de tre sidste beskriver de kår, Paulus må udholde, og måske er de tre sidste præp.led netop underordnet det første sådan forstået, at den store udholdenhed netop viser sig under de nævnte kår. Se vedr. πολλῆ B&J § 108; HKN,F § 24.

V. 5 Det er muligt, man skal forstå det sådan, at de seks præp.led - på linje med de tre sidste i v. 4 - er underordnet ἐν ὑπομονῆ πολλῆ i v. 4. Ἀκαταστασία (α-κατα-στασία) betyder "uro", "uorden", "forvirring".

V. 6 De seks præp.led i dette vers betegner - på linje med ὑπομονή i v. 4 - nogle af de holdninger og egenskaber hos Paulus, ved hvilke han anbefaler sig selv; jfr. begyndelsen af v. 4.

Da sammensatte adjektiver ikke har særlige former i femininum, er det her formen ἀνυποκρίτω (af ἀν-υπο-κρίτος), der forekommer sammen med ἀγάπη.

V. 7 Den til λόγῳ knyttede genitiv ἀληθείας er formentlig at opfatte som en objektiv genitiv (BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 40), mens genitiven θεοῦ i det følgende præp.led angiver, hvorfra den δύναμις, der ytrer sig i Paulus' virke, hidrører.

I dette vers ændres konstruktionen, idet der nu (i dette vers og i det

umiddelbart følgende) kommer tre præp.led indledt med *διὰ*. Derpå (fra v. 8b) følger så syv udtryk indledt med *ὡς*.

I versets sidste præp.led skyldes den første genitiv *τῶν ὀπλῶν* præpositionen *διὰ*, der her antagelig betyder "ved hjælp af". Genitiven *δικαιοσύνης* kan naturligt opfattes som en epeksegetisk genitiv, da Paulus jo i virkeligheden taler om en retfærdig handlemåde. BDR § 167; B&J § 232,8; HKN,S § 43. Genitiverne *τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν* knytter sig til *τῶν ὀπλῶν* og kan vel betegnes som possessive genitiver, da der tænkes på de våben, der hører til i henholdsvis højre (*δεξιός*) og venstre (*ἀριστερός*) hånd. Hermed menes henholdsvis angrebs- og forsvarsvåben.

V. 8 Mens *διὰ* i v. 7 formentlig har instrumentalt betydning ("ved hjælp af"), synes præpositionen her i v. 8 at angive de ledsagende omstændigheder ("under"). BDR § 223,4; B&J § 241,5; HKN,S § 54b. Altså: "under ære og vanære, under ondt rygte og godt rygte".

Fra slutningen af v. 8 og frem til og med v. 10 konstrueres der som nævnt med *ὡς*. Udtrykket *ὡς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς* er en forkortet udtryksform, hvor det første led angiver, hvad Paulus anses for, mens det andet så præciserer, hvad han i virkeligheden er. Man kan underforstå participiet *ὄντες*. B&J § 156; HKN,F § 81. Altså: "som (værende) vildledere, og dog (er vi) sandfærdige".

V. 9 I dette vers er der tre konstruktioner af samme type som den, vi har i slutningen af v. 8 – dog med den forskel, at der her ikke er adjektiver, men participier og i et enkelt tilfælde et finit verbum (*ζῶμεν*).

Det første af de tre led *ὡς ἀγνοοῦμενοι* (af *ἀγνοέω* = "ved ikke", "kender ikke") *καὶ ἐπιγινώσκοντες* (af *ἐπιγινώσκω* = "kender godt") kan gengives ved "som ukendte og dog velkendte". Det næste led *ὡς ἀποθνήσκοντες καὶ ἰδοὺ ζῶμεν* betyder "som døende, og se, vi lever". Endelig betyder *ὡς παιδεύομενοι* (af *παιδεύω* = "tugter") *καὶ μὴ θανατοῦμενοι* (af *θανατοῖω* = "dræber", "slår ihjel") "som tugtede og dog ikke slået ihjel".

V. 10 I de tre led indledt med *ὡς* forekommer fortsat participier, idet der dog i et tilfælde er et adjektiv (*πτωχοί*).

Da *λυπέω* betyder "sørger", "er bedrøvet", kan første led gengives med "som bedrøvede og dog altid glade". I det andet led er *πολλοῦς* objekt for *πλουτίζοντες* (af *πλουτίζω* = "gør rig"). Leddet kan således oversættes som følger: "som fattige, der dog gør mange rige". I det sidste led synes *ἔχω* og *κατέχω* i det væsentlige at betyde det samme. Begge verberne har objekt, nemlig henholdsvis *μηδέν* (B&J § 123,2; HKN,F § 39) og *πάντα*. Altså: "som de, der intet har, og dog ejer alt".

V. 11 I den første sætning er verbet *ἀνέωγεν*. Se B&J nr. 53, s. 375; HKN,F § 88, nr. 9. Ordret står der: "Vores mund er åben over for jer", hvilket formentlig kan

gengives med: "Vi har talt åbent til jer". Κορίνθιοι er en vokativ.

Verbet πλατύνω, der forekommer i den anden sætning, betyder "gør bred", "udvider". Altså "Vort hjerte er vidt åbent" = "Vi har åbnet vort hjerte". Trods det forhold, at de to vægtige håndskrifter \aleph og B læser ὑμῶν, må man nok af indholdsmæssige grunde anse ἡμῶν for at være den oprindelige læsemåde.

V. 12 Στενοχωρέω betyder "indestænger", "trænger sammen på et snævert sted". Στενοχωρέομαι har følgende betydningen "er indestængt", "har snæver plads". Med udsagnet "I har ikke snæver plads i os" fører Paulus grundanliggendet i v. 11 videre.

Nok har τὰ σπλάγχνα grundbetydningen "indvolde", men ordet bruges ofte – som her – om menneskets indre, først og fremmest hjertet, som sædet for følelserne, hvormed oftest tænkes på kærligheden. Sætningen στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχμοις ὑμῶν kan derfor gengives "men I har snæver plads i jeres eget hjerte".

V. 13 Det er ikke umiddelbart til at se forklaringen på akkusativen τὴν αὐτὴν ἀντιμισθίαν ("den samme gengældelse"). BDR nævner i § 154 den mulighed, at der i verset er tale om en forkortet udtryksmåde svarende til τὸν αὐτὸν πλατυσμόν ὡς ἀντιμισθίαν, hvor τὸν αὐτὸν πλατυσμόν ("den samme udvidelse") så er at opfatte som et indre objekt forbundet med passivformen πλατύνθητε (af πλατύνω; se kommentarerne til v. 11). En nogenlunde ordret gengivelse af det hypotetiske fuldstændige udtryk kunne lyde: "Udvid også I jer (πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς) med den samme udvidelse (τὸν αὐτὸν πλατυσμόν) som gengæld (ἀντιμισθίαν)". Meningen synes gengivet med den friere oversættelse "Nu skal I gøre gengæld og åbne jer for os".

Sætningen ὡς τέκνοῦς λέγω står som en parentetisk bemærkning skudt ind i den anden sætning. BDR § 465,2.

V. 14 I den første sætning er der en perifrastisk verbalform, nemlig γίνεσθε ἑτεροζυγῶντες bestående af imperativen γίνεσθε (B&J nr. 122, s. 381; HKN,F § 88, nr. 21) og participiet ἑτεροζυγῶντες (af ἑτεροζυγέω = "er spændt i åg med uligeartede"); se BDR § 352; 354,1; B&J § 207,2; HKN,S § 188. Der konstrueres med dativ, som det fremgår af ἀπίστοις, der er et adjektiv brugt substantivisk. BDR § 193; B&J § 238,7; HKN,S § 33. Om nægtelsen ved imperativ se BDR § 426; B&J § 298,2b; HKN,S § 211. Sætningen kunne gengives ved: "Gå ikke i spand med de vantro!"

Versets to sidste sætninger er to næsten parallelt konstruerede spørgende hovedsætninger, der begrundet imperativen; jfr. γάρ. I begge sætninger må man underforstå verbet ἑστίν.

Substantivet μετοχή i den første af de so sætninger betyder "fællesskab", og der konstrueres med dativ, som det fremgår af δικαιοσύνη og ἀνομία (der kan evt. være tale om en possessiv dativ. BDR § 189,1; B&J § 236,5; HKN,S § 29).

Meningen: "Hvad har retfærdighed med lovløshed at gøre?"

I den anden spørgesætning opfattes $\phi\omega\tau\acute{\iota}$ naturligt som en possessiv dativ, og $\pi\rho\acute{o}s$ $\sigma\acute{o}\kappa\acute{o}\tau\omicron>s$ angiver så, i relation til hvad der tales om fællesskab. Altså: "Hvad har lys fælles med mørke?"

V. 15 I dette vers fortsætter rækken af spørgsmål i let varieret form. Den eneste syntaktiske forskel mellem sidste sætning i v. 14 og den første i v. 15 er den, at der i stedet for possessiv dativ i v. 14 ($\phi\omega\tau\acute{\iota}$) her i v. 15 er possessiv genitiv ($\chi\rho\iota\sigma\tau\omicron\upsilon$). Ordet $\beta\epsilon\lambda\acute{\iota}\alpha\rho$ (svarende til det hebraiske בְּלֵיָאֵר) er ubøjeligt, men må her være akkusativ bestemt af $\pi\rho\acute{o}s$.

I den anden spørgesætning må dativen $\mu\iota\sigma\tau\hat{\omega}$ forklares på samme måde som $\phi\omega\tau\acute{\iota}$ i v. 14. Altså: "Hvilken andel har den troende med den vantro?" De to adjektiver $\mu\iota\sigma\tau\hat{\omega}$ og $\acute{\alpha}\nu\iota\sigma\tau\omicron\upsilon$ er brugt substantivisk.

For Paulus er de formulerede spørgsmål rent retoriske. Han finder det indlysende, at de størrelser, han stiller op over for hinanden, intet har og intet kan have at gøre med hinanden.

V. 16 Den første sætning i verset danner afslutning på den række af spørgsmål, der indledtes i v. 14. I substantivet $\sigma\upsilon\gamma\kappa\alpha\tau\acute{\alpha}\theta\epsilon\iota\sigma$ ("overensstemmelse", "forenelighed") afspejles verbet $\sigma\upsilon\gamma\kappa\alpha\tau\acute{\alpha}\tau\acute{\iota}\theta\epsilon\mu\alpha$. Dativen $\nu\alpha\hat{\omega}$ er at forklare som $\phi\omega\tau\acute{\iota}$ i v. 14. Der kan evt. gengives med "Hvad har Guds tempel, der er foreneligt med afguder?", eller "Hvilken sammenhæng er der mellem Guds tempel og afguder?"

Det underforståede svar, at der intet foreneligt, ingen sammenhæng er, begrundes i den følgende sætning, i hvilken $\eta\mu\epsilon\acute{\iota}s$ er subjekt og $\nu\alpha\acute{o}s$ subjektsprædikat, og hvor participiet $\zeta\hat{\omega}\nu\tau\omicron>s$ (B&J nr. 248, s. 394) står som en adjektivisk bestemmelse til $\theta\epsilon\omicron\upsilon$.

Se vedr. $\epsilon\bar{\iota}\pi\epsilon\nu$ i sætningen $\kappa\alpha\theta\hat{\omega}s$ $\epsilon\bar{\iota}\pi\epsilon\nu$ \acute{o} $\theta\epsilon\acute{o}s$ B&J nr. 188, s. 387; HKN,F § 88, nr. 61. Den følgende sætning står som objekt for $\epsilon\bar{\iota}\pi\epsilon\nu$, og det foranstillede $\acute{o}\tau\iota$ må opfattes som $\acute{o}\tau\iota$ -recitativum. BDR § 470,1; B&J § 283,4; HKN,S § 200c.

Alle fire verber i citatet er futurumformer. Se vedr. $\acute{\epsilon}\sigma\omicron\mu\alpha$ og $\acute{\epsilon}\sigma\omicron\nu\tau\alpha$ B&J nr. 186, s. 387; HKN,F § 81. Præp.leddet $\acute{\epsilon}\nu$ $\acute{\alpha}\nu\tau\omicron\upsilon\acute{s}$ er at forbinde med såvel $\acute{\epsilon}\mu\pi\epsilon\rho\iota\kappa\acute{\alpha}\tau\eta\sigma\omega$ som med $\acute{\epsilon}\nu\omicron\iota\kappa\acute{\eta}\sigma\omega$.

V. 17 Det synes ikke mindst at være de modstillinger, Paulus opstillede i de fem spørgsmål, der begrunder versets indledende $\delta\acute{\iota}\acute{o}$ og de imperativiske udsagn ($\acute{\epsilon}\acute{\tau}\acute{\epsilon}\lambda\theta\alpha\tau\epsilon$, $\acute{\alpha}\phi\omicron\rho\acute{\iota}\sigma\theta\eta\tau\epsilon$ og $\mu\grave{\eta}$ $\acute{\alpha}\lambda\pi\tau\epsilon\theta\epsilon$), der nu følger.

Se vedr. imperativen $\acute{\epsilon}\acute{\tau}\acute{\epsilon}\lambda\theta\alpha\tau\epsilon$ B&J nr. 235, s. 392; HKN,F § 88, nr. 34. Med imperativ i aorist tilkendegives formentlig, at der sigtes til noget punktuel. Det gælder ikke en stadig fjernen sig fra. Pronominet $\acute{\alpha}\nu\tau\hat{\omega}\nu$ refererer vel nærmest til $\acute{\alpha}\nu\iota\sigma\tau\omicron\iota>s$ i v. 14. Passiv af $\acute{\alpha}\phi\omicron\rho\acute{\iota}\zeta\omega$ betyder "skiller sig ud".

Af nægtelsen $\mu\grave{\eta}$ fremgår, at $\acute{\alpha}\lambda\pi\tau\epsilon\theta\epsilon$ er en imperativ. BDR § 426; B&J § 298,2b; HKN,S § 211. Præsens imperativ angiver, at påbudet har permanent

gyldighed. Genitiven af det som substantiv anvendte adjektiv ἀκαθάρτου skyldes verbet ἄπτεσθε. BDR § 170,1; B&J § 234,4; HKN,S § 44a.

Se vedr. εἰσοδέομαι B&J nr. 146, s. 383. Denne sidste sætning har karakter af et løfte. Det samme gælder i øvrigt fortsættelsen.

V. 18 De to første sætninger er hovedsætninger, der står parallelt med den sidste sætning i v. 17. Jfr. indledningen med καί. Se vedr. verberne ἔσομαι og ἔσοσθε B&J nr. 186, s. 387 og HKN,F § 81.

Undertiden erstattes subjektsprædikatet af εἰς + akkusativ, som det her fremgår af εἰς πατέρα og εἰς υἱοῦς καὶ θυγατέρας. Det er antagelig det hebraiske הַ, der har bidraget til at fremkalde denne konstruktion. BDR § 145; HKN,S § 15. Pronominerne ὑμῶν og μοι er dativus commodi. BDR § 188; B&J § 236,3; HKN,S § 28.

De tre foranstående hovedsætninger er egentlig objekt for λέγει i versets sidste sætning. I denne sætning står παντοκράτωρ som apposition til κύριος.

KAPITEL 7

V. 1 Verset består af kun én sætning (en hovedsætning), der som det fremgår af οὖν indholdsmæssigt er bestemt af det foregående. Καθαρίσωμεν (af καθαρίζω) er den finitte verbalform i sætningen, og den udtrykker en indbyrdes opfordring. BDR § 364; B&J § 263,2a; HKN,S § 139. Ἀγαπητοί er vokativ.

Hovedverbet καθαρίσωμεν har som objekt det refleksive pronomen ἑαυτούς (B&J § 117,4; HKN,F § 31), og til den af ἀπό styrede genitiv παντός μολυσμοῦ knytter sig de objektive genitiver σαρκός og πνεύματος. BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 40.

Til subjektet for καθαρίσωμεν knytter sig de to præsens participier, nemlig ἔχοντες og ἐπιτελοῦντες. Det første af de to participier rummer et kausalt ("da"), det andet et modalt ("idet") betydningsaspekt. BDR § 418,1.5a; B&J § 275,5.6; HKN,S § 179; 183.

De to participier er begge konstrueret med objekt; ἔχοντες med ταύτας τὰς ἐπαγγελίας og ἐπιτελοῦντες med ἀγῶσύνην.

Bag udtrykket φόβω θεοῦ i præp.leddet ἐν φόβω υεοῦ anes det gammeltestamentlige udtryk $\text{יְהוָה} \text{ } \text{יָרֵא} \text{ } \text{לֵב} \text{ } \text{בְּיָד} \text{ } \text{יְהוָה}$. I øvrigt må θεοῦ opfattes som en objektiv genitiv.

V. 2 Verbet χωρέω har som grundbetydning "giver plads", "rummer", og som objektet ἡμῶς viser, er det Paulus, som medlemmerne af menigheden i Korinth her får påbud om (χωρήσατε) at give plads - i overført betydning.

Versets tre sidste sætninger tjener - trods fraværet af en begrundende konjunktion - til at begrunde χωρήσατε ἡμῶς. I alle tre sætninger er objektet οὐδένα. B&J § 123,2; HKN,F § 39.

De tre verbalformer ἀδικήσαμεν, ἐφθείρωμεν og ἐπλεονεκτήσαμεν forstås nok bedst som kompleksive aorister. BDR § 332; B&J § 254d; HKN,S § 118. Den præcise betydning af de tre verber i verset her er vanskelig at afgøre, men der kunne være det indbyrdes fællesskab mellem dem, at de er brugt med betydningerne "gør uret mod" (ἀδικέω), "skader" (εφθείρω) og "udbytter" (πλεονεκτέω).

V. 3 Præp.leddet πρὸς κατόκριον, der ordret betyder "med henblik på fordømmelse", gengives bedst med "for at fordømme" (underforstået "jer"). Πρὸς κατόκριον knytter sig til λέγω.

Se vedr. verbet προείρηκα i den korte sætning προείρηκα γάρ HKN,F § 88, nr. 61. Sætningen er begrundende; jfr. γάρ.

Efter verbet προείρηκα følger her en genstandssætning ὅτι κτλ. I denne sætning er der - knyttet til det finitte verbum ἔστε - to med εἰς anførte infinitiver, nemlig τὸ συναποθανεῖν (B&J nr. 276, s. 396; HKN,F § 88, nr. 41) καὶ συζῆν (af συζάω). De angiver hensigt ("for at") eller følge ("så at"). BDR § 402,2; B&J § 271,2; HKN,S § 170a. Det rimeligste er at antage, at det underforståede

subjekt for infinitiverne er ὑμῶς.

V. 4 I de to første sætninger må verbet (ἔστίς) underforstås. Μοι er en possessiv dativ (BDR § 189; B&J § 236,5; HKN,S § 29). Altså: "Min tillid til jer er stor", eller: "Jeg har stor tillid til jer".

Sætningen πολλῇ (B&J § 108; HKN,F § 24) μοι κοῦχθεις ὑπὲρ ὑμῶν er meget lig den foregående og kan gengives: "Min stolthed over jer er stor", eller: "Jeg er meget stolt af jer".

I den korte sætning πεπλήρωμαι (perfektum af πληρῶω) τῇ παρακλήσει τὰ τῇ παρακλήσει opfattes som en instrumental dativ. BDR § 195,2; B&J § 238,1,2; HKN,S § 31; 32. På samme måde må dativen τῇ κορχῶ i den følgende sætning opfattes. Som i 1,4 må ἐπὶ her betyde "i" eller "under". Altså: "i / under al vor trængsel". Ἡμῶν er en subjektiv genitiv. BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 39.

V. 5 I den første sætning er det finitte verbum ἔσχηκεν (B&J nr. 246, s. 393; HKN,F § 88, nr. 37), og subjektet er ἡ σάρξ med den tilføjede possessive genitiv ἡμῶν. Antagelig er σάρξ pars pro toto, da Paulus må tænke på hele mennesket. Trods ordstillingen er οὐδεμίαν (B&J § 123,2; HKN,F § 39) knyttet til objektet ἄνεσιν.

Ἐλθόντων (B&J nr. 235, s. 392; HKN,F § 88, nr. 34) ἡμῶν er en absolut genitiv (BDR § 417 og 423; B&J § 277; HKN,S § 49 og 194e), og den svarer her betydningsmæssigt til en tidsbisætning.

Det er mest nærliggende at antage, at θλιβόμενοι er et af de ikke så få eksempler på, at Paulus kan bruge et participium svarende til en finit verbalform, her antagelig svarende til ἐθλιβόμεθα. Præp.leddet ἐν παντί kan betyde "i enhver henseende", "på enhver måde / på alle måder". Her kunne man under påvirkning af fortsættelsen overveje "fra alle sider".

I versets to sidste, korte sætninger ἔωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι må man underforstå verbet ἦσαν (B&J § 156; HKN,F § 81).

V. 6 Verset består af en enkelt sætning, der i øvrigt strækker sig til og med ἐν τῇ παρακλήσει i v. 7. Subjektet er det substantiverede participium ὁ παρακαλῶν (med objektet τοὺς ταπεινοὺς), hvortil senere føjes den præciserende apposition ὁ θεός. Til verbet παρεκάλεσεν knytter sig objektet ἡμῶς, men derudover også præp.leddet ἐν τῇ παρουσίᾳ, der betydningsmæssigt svarer til en instrumental dativ. Trøsten formidledes ved Titus' komme. Παρουσία er egentlig et præsens participium (femininum) af πάρεμι og kan derfor betyde "nærvær", men det bruges også i betydningen "ankomst", "komme". Τίτου er en subjektiv genitiv. BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 39.

V. 7 Som nævnt fortsætter sætningen i v. 6 ind i v. 7, og det gør den med konstruktionen οὐ μόνον δέ . . . ἀλλὰ καὶ = "og ikke alene . . . men også". De to præp.led ἐν τῇ παρουσίᾳ og ἐν τῇ παρακλήσει er brugt på samme måde som

ἐν τῇ παρουσίᾳ i v. 6, nemlig svarende til instrumental dativ.

Til τῇ παρακλήσει knytter sig relativsætningen ἣ παρεκλήθη ἐφ' ἑμῖν. Man kan opfatte ἣ som instrumental dativ eller svarende til ἐν ἣ på linje med de foregående præp.led. Som subjekt for παρεκλήθη (af παρακαλέω) må man underforstå Τίτος. Præp.ledet ἐφ' ἑμῖν må betyde "hos jer".

Participiet ἀναγγέλλων må enten forstås som participium conjunctum med kausalt betydningsaspekt (BDR § 418,1; B&J § 275,5; HKN,S § 179) knyttet til subjektet for παρεκλήθη, nemlig Τίτος, eller som et participium brugt svarende til en finit verbalform – i så fald med Τίτος som det underforståede subjekt.

Αναγγέλλων har som objekt τὴν ἐπιπόθησιν, τὸν ὄδυρόν og τὸν ζῆλον. Til dem alle er føjet den subjektive genitiv ἡμῶν ("jeres længsel, jeres klage, jeres iver"). Til τὸν ζῆλον er desuden føjet præp.ledet ὑπὲρ ἐμοῦ = "for mig".

Konsekvensen af det, Titus fortalte, udtrykkes med ὥστε με μᾶλλον χαρῆναι, hvor ὥστε ("så at") udløser en konstruktion med akkusativ (με) med infinitiv (χαρῆναι). Infinitiven χαρῆναι (aorist i passiv) er dannet af χαίρω (B&J nr. 716, s. 435), og den er forstærket af μᾶλλον.

V. 8 Verset indledes med en betingelsesbisætning, og konstruktionen er realis. BDR § 372,1; 374; B&J § 290,4; HKN,S § 195a.

Da οὐ her er brugt med begrundende betydning, kan man gengive οὐ εἰ καὶ med "for hvis også". Præp.ledet ἐν τῇ ἐπιστολῇ må her betyde "med brevet", dvs. "med mit brev".

Efter den med den første betingelsesbisætning εἰ καὶ ἐλύθησα κτλ. sammenhørende hovedsætning οὐ μεταμέλομαι følger et nyt tilsvarende sætningspar, idet der dog her er et parentetisk indskud (βλέπω [γάρ] ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη εἰ καὶ πρὸς ὥραν ἐλύθησεν ἡμᾶς) mellem betingelsesbisætningen og hovedsætningen νῦν χαίρω i begyndelsen af v. 9.

Verbet μετεμέλομην i betingelsesbisætningen (jfr. μεταλέλομαι i den foregående sætning) synes at vise, at Paulus faktisk en tid lang havde fortrudt (BDR § 374), hvad han skrev, og grunden angives i det omtalte parentetiske indskud, hvor verbet βλέπω i hovedsætningen efterfølges af genstandssætningen ὅτι ἡ ἐπιστολὴ κτλ. Udtrykket εἰ καὶ πρὸς ὥραν, der står knyttet til verbet ἐλύθησεν, må betyde "om også for en kort tid", idet ὥρα her må betegne en afgrænset tidsperiode.

V. 9 Νῦν χαίρω er som allerede nævnt den med betingelsesbisætningen εἰ καὶ μετεμέλομην (v. 8) sammenhørende hovedsætning. Der følger nu som objekt for χαίρω to genstandssætninger, nemlig οὐχ ὅτι κτλ. ("ikke over at osv.") og ἄλλ' ὅτι κτλ. ("men over at osv."), hvori Paulus først pointerer, hvad der ikke er grund til hans glæde, dernæst hvad han glædes over. Det er dog også muligt at opfatte de to sætninger som begrundende og altså antage, at ὅτι her betyder "fordi".

I den anden af de to ὅτι-sætninger angiver præp.ledet εἰς μετόνοιαν, hvad korinthernes bedrøvelse første til, nemlig omvendelse.

I sætningen ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ θεόν betyder præp.leddet "i overensstemmelse med / efter Guds vilje".

Konjunktionen ἵνα, der oftest har final betydning ("for at"), kan også anvendes med konsekutiv betydning ("så at"), og det synes at være tilfældet her i versets sidste sætning. Passivformen ζημιώθητε (af ζημιόω = "tilføjer skade", "påfører tab") betyder rimeligvis "skades". Præp.leddet ἐξ ἡμῶν ("af os") er et eksempel på agens. BDR § 232,2; B&J § 260,3; HKN,S § 59b. Præp.leddet ἐν μηδενί (B&J § 123,2; HKN,F § 39), der er at forbinde med verbet, betyder "på ingen måde", "i ingen henseende".

V. 10 Den med γὰρ indledte sætning begrundes ἵνα-sætningen i slutningen af v. 9. Præp.leddet κατὰ θεόν står som en adjektivisk bestemmelse mellem den bestemte artikel ἡ og substantivet λύπη. Der er tale om bedrøvelsen efter Guds vilje i modsætning til den senere i verset nævnte ἡ τοῦ κόσμου λύπη, der betegner bedrøvelse af den art, som hører verden til.

Μετάνοιαν er objekt i sætningen. Til μετάνοιαν er som en nærmere bestemmelse knyttet præp.leddet εἰς σωτηρίαν. Hele udtrykket kan gengives ved "omvendelse til frelse", eller "omvendelse, der fører til frelse". Verbaladjektiv ἀμεταμέλητον er sammensat og har derfor ingen særlig form i femininum. Ordstillingen gør det vel mest nærliggende at forbinde ἀμεταμέλητον med σωτηρίαν, men der består også den mulighed at se ordet som en nærmere bestemmelse til μετάνοιαν.

Versets anden sætning er konstrueret parallelt med den første, hvorved θάνατον tydeligt kommer til at stå som modsætning til μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον. Der er næppe nogen påviselig meningsmæssig forskel mellem det sammensatte verbum κατεργάζεται i denne sætning og ἐργάζεται i den foregående.

V. 11 Konstruktionen i versets første sætning er lidt anakolutisk, men det faktiske subjekt for det finite verbum κατεργάσατο (bemærk, at augmentformen er ει; se HKN,F § 44b, anm. 1) er den substantiverede infinitiv τὸ κατὰ θεόν λυπηθῆναι = "det at bedrøves efter Guds vilje". Denne infinitiv er forstærket med det foranstående adverbielle udtryk αὐτὸ τοῦτο, hvorved hele udtrykket betyder: "netop det at bedrøves efter Guds vilje".

Verbet κατεργάσατο har en række objekter. Det første er πόσων σπουδῶν. Se vedr. πόσων B&J § 124; HKN,F § 38. Foran de følgende seks substantiver, der står som objekt, er et forstærkende ἄλλὰ, der bedst gengives ved "ja".

Verbet i den sidste sætning i verset er συνεισήσατε (af συνίστημι. B&J nr. 296, s. 398; HKN,F § 78, s. 86. Tidligere i brevet (f.eks. 3,1) har verbet været brugt i betydningen "anbefaler", men her er betydningen "viser", "beviser", og det konstrueres med objekt (ἐαυτούς. B&J § 117,4; HKN,F § 31) og objektsprædikat (adjektivet ἄγνοῦς). BDR § 157; B&J § 216; HKN,S § 21. Se vedr. εἶναι B&J § 156; HKN,F § 81. En anden mulighed end den netop omtalte er måske at forklare

konstruktionen efter ουνεστήσατε som en akkusativ med infinitiv.

Præp.leddet ἐν παντί betyder "i alt", dvs. "i enhver henseende", evt. "på enhver måde". Dativen τῷ πράγματι må knyttes til adjektivet ἀγνοῦς og bestemmes som henseendets dativ ("i sagen", "i den sag"). BDR § 197; B&J § 238,5; HKN,S § 35.

V. 12 Af forekomsten af den konsekutive konjunktion ἄρα (BDR § 451,2) fremgår, at det, der nu kommer, er en følge af det netop fremførte. I øvrigt er den første sætning en betingelsesbisetning. Konstruktionen er realis. BDR § 372,1; B&J § 290,4; HKN,S § 195a. Da det imidlertid er tale om en opfyldt betingelse, oversættes εἰ bedst med "når". I dette tilfælde er ἔγρωσα ikke en brevaorist, men en aorist om en fortidig handling.

I den med betingelsesbisetningen korresponderende hovedsætning, der indledes med οὐκ ἔνεκεν, må man underforstå verbet, der kunne være ἔγρωσα, evt. ἐγένετο.

Den uegentlige præposition ἔνεκεν konstrueres med genitiv (BDR § 216,1; B&J § 242; HKN,S § 47; 50). I de første to tilfælde er det genitiv af et substantiveret participium af verbet ἄδικεω, nemlig τοῦ ἀδικήσαντος ("ham, der gjorde uret") og τοῦ ἀδικηθέντος ("ham, der led uret"). I det tredje tilfælde er det en substantiveret akkusativ + infinitiv i genitiv (τοῦ φανερωθῆναι [af φανερόω] τὴν σπουδῆν), der indgår i en konstruktion indledt af ἔνεκεν. Med denne konstruktion angives en hensigt ("for at"). BDR § 403,4.

Τὴν σπουδῆν bliver bestemt nærmere, dels ved den subjektive genitiv ὑμῶν (BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 39), dels ved ὑπὲρ ἡμῶν indført med den gentagne artikel τῆν. Altså: "jeres iver for os". På baggrund af den til τὴν σπουδῆν føjede subjektive genitiv ὑμῶν forekommer præp.leddet πρὸς ὑμᾶς, der må knyttes til φανερωθῆναι, egentlig overflødigt. Også præp.leddet ἐνώπιον τοῦ θεοῦ er at forbinde med infinitiven φανερωθῆναι.

V. 13 Διὰ τοῦτο = "på grund af dette" = "derfor". Med διὰ τοῦτο viser Paulus tilbage. Verbet παρακεκλήμεθα er dannet af παρακαλέω.

I den næste sætning er verbet ἐχάρημεν (af χαίρω). B&J nr. 716, s. 435. Passiv form, men betydning som aktiv. I sætningen forekommer præpositionen ἐπὶ to gange. I det første tilfælde betyder det "foruden", "ud over". I det andet tilfælde betyder det sammen med verbet at glædes over noget. BDR § 235,2; HKN,S § 51c. Det komparative adverbium περισσοτέρως betyder sammen μᾶλλον "endnu meget mere". BDR § 246,1b. Τίτου er en subjektiv genitiv. BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 39. Sætningen kan altså forholdsvis ordret gengives: "Men ud over vor trøst blev vi endnu meget mere glade over Titus' glæde".

"Οτι-sætningen kan opfattes som en tydeliggørelse af, hvad der sigtes til med Titus' glæde, nemlig at han osv. Man kan også overveje at forbinde sætningen med verbet ἐχάρημεν. Endelig er det en mulighed, at οτι er brugt med betydningen "fordi". Præpositionen ἀπὸ er her brugt svarende til ὑπό. Der er med andre ord tale om agens. BDR § 210,2; 232,2; B&J § 260,3; HKN,S 59b; 63.

V. 14 Formentlig relaterer ὅτι ("for") til udsagnet ἐχώρημεν κτλ. i v. 13. Som i begyndelsen af v. 12 er der her med εἰ κτλ. kun formelt tale om en betingelse. Til verbet κεκούχημαι (af κοουχώομαι) knytter sig dels objektet τι (ubestemt pronomen) til angivelse af, hvad Paulus måtte have fremført som udtryk for sin stolthed (BDR § 148,2), dels præp.leddet ὑπὲρ ὑμῶν til angivelse af, hvem han har været stolt af, og det personlige pronomen αὐτῷ (hvormed sigtes til Titus) til angivelse af, over for hvem han har givet udtryk for sin stolthed. BDR § 187,3.

Verbet κατοσχύνθην i den efterfølgende hovedsætning er dannet af det sammensatte κατοσχύνω. B&J nr. 24, s. 373. Se vedr. augmentet HKN,F § 44b.c.

Versets to sidste sætninger indledt med ἀλλ' ὡς og οὕτως ("men ligesom . . . således" er en sammenligningsbisætning og en dermed korresponderende hovedsætning. I sammenligningsbisætningen er πάντα (B&J § 104,1; HKN,F § 22) objekt for ἐλαλήσαμεν. Præp.leddet ἐν ἀληθείᾳ = "i sandhed" = "sandt".

I hovedsætningen bestemmes ἡ κούχησις nærmere, dels ved den subjektive genitiv ἡμῶν (BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 39), dels ved præp.leddet ἐπὶ Τίτου (BDR § 234,2) efter gentagelsen af artiklen ἡ. Adjektivet ἀληθῆεια er subjektsprædikat i forbindelse med ἐγενήθη. B&J nr. 122, s. 381; HKN,F § 88, nr. 21.

V. 15 Udtrykket τὰ σπλάγχνα (se kommentarerne til 6,12) αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστίν kan nogenlunde ordret gengives: "Hans hjerte er endnu mere til jer", dvs. "Han er jer endnu mere hengiven".

Participiet ἀναμνησκομένου (B&J nr. 414, s. 408; HKN,F § 88, nr. 67) står knyttet til det personlige pronomen αὐτοῦ, og det rummer et begrundende betydningsaspekt. BDR § 418,1; B&J § 275,5; HKN,S § 179. Participiet har som objekt τὴν ὑπακοήν. Πάντων ὑμῶν er en subjektiv genitiv. BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 39. Paulus skriver altså, at Titus' hengivenhed over for dem blev større, når han tænkte på den lydighed, de alle viste.

Den med ὡς indledte sætning må opfattes som en objektsætning afhængig af ἀναμνησκομένου. Man kan gengive ὡς med "at" eller - bedre - "hvordan". Jfr. Luk 24,35.

V. 16 Verset består af to sætninger. Først hovedsætningen (χαίρω) og dernæst som objekt for χαίρω en genstandssætning (ὅτι κτλ.).

Verbet θαρρέω (sammmentrukket θαρρῶ) har grundbetydningen "er ved godt mod", men efterfulgt af ἐν betyder det "stoler på". Præp.leddet ἐν παντί betyder "i enhver henseende".

KAPITEL 8

V. 1 Verset består af én sætning, hvori verbet er γνωρίζομεν. Dette har som objekt τὴν χάριν. Genitivens τοῦ θεοῦ skal formentlig angive, hvorfra nåden hidrører. Genitivus originis betegnes den undertiden.

Til objektet τὴν χάριν er – tydeliggjort ved en gentagelsen af artiklen τὴν – føjet en nærmere bestemmelse i form af δεδομένην, der er perfektum participium af δίδωμι. B&J nr. 157, s. 384; HKN,F § 79, s. 90.

Præp.leddet ἐν ταῖς ἐκκλησίαις synes her at svare til almindelig dativ (også kaldet hensynsled), da meningen ganske enkelt må være, at nåden er givet til menighederne.

V. 2 Også dette vers består af én sætning, nemlig en ὅτι-sætning. Man kunne overveje, om ὅτι κτλ. skal opfattes som en genstandssætning knyttet til γνωρίζομεν, men det rigtige er antagelig en anden mulighed, nemlig at opfatte ὅτι-sætningen som en tydeliggørelse af τὴν χάριν. Der er i så fald tale om et eksplikativt (forklarende) ὅτι. BDR § 394,4. Man kan markere sammenhængen med det foregående ved at oversætte "nemlig at osv."

Sætnings verbet ἐπερίσσευσεν ("strømmede over") er singularis, selv om der er to subjekter. Det første er ἡ περισσειὰ τῆς χαρῆς αὐτῶν = "deres glædes overflod" = "deres overstrømmende glæde". Genitivens τῆς χαρῆς angiver, hvori den nævnte overflod består. BDR § 167,1; B&J § 232,5; HKN,S § 42.

Det andet subjekt er ἡ κοιλία βάθους πτωχείας αὐτῶν = "deres ned i dybden rækkende fattigdom" = "deres dybe / store fattigdom". Se BDR § 225,2. Βάθους er genitiv af βάθος.

Til verbet ἐπερίσσευσεν knytter sig to præp.led. Det første er ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως. Da θλίψεως kan opfattes som en genitiv, der definerer trængslen (BDR § 167,2; B&J § 232,8; HKN,S § 43), kan præp.leddet lidt frit gengives: "under meget prøvelse og trængsel".

Det andet præp.led er εἰς τὸ πλοῦτος τῆς ἀπλότητος αὐτῶν. Da ἀπλότης, der oftest forekommer i betydningen "enkelhed", "oprigtighed", her er brugt med den særlige betydning "gavmildhed" eller lignende, kan præp.leddet gengives: "i deres gavmildheds rigdom" = "i deres store gavmildhed". Genitivens τῆς ἀπλότητος er af samme art som τῆς χαρῆς tidligere i verset.

V. 3 Det finitte verbum i den sætning, der indledes med det begrundende ὅτι ("for"), er ἔδωκαν i v. 5. B&J § 188 og nr. 157, s. 384; HKN,F § 78, s. 86.

Til verbet knytter sig præp.leddene κατὰ δύναμιν ("svarende til formåen" = "efter evne") og παρὰ δύναμιν ("over evne"). Mellem de to led er indskudt den parentetiske bemærkning μαρτυρῶ.

Adjektivet αὐθαίρετοι (dannet af αὐτός og verbet αἰρέω) er maskulinum,

nominativ, pluralis bestemt af subjektet for ἔδωκαν. Her er adjektivet egentlig brugt adverbielt. Altså: "For efter evne, det vidner jeg, ja over evne gav de frivilligt".

V. 4 Participlet δεόμενοι er knyttet til subjektet for ἔδωκαν, og det rummer et modalt betydningsaspekt ("idet"). BDR § 418,5a; B&J § 275,6; HKN,S § 183. Δεόμενοι er konstrueret med genitiv (i genitiv angives den, bønnen rettes til – her ἡμῶν) og akkusativ (i akkusativ angives det, der bedes om – her τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν κτλ.). Præp.leddet μετὰ πολλῆς παρακλήσεως er knyttet til participlet δεόμενοι og betyder "med / under megen bøn". Meningsmæssigt kan det i sammenhængen her gengives med "indtrængende".

Τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας betyder ordret "nåden og delagtigheden i tjenesten". Da forståelsen antagelig er den, at nåden består i delagtighed i tjenesten, foreligger der et hendiadys. BDR § 442,9b. I så fald kunne ordlyden være: "den nåde at være med i tjenesten".

En nærmere bestemmelse af τῆς διακονίας føjes til med gentaget bestemt artikel. Bestemmelsen ligger i præp.leddet εἰς τοὺς ἁγίους. Da den tjeneste, der er tale om, er en indsamling, er det naturligt med præpositionen εἰς ("til").

V. 5 Καθὼς ἠλπίσαμεν (B&J nr. 198, s. 388) er en sammenligningsbisætning, og det reflektive pronomen ἑαυτοὺς er objekt for ἔδωκαν. B&J § 188 og nr. 157, s. 384; HKN,F § 78, s. 86. Καὶ οὐ καθὼς ἠλπίσαμεν ἀλλὰ ἑαυτοὺς ἔδωκαν = "og de gav ikke (kun), ligesom vi havde håbet, men sig selv".

Til ἔδωκαν knytter sig πρῶτον τῷ κυρίῳ καὶ ἡμῖν. Πρῶτον er knyttet alene til τῷ κυρίῳ. Τῷ κυρίῳ og ἡμῖν står som dativobjekt. Også præp.leddet διὰ θελήματος θεοῦ ("ved Guds vilje") er knyttet til ἔδωκαν.

V. 6 Præpositionen εἰς forbundet med en substantiveret akkusativ med infinitiv (τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς) udtrykker her en følge ("så at"). BDR § 402,2; HKN,S § 170a.

Infinitiven παρακαλέσαι er konstrueret dels med akkusativen τίτον (den, man beder om noget), dels med ἵνα-sætning (det, man beder en om). Verbet i ἵνα-sætningen er konjunktiven ἐπιτελέση (af ἐπιτελέω), der som objekt har τὴν χάριν ταύτην (der her betyder "denne indsamling"). Det foran objektet stående καὶ må betyde "også". Til verbet er endvidere knyttet præp.leddet εἰς ὑμᾶς, der svarer til ἐν ὑμῖν.

I den med ἵνα indledte sætning er indskudt en sammenligningsbisætning, nemlig καθὼς προενήρξατο (af προ-εν-άρχομαι = "begynder forud"). Med det sammenlignende καθὼς korresponderer οὕτως. Perioden fra og med ἵνα kan nogenlunde ordret gengives: "at han, ligesom han tidligere havde begyndt, således også kunne afslutte også denne indsamling hos jer".

V. 7 Verset indledes med en sammenligningsbisætning, i hvilken ἀλλά ikke har

adversativ, men videreførende betydning ved at betegne en stigning. Det kan gengives med "ja". Verbet *περισσεύειν* har her betydningen "være rige på", og det, korintherne iflg. Paulus er rige på, udtrykkes ved hjælp af en række ord i dativ, nemlig *πίσται, λόγῳ, γνῶσει, πόσῃ σπουδῇ* og *τῇ [ἐξ ἡμῶν ἐν ὑμῖν] ἀγάπῃ*. Dativen kan nok bedst betegnes som instrumental, men den siger også noget om den måde, rigdommen viser sig på.

Udtrykket *τῇ ἐξ ἡμῶν ἐν ὑμῖν ἀγάπῃ* er ikke ganske éntydigt, men betegner muligvis den kærlighed, der af Paulus (*ἐξ ἡμῶν*) er kaldt frem hos korintherne (*ἐν ὑμῖν*) og derfor nu er bestemmende for deres handlemåde. Se BDR § 212,1. I øvrigt har nogle betydelige håndskrifter læsemåden *τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ*. Hermed menes korinthernes kærlighed til Paulus. Præp.leddet *ἐν πάντι* kan betyde "i alt", "i enhver henseende".

Versets anden sætning (*ἵνα . . . περισσεύητε*) svarer betydningsmæssigt til en imperativ. BDR § 387,3; HKN,S § 149d. Ligesom de nu er rige på den måde, Paulus beskriver i sammenligningsbisætningen, skal de også vise sig rige i indsamlingen. Det er nemlig den, der sigtes til i præp.leddet *ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι*.

V. 8 Verset rummer kun én sætning, og i den er *λέγω* det finitte verbum. Man skal bemærke sig strukturen med *οὐ . . . ἀλλά*.

Præp.leddet *κατ' ἐπιταγήν* = "svarende til en befaling" = "som en befaling". Det er altså ikke som en befaling, Paulus siger / skriver, hvad han siger / skriver.

Participiet *δοκιμάζων* (af *δοκιμάζω* = "prøver") står knyttet til subjektet for *λέγω*, og det udtrykker en hensigt. BDR § 418,4; B&J § 275,7; HKN,S § 177. Objektet for *δοκιμάζων* er det substantiverede adjektiv *τὸ γνήσιον* ("ægthed"), hvortil knytter sig genitiven *τῆς ὑμετέρας ἀγάπης*. Altså: *Τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης* = "jeres kærligheds ægthed" = "ægtheden i jeres kærlighed". BDR § 263,2.

Også præp.leddet *διὰ τῆς ἐτέρων σπουδῆς* er at forbinde med sætningsverbet. Det betyder "ved de andres [dvs. makedonerne] iver". Se B&J § 123,3; HKN,F § 36b.

V. 9 Der er tre sætninger i v. 9. Der indledes med en hovedsætning, og i den må verbet *γινώσκετε* af meningsmæssige grunde være indikativ, selv om det for formens skyld godt kunne være en imperativ. Som det fremgår af *γάρ*, har sætningen begrundende funktion. *Τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ* er en subjektiv genitiv. BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 39.

Den efterfølgende *οὔτι*-sætning er eksplikativ (dvs. forklarende), idet den tydeliggør, hvad Paulus her sigter til med substantivet *χάριτι* i hovedsætningen. Verbet *πτώχεύω* kan betyde "er fattig", men også – som det må være tilfældet her – "bliver fattig". Aoristformen *ἐπτώχευσεν* må således gengives med "han blev fattig". Det er altså en ingressiv aorist. BDR § 331; B&J § 254c; HKN,S § 119.

Knyttet til subjektet for det nævnte finitte verbum står participiet *ὢν* (B&J § 156; HKN,F § 81) med det snævert tilhørende subjektsprædikat *πλούσιος*.

Participiet kan rumme et koncessivt (indrømmende) betydningsaspekt ("skønt"), men også et tidsligt ("da"). BDR § 418,3,5b; B&J § 275,3,8; HKN,S § 178 og 181.

Versets tredje sætning er en hensigtsbisætning. BDR § 369; B&J § 296,1,2; HKN,S § 144. Πλουτέω, der i præsens betyder "er rig", har i aorist indikativ betydningen "blev rig" (jfr. f.eks. 1 Kor 4,8). Aorist konjunktiv, som vi har her i verset, må derfor betyde "kan blive rige". Τῇ πτωχείᾳ er en instrumental dativ. Ἐκείνου refererer til τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. I stedet for ἐκείνου kunne der have stået αὐτοῦ, men med ἐκείνου får udtrykket en stærkere betoning. BDR § 284,3.

V. 10 Verset rummer tre sætninger, og der indledes med en hovedsætning. Γνώμη betyder oftest "mening", men har her måske snarere betydningen "råd". Jfr. 1 Kor 7,25. Præp.leddet ἐν τούτῳ betyder ordret "i denne / dette", og det kan her antagelig gengives ved "i denne sag".

Også den følgende sætning er en hovedsætning. Den har en begrundende funktion, som det fremgår af γάρ. Det indledende demonstrative pronomen τοῦτο viser tilbage til indholdet af den foregående sætning.

I den tredje sætning, der er en relativsætning, refererer det relative pronomen οὔτινες (B&J § 121,2; HKN,F § 37b) til ὑμῖν i den foregående hovedsætning. Verbet προεβήξαθε, der er dannet af προ-εν-αρχομαι (jfr. kommentarerne til v. 6), konstrueres med akkusativ. Det er her de to substantiverede infinitiver τὸ ποιῆσαι og τὸ θέλειν. Πέρουσι er et adverbium med betydning "i fjor". Relativsætningen kan - forholdsvis ordret - gengives som følger: "som tidligere begyndte - fra i fjor - ikke blot med at handle [dvs. sætte indsamlingen i gang], men også med at ville".

V. 11 Verset indledes med en hovedsætning med imperativen ἐπιτελέσατε. Om betydningen af aorist imperativ se BDR § 337,1; HKN,S § 151. Imperativen ἐπιτελέσατε har som objekt den substantiverede infinitiv τὸ ποιῆσαι.

Sætningen ὅπως κτλ. er en hensigtsbisætning (BDR § 369; B&J § 296,1,2; HKN,S § 144) med en indskudt sammenligningsbisætning, nemlig καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν. I hensigtsbisætningen må man som finit verbum underforstå ἦ. B&J § 156; HKN,F § 81. Som subjekt står den substantiverede infinitiv τὸ ἐπιτελέσαι. Præp.leddet ἐκ τοῦ ἔχειν betyder "efter det at have", dvs. "efter formåen".

I sammenligningsbisætningen må man nok underforstå ordene ἐκ τοῦ ἔχειν ἦν. I hvert fald må et finit verbum underforstås. Udtrykket ἡ προθυμία τοῦ θέλειν betyder ordret "beredvilligheden i det at ville", dvs. "den beredvillige beslutning" eller lignende. Altså: "for at, ligesom den beredvillige beslutning [var efter formåen], således skal også gennemførelsen / fuldførelsen være efter formåen".

V. 12 Verset består af fire sætninger. Først en betingelsesbisætning med casus

realis. BDR § 372,1; B&J § 290,4; HKN,S § 195a. Πρόκειται betyder "er til stede", "er for hånden". Bertingelsessætningen har en begrundende funktion i forhold til det foregående. Jfr. γάρ.

Den med betingelsesbisætningen korresponderende hovedsætning består alene af ordet εὐπρόσδεκτος, der må opfattes som subjektsprædikat. Subjekt og verbum må underforstås. Verbet må være εἶστί. Subjektet kan være ἡ προθυμία, men der kunne også være tænkt på den person, som har den gode vilje. Da εὐπρόσδεκτός er et sammensat adjektiv, kan det være subjektsprædikat for såvel et femininum- som et maskulinumsord. Adjektivet εὐπρόσδεκτος kan her have betydningen "velbehagelig", "velkommen".

De sidste to sætninger er relativsætninger, idet καθό er identisk med καθ' ὃ = "svarende til det, som". Man vil også kunne betegne dem som sammenligningsbisætninger. I den første sætning er konstruktionen eventualis; εἰών = ἄν. BDR § 380,1b,2; B&J § 263,3d; HKN,S § 147c. Det underforståede subjekt for verbet ἔχη kan igen være ἡ προθυμία, men det ubestemte pronomens τίς er også en mulighed. Sætningen kan gengives sådan: "svarende til det, den / man har / formår".

Subjektet i den anden sætning, hvor der konstrueres med indikativ, må være det samme som i den første.

V. 13 Det οὐ, hvormed verset indledes, modsvares af ἀλλά senere i verset. Der er tale om en hensigtsbisætning (BDR § 369; B&J § 269,1,2; HKN,S § 144), og det underforståede verbum kan være γένηται (B&J nr. 122, s. 381; HKN,F § 88, nr. 21), evt. ᾗ (BDR § 128,4; B&J § 156; HKN,F § 81). Subjekt er ἄνεως og senere θλίψις, og pronominerne ἄλλοις og ὑμῖν står som hensynsled. BDR § 188; B&J § 236,1,3; HKN,S § 27. Det sidste led ἐξ ἰσοότητος (af ἰσοότης) betyder "ud fra lighed", dvs. efter lighedsprincippet. Verset kan eksempelvis oversættes som følger: "Ikke for at det skal være let for andre og svært for jer, men for at der skal være lighed". I oversættelsen gentages således det underforståede verbum γένηται, evt. ᾗ.

V. 14 I den første sætning er τὸ ὑμῶν περίσσειμα ("jeres overflod") subjekt; som verbum kan man evt. underforstå γίνεται, der sammen med præp.leddet εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα så må betyde "kommer til hines mangel", dvs. "afhjælper deres mangel" eller "kommer dem til hjælp i deres mangel". I stedet for det demonstrative pronomens ἐκείνων kunne der have været brugt det personlige pronomens αὐτῶν. Måske skal dog ἐκείνων give udsagnet større betoning. Præp.leddet ἐν τῷ νῦν καιρῷ betyder "i den nuværende tid", "for øjeblikket", "lige nu". Adverbiet νῦν står adjektivisk mellem artikel og substantiv.

De to følgende sætninger er hensigtsbisætninger indledt med henholdsvis ὅπως og ὅπως. BDR § 369; B&J § 296,1,2; HKN,S § 144. I den første er konstruktionen meget lig konstruktionen i hovedsætningen. Den anden sætning består alene af hensigtskonjunktion, subjekt og verbum. Denne anden

hensigtsbisætning udtrykker på sin vis også resultatet af det, der omtales i de to foregående sætninger.

V. 15 Anført af en sammenligningsbisætning (καθὼς γέγραπται - af γράφω) knyttes et skriftcitat til v. 14 som en art begrundelse.

Skriftcitater består af to hovedsætninger, der begge er elliptiske, idet der må underforstås et participium knyttet til artiklen *ὁ*. Det er nærliggende i lyset af 2 Mos 16,16-17 i begge sætninger at underforstå συλλέξας (af συλλέγω = "samler"). Altså: *ὁ τὸ πολὺ συλλέξας* og *ὁ τὸ ὀλιγὸν συλλέξας*. B&J nr. 371, s. 404. En anden mulighed ville være ἔχω (af ἔχω = "har"). Verbet ἐπλεόνασεν kommer af πλεονάζω ("har overflod"), og ἠλαττόνησεν kommer af ἠλαττόνῳ ("mangler", "har for lidt"). HKN,F § 44b.

V. 16 Verset består af én sætning. Subjektet er χάρις. Som verbum kan understås ἔστω. BDR § 128,6. B&J § 156; HKN,F § 81.

Til τῷ θεῷ knytter sig som en nærmere bestemmelse det substantiverede participium τῷ δόντι (B&J § 188 og nr. 157, s. 384; HKN,F § 78, s. 87), der som objekt har τὴν αὐτὴν σπουδὴν ("den samme iver" - nemlig svarende til den, Paulus selv har). B&J § 120,5c; HKN,F § 30. Præp.leddet ὑπὲρ ὑμῶν er forbundet med σπουδὴν, og ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου knytter sig til participiet δόντι.

V. 17 I den første sætning er subjektet for verbet ἐδέξατο (af δέχομαι) underforstået, men af det foregående kan man slutte, at det må være Titus. Det indledende ὅτι er begrundende. Det fremgår ikke direkte, hvem der har fremsat tilskyndelsen (τὴν παρακλήσιν), men af sammenhængen fremgår, at det må være Paulus.

I den anden sætning er verbet ἐξῆλθεν (B&J nr. 235, s. 392; HKN,F § 88, nr. 34) antagelig at opfatte som en brevaorist. BDR § 334; B&J § 254g; HKN,S § 120. Participiet ὑπάρχων står knyttet til subjektet for ἐξῆλθεν, og det rummer et kausalt betydningsaspekt. BDR § 418,1; B&J § 275,5; HKN,S § 179. Komparativen σπουδαιότερος (af σπουδαῖος) står som subjektsprædikat. Det synes brugt med elativ betydning, dvs. med betydningen "meget ivrig". BDR § 244,1; HKN,S § 72. Adjektivet ἀυθαίρετος er her som i v. 3 brugt adverbielt og er knyttet til det finitte verbum ἐξῆλθεν. Se i øvrigt kommentarerne til v. 3.

V. 18 Verset indledes med en hovedsætning, i hvilken συνεπέψωμεν (B&J nr. 518, s. 417; HKN,F § 7g) nok må opfattes som brevaorist. BDR § 334; B&J § 254g; HKN,S § 120. Pronominet αὐτοῦ refererer til Titus.

I den anden sætning, som er en relativsætning, må man underforstå verbet. Det kunne være εἶσιν. Hertil knytter sig så præp.leddet διὰ πασῶν (B&J § 104,1; HKN,F § 22) τῶν ἐκκλησιῶν. Til genitivformen οὗ knytter sig til ὁ ἕπαινος. Altså: "hvis pris" (i betydningen gode navn). Der er vel tale om en possessiv genitiv, men det ville også give mening at opfatte den som en objektiv genitiv.

Præp.leddet ἐν τῷ εὐαγγελίῳ må forbindes med ἔπαινος, idet det præciserer, at det er i tjenesten for / forkyndelsen af evangeliet, broderen har fået sit gode navn. En forholdsvis ordret gengivelse af sætningen kunne lyde: "hvis pris i (tjenesten for) evangeliet går gennem alle menighederne".

V. 19 I den ene sætning, som verset består af, er participiet χειροτονηθεῖς (af χειροτονέω = "vælger") brugt svarende til den finitte form ἐχειροτονήθη (passiv). Συνέκδημος ἡμῶν står som prædikat og angiver, hvad den i v. 18 omtalte broder er valgt til, nemlig til at være "vor (dvs. Paulus') rejsefælle" (συνέκδημος). Det saglige subjekt for udvælgelsen angives med præp.leddet ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν (agens). BDR § 232,2; B&J § 260,3; HKN,S § 59b. Konstruktionen οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ betyder: "Og ikke blot det, men også".

Præp.leddet σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ ("med denne gave" – da χάρις stadig betegner den føromtaltede gave bestående af indsamlede midler) er at forbinde med συνέκδημος ἡμῶν, og til τῇ χάριτι ταύτῃ knytter sig så som en nærmere bestemmelse participiet διακονουμένη (af διακονέω) med det tilhørende præp.led ὑφ' ἡμῶν (agens). Altså: "med denne gave, der besørges (dvs. overbringes) af os".

Det lader sig ikke endegyldigt afgøre, om præp.leddet πρὸς τὴν [αὐτοῦ] τοῦ κυρίου δόξαν (den attributive genitiv [αὐτοῦ] τοῦ κυρίου er her placeret mellem artikel og substantiv) καὶ προθυμίαν ἡμῶν står knyttet til χειροτονηθεῖς eller til διακονουμένη. Foretrækkes den første mulighed, må (πρὸς) προθυμίαν ἡμῶν være udtryk for, at valget af broderen sigter på at fremme Paulus' iver (προθυμίαν) for indsamlingen. Vælges den anden mulighed, skal Paulus' besørgelse af indsamlingen tjene til at tydeliggøre hans iver for sagen. I begge tilfælde er ἡμῶν at opfatte som en subjektiv genitiv. BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 39.

V. 20 Participiet στελλόμενοι står enten – som participium conjunctum – knyttet til subjektet for συνεπέμψαμεν i v. 18, og v. 19 må så opfattes som en parentes, eller også er det anakolutisk knyttet til v. 19. Det kommer så betydningsmæssigt til at svare til den finitte form στελλόμεθα. Verbet kan i medium og efterfulgt af μή have betydninger "undgår, at". Udtrykket kan her have conativ betydning = "søger at undgå dette (τοῦτο), at". Det demonstrative pronomen τοῦτο foregriber på sin vis det, der udfoldes i μή-sætningen.

Μωμήσηται (af μωμάομαι) betyder "bagtaler", og den mulige grund til en sådan bagtalelse er angivet med præp.leddet ἐν τῇ ἀδρότητι ταύτῃ. Substantivet ἀδρότης betyder "modenhed", "fylde", og det står her som betegnelse for den fyldige / rige gave.

Vedr. τῇ διακονουμένη ὑφ' ἡμῶν henvises til kommentarerne til det samme udtryk i v. 19.

V. 21 Det er én sætning i verset, og verbet er προνοῦμεν (af προνοέω = "drager omsorg for", "lægger vægt på"), der konstrueres med efterfølgende akkusativ, nemlig καλῶ. Adjektivet καλῶ er brugt substantivisk med betydningen "noget

godt". Til καλᾶ knytter sig οὐ μόνον κτλ. Se vedr. οὐ μόνον . . . ἀλλὰ καὶ kommentarerne til v. 19.

Præp.leddet ἐνώπιον κυρίου kan betyde "over for Herren", men også "i Herrens øjne", dvs. "efter hans vurdering". På lignende vis forholder det sig med ἐνώπιον ἀνθρώπου.

V. 22 Som i v. 18 er συνεπέμψομεν at opfatte som brevaorist. Pronominet αὐτοῦς refererer antagelig til Titus og den ovenfor nævnte broder. Med τὸν ἀδελοφὸν ἡμῶν menes i så fald en ikke hidtil omtalt person.

I relativsætningen er det finitte verbum ἐδοκιμάσομεν (antagelig en kompleksiv aorist. BDR § 132,2; B&J § 254d; HKN,S § 118), der er konstrueret med akkusativ (ὄν) og udfyldende participium (ὄντα). BDR § 416,2; B&J § 275,13; HKN,S § 175. Da participiet her er ὄντα (B&J § 156; HKN,F § 81), følger der ydermere et prædikat til ὄν, ja, faktisk to, nemlig først σπουδαῖον og dernæst σπουδαιότερον (komparativ), der er forstærket ved den adverbelle akkusativ πολὺ. BDR § 246,1.

Præp.leddet ἐν πολλοῖς kan betyde "i mange situationer", "på mange måder", og πολλάκις er et adverbium, der betyder "ofte". Nogenlunde ordret – men mindre elegant – kan passagen fra og med ὄν gengives som følger: "som vi i mange situationer ofte har haft prøver på er ivrig, men som nu er langt mere ivrig".

Πεποιθήσει (af πεποιθήσις = "tillid") πολλῇ er en dativ, der knytter sig til og begrundes πολὺ σπουδαιότερον. BDR § 196; B&J § 238,2; HKN,S § 32. Med artiklen τῇ efterfulgt af præp.leddet εἰς ἡμᾶς tydeliggøres, hvem tilliden er rettet mod.

V. 23 Præpositionen ὑπὲρ foran Τίτου synes brugt med samme betydning som περί, så udsagnet betyder: "Hvad Titus angår". BDR § 231,1.

I den efterfølgende sætning er det underforståede subjekt et til Τίτου refererende αὐτός, og som verbum kan man underforstå ἐστίν. Κοινωνός (med det tilhørende possessive pronomen ἐμός) og συνεργός står som subjektsprædikater. Præp.leddet εἰς ἡμᾶς ("over for jer" eller "hos jer") står nok primært knyttet til συνεργός.

I den med εἶτε ὑπὲρ Τίτου κτλ. delvis parallelle konstruktion εἶτε ἀδελφοὶ ἡμῶν må man i forbindelse med ἀπόστολοι κτλ. tilsvarende underforstå såvel subjekt (αὐτοί) som verbum (εἰσίν). Ἀπόστολοι og δόξα er subjektsprædikater. For så vidt der tænkes på, at de nævnte apostle er udsendt af menigheder, er ἐκκλησιῶν en subjektiv genitiv, og for så vidt de gennem deres virke skal ære Kristus, er Χριστοῦ en objektiv genitiv. BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 39 og 40.

V. 24 Der er ikke noget finit verbum i den sætning, som udgør hele verset. Imidlertid er participiet ἐνδεικνύμενοι (af ἐνδείκνυμαι = "viser", "beviser") brugt

svarende til en imperativ (ἐνδείξασθε; jfr. læsemåden i bl. a. κ) og altså svarende til en finit verbalform. BDR § 468,2b.

Τὴν ἐνδεικτὴν må betegnes som et indre objekt, der tjener til at forstærke verbet. BDR § 153; B&J § 230,1a; HKN,S § 22. Τῆς ἀγάπης er en objektiv genitiv knyttet til τὴν ἐνδεικτὴν og ὑμῶν en subjektiv genitiv føjet til τῆς ἀγάπης. På tilsvarende måde kan κουχήσεως og ἡμῶν opfattes som henholdsvis en objektiv og en subjektiv genitiv.

Præp.leddet ὑπὲρ ὑμῶν er at forbinde med κουχήσεως ("stolthed over jer"), mens såvel εἰς αὐτούς (hvormed menes Titus og de to nævnte brødre) som εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν står knyttet til ἐνδεικνύμενοι.

KAPITEL 9

V. 1 Det μέν, der står i versets begyndelse, synes at korrespondere med det i v. 3 forekommende δε.

I versets eneste sætning er den substantiverede infinitiv τὸ γράφειν subjekt (BDR § 399,2), og adjektivet περισσόν ("overflødigt", "unødvendigt") står som subjektsprædikat.

Ved at gentage den bestemte artikel τῆς foran εἰς τοὺς ἁγίους (hvormed i her sigtes til de kristne i menigheden i Jerusalem) tydeliggøres, at dette præp.led står som en nærmere bestemmelse føjet til τῆς διακονίας (genitiv i præp.led indledt med περί), der altså også her er en betegnelse specielt for den indsamling, Paulus er optaget af at få gennemført.

Iflg. BDR § 495,3 kan man i dette vers finde udtryk for den tankefigur, der betegnes paraleipsis. Paulus betegner det først som overflødigt at komme ind på et emne, som han derpå alligevel tager op.

V. 2 Verset, der består af fire sætninger, indledes med en hovedsætning, der tjener som begrundelse for udsagnet i v. 1. Jfr. γάρ. Til προθυμίαν (se kommentarerne til 8,11) er føjet den subjektive genitiv ὑμῶν. BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 39.

I relativsætningen er det relative pronomen ἧν objekt for κουχῶμαι. Da Paulus også føjer præp.ledet ὑπὲρ ὑμῶν til, kan udtrykket evt. gengives: "som jeg roser jer for" eller "som jeg roser hos jer". Med dativen Μακεδόσιν (af Μακεδῶν = makedoner; B&J § 76; HKN,F § 16b) tydeliggøres, over for hvem Paulus roser korintherne. BDR § 187,3.

Efter ὅτι, der muligvis, men ikke nødvendigvis, er at opfatte som ὅτι recitativum (BDR § 470,1; B&J § 283,4; HKN,S § 200c), følger indholdet af Paulus' rosende omtale. Verbet παρεσκευάσται er en perfektumform af παρασκευάζω, som betyder "gør klar", "forbereder". Πέρυσι er et adverbium, som betyder "i fjor"; jfr. 8,10. Sætningens udsagn er altså: "(at) Akaja har været forberedt siden i fjor".

I den sidste sætning er τὸ ὑμῶν ζῆλος subjekt (i 7,7 og 11 var ζῆλος maskulinum. BDR § 51,2). Verbet er ἠρέθισεν (af ἐρεθίζω = "tírrer", "opildner", "tilskynder"). Objektet τοὺς πλείονας (HKN,F § 26d) kan gengives med "endnu flere", evt. "de fleste". BDR § 244,3.

V. 3 Også i dette vers er der fire sætninger, og der indledes med en hovedsætning. Partiklen δε synes – som nævnt i kommentarerne til v. 1 – at korrespondere med μέν i v. 1. Ἐπεμψα er at opfatte som brevaorist. BDR § 334; B&J § 254g; HKN,S § 120.

I den følgende sætning, som er en hensigtsbisætning (BDR § 369; B&J § 296,1,2; HKN,S § 144), er subjektet τὸ κουχῆμα, som er nærmere betemt dels ved

den subjektive genitiv ἡμῶν, dels ved præp.leddet ὑπὲρ ἡμῶν. Altså: "vor stolte omtale af jer".

Verbet κενώθη er en form af κενώω, der betyder "tømmer", "gør indholdsløs". Præp.leddet ἐν τῷ μέρει (af τὸ μέρος = "del", "stykke", "sag") τοῦτω betyder "i denne sag", dvs. vedr. indsamlingen.

Der følger så en ny hensigtsbisætning med den perifrastiske perfektumform παρεσκευασμένοι ἦτε. BDR § 352; B&J § 207,2; 156; HKN,S § 188 og HKN,F § 81. Subjektet er implicit. Meningen: "for at I kan være rede".

I hensigtsbisætningen er indskudt en kort sammenligningsbisætning, nemlig καθὼς ἔλεγον. Verbalformen må opfattes som 1. singularis. Formelt kunne formen også være 3. pluralis.

V. 4 Verset indledes med en hensigtsbisætning med μὴ πῶς = "for at ikke" (BDR § 369; B&J § 296,1,2; HKN,S § 144), hvori verbet er καταιοχυνθῶμεν (af καταιοχύνω = "bringer skam over", "beskæmmer"). B&J nr. 24, s. 373.

Som en tilføjelse til hensigtsbisætningen føjer Paulus talemåden ἵνα μὴ λέγω (bl.a. N og B læser λέγωμεν, uden at det betyder noget for talemåden her) ὑμεῖς. Altså: "for at ikke vi – for ikke at sige I – skal blive til skamme". Præp.leddet ἐν τῇ ὑποστάσει (af ὑπόστασις, der kan betyde "væsen", "tilstand", men også "tillid") τούτη er føjet til καταιοχυνθῶμεν.

I hensigtsbisætningen er indskudt betingelsesbisætningen εἰ ἂν ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες καὶ εὐρώσιν ὑμᾶς ἀπαρσκευάστους. Konstruktionen er eventualis. BDR § 373; B&J § 290; HKN,S § 147b. Subjektet er Μακεδόνες (jfr. v. 2) og verberne ἔλθωσιν (B&J nr. 235, s. 392; HKN,F § 88, nr. 34) og εὐρώσιν (B&J nr. 241, s. 393; HKN,F § 88, nr. 36). Til ἔλθωσιν er knyttet σὺν ἐμοί. Verbet εὐρώσιν er konstrueret med dobbelt akkusativ, idet der til objektet ὑμᾶς er føjet adjektivet ἀπαρσκευάστους ("uforbereget"). BDR § 156; HKN,S § 21.

V. 5 Verbet ἠγοῶμαι (af ἠγόμαι = "mener", "anser for") er konstrueret med to akkusativer, nemlig παρακαλέσαι (med objektet τοὺς ἀδελφούς) og prædikater ἀναγκαῖον (af ἀναγκαῖος = "nødvendig"). "Jeg anser det at opfordre brødrene for at være nødvendig".

Den med ἵνα indledte sætning udfolder indholdet af παρακαλέσαι, og ἵνα kan gives med "at". Verberne i sætningen er henholdsvis προέλθωσιν (B&J nr. 235, s. 392; HKN,F § 88, nr. 34), der betyder "rejser i forvejen", og προκαταρτίσωσιν (af προκαταρτίζω), der betyder "ordner på forhånd". Προκαταρτίσωσιν har som objekt τὴν προεπιγγελεμένην εὐλογίαν ὑμῶν = "jeres tidligere lovede gave" = "den gave, I tidligere har lovet". Εὐλογία, der egentlig betyder "velsignelse", er her en ny betegnelse for den flere gange nævnte pengegave. Participiet προεπιγγελεμένην (af προ-επ-αγγέλλομαι) er – som det ofte er tilfældet med participier – brugt som et adjektiv.

Ταύτην ἐτοίμην κτλ. har karakter af en følgesætning, evt. en hensigtssætning. Konstruktionen er akkusativ (ταύτην) med infinitiv (εἶναι) samt prædikat

(ἐτοιμῶν) til ταύτην. Udtrykket οὕτως ὡς εὐλογίων betyder "således som (= ligesom) en (velsignelses)gave", og μὴ ὡς πλεονεξίων betyder egentlig "ikke som en gerrighed", men her, hvor modsætningen er εὐλογίων, må betydningen være "ikke som en smålig gave".

V. 6 Den første sætning er elliptisk, idet vi kun har objektet τοῦτο og partiklen δέ, men må underforstå φημί eller λέγω. BDR § 481. Det fuldstændige udtryk findes f.eks. 1 Kor 7,29 og 15,50.

De næste to sætninger er objekt for det underforståede φημί. I begge sætninger er det substantiverede participium ὁ σπειρών subjekt og θερίσει (af θερίζω) verbum. I den første af de to sætninger forekommer mådesadverbiet φειδομένως ("tilbageholdende", "sparsomt"), i den anden karakteriseres måden, der sås og senere høstes på, ved hjælp af præp.leddet ἐπὶ εὐλογίαις, der egentlig betyder "med velsignelser", dvs. "rigelig".

V. 7 Som i v. 6 er den første sætning elliptisk, idet der i forbindelse med subjektet ἕκαστος må underforstås et verbum, rimeligvis optativformen δῶν (af δίδωμι). BDR § 481; HKN,F § 78, s. 86.

I sammenligningsbisetningen καθὼς κτλ. er verbet προήρτηα perfektum af προαιρέω (B&J nr. 21, s. 372; HKN,F § 88, nr. 2), der i medium kan betyde "vælger", "beslutter sig for". Τῇ καρδίᾳ er rimeligvis at opfatte som en instrumental dativ, men kunne evt. også tolkes som en lokativ dativ. BDR § 195; 199; B&J § 238,1; HKN,S § 31; 36. De to præp.led ἐκ λύπης og ἐξ ἀνάγκης med den foranstillede nægtelse μὴ er at forbinde med det underforståede verbum, idet de tydeliggør, hvad der ikke må være anledningen til at give.

Begrundelsen for den netop fremførte anvisning følger nu i hovedsætningen ἰλαρὸν γὰρ κτλ. I denne sætning er ἰλαρὸν δότην (af δότης. BDR § 109,7. Jfr. verbet δίδωμι med verbalstammen δο) objekt.

V. 8 Verbet δύνεται i den indledende hovedsætning er konstrueret med udfyldende infinitiv, nemlig περισσεῦσαι (af περισσεύω, der med εἰς τινα kan betyde "lader blive nogen til del i rigt mål"). Objektet for περισσεῦσαι er πᾶσαν (B&J § 104,1; HKN,F § 22) χάριν.

I den følgende sætning, som er en hensigtsbisetning (BDR § 369; B&J § 296,1,2; HKN,S § 144), har det finite verbum περισσεύετε intransitiv betydning. Til subjektet for περισσεύετε knytter sig participiet ἔχοντες, der rummer et modalt betydningsaspekt ("idet"). BDR § 418,5a; B&J § 275,6; HKN,S § 183. Ἐχοντες er konstrueret med objektet πᾶσαν αὐτάρκειαν, der her kan gengives med "tilstrækkeligt udkomme". Præp.leddet ἐν παντί = "i enhver situation", "under alle forhold". Adverbiet πάντοτε ("altid") accentuerer det foranstående præp.led.

Ordstillingen taler for, at præp.leddet εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν skal knyttes til περισσεύετε; meningsmæssigt lader det sig også forbinde med πᾶσαν

αὐτόρκειον. Præpositionen εἰς betyder "til", "med henblik på".

V. 9 Verset indledes – som bl.a. 8,15 – med καθὼς γέγραπται til indføring af et gammeltestamentligt citat, der består af tre hovedsætninger.

Aoristformerne ἐσκόρπισεν (af σκορπίζω) og ἔδωκεν (B&J § 188 og nr. 157, s. 384; HKN,F § 78, s. 86) er LXX's gengivelse af den tidløse hebraiske perfektum og kan derfor godt oversættes som præsensformer. Det fremgår ikke her, hvem Paulus tænker på som subjekt, men i sammenhængen i Det gamle Testamente beskrives han som ὁ φοβούμενος τὸν κύριον og som ὁ οἰκτίρων καὶ κίχρων. Dvs. "den der frygter Herren", "den der er barmhjertig og låner ud". Dativformen πένθην er dannet af πένης.

V. 10 Verset består af én sætning, i hvilken subjektet er det substantiverede participium ὁ ἐπιχορηγῶν (af ἐπιχορηγέω = "hjælper", "skaffer", "giver") – eller hele passagen ὁ ἐπιχορηγῶν σπόρον τῷ σπειρόντι καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν – og verberne er futurumformerne χορηγήσει, πληθυνεῖ (B&J § 166a; HKN,F § 73d) og αὐξήσει (B&J nr. 83, s. 377; HKN,F § 88, nr. 16).

Participiet ἐπιχορηγῶν har som objekt σπόρον og ἄρτον. Det andet σπόρον er objekt for χορηγήσει og πληθυνεῖ, og endelig er τὰ γενήματα objekt for αὐξήσει. Τὰ γενήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν betyder "jeres retfærdigheds frugter", dvs. "frugterne af jeres retfærdighed".

V. 11 I den første af de to sætninger, som verset består af, er der ikke noget finit verbum, men et participium (πλουτιζόμενοι), der er brugt svarende til en finit verbalform. På baggrund af v. 10 med de tre verber i futurum, er det mest nærliggende at antage, at participiet πλουτιζόμενοι betydningsmæssigt svarer til πλουτισθήσεθε (futurum passiv). BDR § 468,2. Se vedr. præp.leddet ἐν παντί kommentarerne til v. 8.

Præp.leddet εἰς πᾶσιν (B&J § 104,1; HKN,F § 22) ἀπλότητα angiver, hvad rigdommen skal føre til, nemlig "til al gavmildhed". Se kommentarerne til 8,2 vedr. betydningen af ἀπλότης. Ordet er her brugt med samme betydning som i 8,2.

I relativsætningen er subjektet det ubestemt relative pronomen ἧς. B&J § 121,2; HKN,F § 37b. Præp.leddet δι' ἡμῶν betyder "gennem os", dvs. gennem Paulus og hans medarbejdere. Εὐχαριστίαν τῷ θεῷ betyder "taksigelse til Gud". BDR § 187,5.

V. 12 Verset består af en enkelt hovedsætning med ἡ διακονία som subjekt og ἐστὶν προαναπληροῦσα og (ἐστὶν) περισσεύουσα som verbum. Til ἡ διακονία er knyttet genitiven τῆς λειτουργίας ταύτης, der kan opfattes som en objektiv genitiv ("gennemførelsen af denne tjeneste"), men også som en epeksegetisk (forklarende) genitiv, hvis der nemlig med ἡ διακονία tænkes på den hjælp, som ligger i den tjeneste, menigheden er med til at give (τῆς λειτουργίας ταύτης).

BDR § 163; 167; B&J § 232,2,8; HKN,S § 40; 43.

Hvad det ovenfor citerede verballed angår, er der tale om en perifrastisk konstruktion, her perifrastisk præsens, da såvel προσανακληροῦσα (af ἀνακληρόω = "udfylder", "afhjælper") som περισσεύουσα (af περισσεύω = "strømmer over" og lign.) er præsens participium. BDR § 353; HKN,S § 188. Προσανακληροῦσα har som objekt τὰ ὑπερήματα, hvortil er knyttet den subjektive genitiv τῶν ἀγίων. (Ἔστιν) περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ θεῷ betyder "strømmer over ved mange (evt. manges) taksigelser til Gud".

V. 13 Uden nogen overgangspartikel følger i dette vers en ny hovedsætning, og også i den forekommer et participium med betydning svarende til en finit verbalform. Det er δοξάζοντες, der må formodes at svare til δοξάσουσιν. BDR § 468,2a. Det implicite subjekt er medlemmerne af menigheden i Jerusalem, og τὸν θεόν er objekt.

Præpositionen διὰ synes her at have kausal betydning, selv om der følger genitiv og ikke akkusativ. Διὰ τῆς δοκιμῆς ("på grund af prøvetheden") synes nemlig at begrunde δοξάζοντες. Præp.leddet διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας kan gives: "på grund af den prøvethed / det prøvede sind, som denne hjælp er udtryk for".

To præp.led indført med ἐπὶ (ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ og (ἐπὶ) ἀπλότητι) tydeliggør, hvad de i Jerusalem vil prise Gud for. Til τῇ ὑποταγῇ er føjet τῆς ὁμολογίας ὑμῶν, og τῆς ὁμολογίας kan opfattes som en objektiv genitiv ("lydigheden mod jeres bekendelse") eller som en epeksegetisk genitiv ("lydigheden, nemlig jeres bekendelse"). BDR § 163 og 168; B&J § 232,2 og 232,8; HKN,S § 40 og 43.

Med τῆς ὁμολογίας forbinder sig præp.leddet εἰς τὸ εὐαγγέλιον. Se kommentarerne til 2,12 vedr. de forståelsesmuligheder, som udtrykket τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ rummer.

Det med ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ κτλ. parallelle led (ἐπὶ) ἀπλότητι κτλ. betyder nogenlunde ordret gengivet: "oprigtigheden i fællesskabet med dem og med alle". Hvis ἀπλότης i dette vers imidlertid har samme betydning som i v. 11 og i 8,2, må der oversættes "gavmildheden i fællesskabet osv."

V. 14 Verset er knyttet til det foregående ved et καί. Der er ikke nogen finit verbalform, men en absolut genitiv, nemlig αὐτῶν ἐπιποθούντων (af ἐπιποθέω = "længes efter"). BDR § 417 og 423; B&J § 277; HKN,S § 49. Subjektet i den absolutte genitiv (αὐτῶν) refererer til medlemmerne af menigheden i Jerusalem.

Δεῆσαι (dativus modi. BDR § 198; B&J § 238,3; HKN,S § 34) ὑπὲρ ὑμῶν betyder "i bøn for jer".

Med præp.leddet διὰ τῆν ὑπερβάλλουσαν χάριν angives grunden til, at de længes. Ὑπερβάλλουσαν er et participium af ὑπερβάλλω, og det er her brugt som et attributivt adjektiv. Præp.leddet ἐφ' ὑμῶν er at forbinde med χάριν. Her forekommer χάρις med den hyppige betydning "nåde".

V. 15 I den sætning, som verset består af, er verbet (antagelig imperativen ἔστω; B&J § 156; HKN,F § 81) underforstået. BDR § 128,6.

Præp.leddet ἐν τῇ ἀνεκδιγήτῳ δωρεῶν angiver grunden til takken. Ἀνεκδιγήτῳ er et verbaladjektiv (dannet af α privativum og ἐκδιγέομαι) med betydningen "ubeskrikelig", "uudsigelig". Det personlige pronomen αὐτῷ refererer til τῷ θεῷ.

KAPITEL 10

V. 1 Subjektet ἐγὼ Παῦλος er forstærket med et αὐτός. Altså: "Jeg selv, Paulus". Til παρακαλῶ knytter sig præp.leddet διὰ τῆς προύπητος κτλ. Præpositionen διὰ er formentlig brugt i betydningen "ved". BDR § 223,5. Τοῦ Χριστοῦ opfattes naturligt som en subjektiv genitiv. BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 39.

I versets to sidste sætningen gengiver Paulus, hvad de i Korinth siger om ham. Versets anden sætning er en relativ bisætning, og det relative pronomen ὅς knytter til ved Παῦλος og altså ikke ved det umiddelbart foranstående τοῦ Χριστοῦ. Verbet i sætningen er underforstået, og ταπεινός er subjektsprædikat. Præp.leddet κατὰ πρόσωπον er modsætningen til det senere ἄπών ("fraværende") og betyder følgelig "nærværende", "ansigt til ansigt" og lign.

I sætningen ἄπών δὲ θαρρῶ er det ovenfor nævnte ἄπών et participium (B&J § 104,2; HKN,F § 81), der er knyttet til subjektet for θαρρῶ og rummer et temporalt betydningsaspekt ("når jeg er fraværende"). BDR § 418,5b; B&J § 275,3; HKN,S § 178.

V. 2 Objektet for δεομαι er den substantiverede infinitiv τὸ μὴ θαρρῆσαι. BDR § 399,3; HKN,S § 169b. Det underforståede subjekt for θαρρῆσαι er det samme som subjektet for δεομαι, så konstruktionen er nominativ med infinitiv. BDR § 405,1; HKN,S § 164. Det fremgår også af, at det til det underforståede subjekt for θαρρῆσαι knyttede participium παρών (B&J § 104,2; HKN,F § 81) er en nominativform. Det synes her brugt med et temporalt betydningsaspekt ligesom ἄπών i v. 1. Altså: "Jeg beder om, at jeg ikke, når jeg er nærværende, skal træde modigt frem".

Til infinitiven θαρρῆσαι er knyttet præp.leddet τῇ πεποιθήσει, der - ligesom det umiddelbart efterfølgende relative pronomen ἧ - kan opfattes som mådens dativ. BDR § 198; B&J § 238,3; HKN,S § 34.

I relativbisætningen er λογίζομαι ("har til hensigt", "agter") konstrueret med den udfyldende infinitiv τολμήσαι ("vove", "være dristig") (BDR § 392,1a; HKN,S § 161), og til infinitiven knytter sig præp.leddet ἐπὶ τινός. Det ubestemte pronomen τινός er nærmere defineret ved det efterfølgende substantiverede participium τοῦς λογιζομένους.

Udsagnet τοῦς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς περιπατοῦντας (participium af περιπατέω) er konstrueret efter mønstret λογίζεσθαί τινα ὡς τι (= "anse en for noget") og kan altså gengives: "(nogle), som anser os for at vandre / leve". BDR § 425,4. Particippet περιπατοῦντας er nærmere præciseret ved det foranstående præp.led κατὰ σάρκα ("ifølge kødet", dvs. "på menneskelig vis", "på verdslig vis").

V. 3 Verset består af én sætning, som er en begrundende (γάρ) hovedsætning. Particippet περιπατοῦντες står knyttet til det implicite subjekt for verbet στρατεύομεθα. Περιπατοῦντες rummer et koncessivt betydningselement ("skønt",

"selv om"). BDR § 418,3; B&J § 275,8; HKN,S § 181. Ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες betyder: "For selv om vi vandrer (= lever) i kødet" (= "i verden"). Κατὰ σάρκα, der som nævnt ordret betyder "ifølge kødet", kan oversættelses som i v. 2. Se kommentarerne til dette vers.

V. 4 Det er udsagnet οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα, der begrundes i v. 4. Jfr. γὰρ. Τὰ ὄπλα er sætningens subjekt, mens adjektiverne σαρκικά og δυνατά er subjektspredikater. Verbet er underforstået.

Τὰ ὄπλα er nærmere bestemt af genitiven τῆς στρατείας, og til hele udtrykket τὰ ὄπλα τῆς στρατείας ("kampvåben") er knyttet den possessive genitiv ἡμῶν.

Dativen τῷ θεῷ, der er føjet til δυνατά, må opfattes enten som en dativus causae (BDR § 196,1; B&J § 238,2; HKN,S § 32) eller som en dativus commodi (BDR § 188,1; B&J § 236,3; HKN,S § 28). Våbnene er altså δυνατά "på grund af Gud" eller "for Gud".

Til δυνατά er foruden τῷ θεῷ føjet præp.leddet πρὸς καθαίρειν, hvormed udtrykkes, hvad det er, våbnene er i stand til. BDR § 239,7; HKN,S § 53a. Ὀχυρωμάτων er en objektiv genitiv knyttet til καθαίρειν. BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 40.

Καθαίρουντες (præsens participium) er nominativ, maskulinum, pluralis. Der er ikke noget ord at knytte dette participium til, og det må derfor opfattes som svarende til den finite form καθαροῦμεν. Det forudsættes altså, at Paulus – og hans medarbejdere – er subjekt. Ordet λογισμοῦς ("overvejelse", "beregning", "tanke"; her måske som følge af billedsproget "tankebygning") står som objekt for καθαίρουντες.

V. 5 Adskillelsen mellem v. 4 og v. 5 er lidt påfaldende, idet v. 5 er en fortsættelse af den konstruktion, der indledtes i slutningen af v. 4 med ordene λογισμοῦς καθαροῦντες.

Πᾶν ὑψωμα må nemlig opfattes som et med λογισμοῦς parallelt objekt for καθαίρουντες. Til πᾶν ὑψωμα er knyttet participiet ἐπαρόμενον = "hævende sig" (af ἐπαίρω. B&J nr. 22, s. 372; HKN,F § 88, nr. 3).

Præp.leddet κατὰ ("mod") τῆς γνώσεως er knyttet til ἐπαρόμενον, og den til τῆς γνώσεως knyttede genitiv τοῦ θεοῦ må være en objektiv genitiv. BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 40.

Som participiet καθαίρουντες i v. 4 må det syntaktisk parallelle participium αἰχμαλωτίζοντες (af αἰχμαλωτίζω = "gør til krigsfange", "tager til fange") her i v. 5 opfattes som svarende til en finit verbalform (præsens indikativ). Participiet har som objekt πᾶν νόημα, og med præp.leddet εἰς τὴν ὑπακοήν tydeliggøres, at tilfangetagelsen af enhver tanke skal føre til lydighed. Den objektive genitiv τοῦ Χριστοῦ (BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 40) viser, at det er lydighed over for Kristus, Paulus tænker på.

V. 6 Ἐχοντες er det tredje participium i træk, der er brugt svarende til en finit

verbalform. I øvrigt er verbet her brugt med intransitiv betydning, idet udtrykket ἐν εἰτοιμῶ (ἔτοιμος = "rede", "parat") ἔχοντες betyder: "vi er rede / parate". Med den udfyldende infinitiv ἐκδικῆσαι præciseres, hvad Paulus er parat til. BDR § 393,3. Infinitiven ἐκδικῆσαι har som objekt πᾶσαν παρακοήν.

Versets afsluttende ὅταν-sætning er en tidsbisætning med konstruktionen eventualis. BDR § 382,3; B&J § 293,2; HKN,S § 147a. Genitiven ὑμῶν, der må betegnes som en subjektiv genitiv (BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 39), er at forbinde med sætningens subjekt ἡ ὑπακοή.

V. 7 Der er fem sætninger i v. 7. I den første sætning kan man ikke ud fra formen afgøre, om βλέπετε er indikativ eller imperativ. Er det indikativ, kunne man overveje, om det skulle opfattes som et spørgsmål; tegnsætningen er som bekendt sekundær. De fleste er dog af den opfattelse, at sammenhængen taler for en imperativform. Βλέπετε har som objekt det substantiverede præp.led τὰ κατὰ πρόσωπον. BDR § 255,4. Udtrykket τὰ κατὰ πρόσωπον betyder "de ting, der ligger for øjnene" = "det, der ligger ligefor".

Den næste sætning er en betingelsesbisætning med casus realis. BDR § 372,1; B&J § 290,4; HKN,S § 195a. Πέποιθεν er dannet af πείθω (B&J nr. 509, s. 416; HKN,F § 88, nr. 74). Det reflexive ἑαυτῶ opfattes naturligt som henseendets dativ. Infinitiven εἶνα er udløst af πέποιθεν (BDR § 397,2; B&J § 269,1b) og efterfølges af den prædikative (possessive) genitiv Χριστοῦ. BDR § 162,7; B&J § 234,1; HKN,S § 38. Altså: "hvis nogen er vis på selv at høre Kristus til".

I den med betingelsesbisætningen forbundne hovedsætning er λογιέσθω en imperativform dannet af λογίζομαι, og det demonstrative pronomen τοῦτο er objekt. Præp.ledet ἐφ' ἑαυτοῦ kan betyde "hos sig selv", men også "på grundlag af sig selv" = "ud fra sig selv". BDR § 234,4.

Det demonstrative τοῦτο er egentlig et foreløbigt objekt, der så udfoldes med ὅτι κτλ. Ὅτι-sætningen, der altså er at betragte som en genstandssætning efter λογιέσθω, afbrydes straks af sammenligningsbisætningen καθὼς αὐτὸς Χριστοῦ. Verbet ἐστίν er underforstået og Χριστοῦ er en genitiv af samme type som Χριστοῦ i betingelsesbisætningen.

I sætningen ὅτι . . . οὕτως ἡμεῖς kan man underforstå såvel ἐομέν som Χριστοῦ.

V. 8 Verset består af tre sætninger, en betingelsesbisætning, en relativsætning og endelig den med betingelsessætningen sammenhørende hovedsætning.

I betingelsesbisætningen viser ἔάν . . . κουχήσωμαι (se vedr. verbet B&J nr. 311, s. 399), at konstruktionen er eventualis (BDR § 373; B&J § 290; HKN,S § 147b). Περισσότερον er komparativ, hvad enten det er af adjektivet περισσός eller af adverbiet περισσῶς. Udtrykket περισσότερόν τι, der er at forbinde med verbet κουχήσωμαι, er derfor at opfatte enten som et substantiveret adjektiv, der står som objekt ("for hvis jeg roser mig af noget større") eller som et adverbialt udtryk, der angiver graden ("for hvis jeg roser mig temmelig meget").

Præp.ledet περὶ τῆς ἐξουσίας med den tilføjede genitiv ἡμῶν bestemmer

nærmere, hvad der ligger i περισσότερόν τι og kan gengives "nemlig (af) vores myndighed/fuldmagt".

I Relativsætningen ἦς ἔδωκεν κτλ. skulle det relative pronomen som objekt for ἔδωκεν egentlig have haft formen ἦν, men har i stedet fået formen ἦς bestemt af det ord, pronominet viser tilbage til, nemlig ἐξουσίας. BDR § 294; B&J § 297,7; HKN,S § 92. Se vedr. ἔδωκεν B&J § 188, nr. 157, s. 384; HKN,F § 78, s. 86.

De to præp.led, nemlig henholdsvis εἰς οἰκοδομῆν og det negerede οὐκ εἰς κοθαίρειν udtrykker, hvad der er hensigten, og hvad der ikke er hensigten med ἔδωκεν. Pronominet ἡμῶν er at opfatte som en objektiv genitiv. BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 40.

I den med betingelsessætningen sammenhørende hovedsætning er verbet αἰσχυνθήσομαι (fut. passiv) dannet af αἰσχύνω. B&J nr. 24, s. 373.

V. 9 Selv om ἵνα-sætningen nok angiver hensigten med οὐκ αἰσχυνθήσομαι i slutningen af v. 8, angiver tegnsætningen mellem versene, at sætningen antages at stå lidt mere selvstændigt, end sådanne sætninger oftest gør. Udtrykket ἵνα μὴ δόξω (af δοκέω) betyder ordret "for at jeg ikke skal synes". Til δόξω knytter sig infiniven ἐκοβεῖν med objektet ἡμῶς. Ordene ὡς ὅν ("ligesom", "så at sige"; BDR § 453,3) er knyttet til ἐκοβεῖν, hvormed også præp.ledet διὰ τῶν ἐπιστολῶν er at forbinde. Se vedr. διὰ BDR § 223,3; B&J § 241,5; HKN,S § 54b.

V. 10 Det indledende ὅτι er begrundende ("for"). Det efterfølges af det upersonlige φησὶν (3. sing. af φημί. BDR § 130,3), der kan gengives "man siger" – her: "siger man". Med tre nominalsætninger angives i form af direkte tale, hvad det er, man siger.

I den første af de tre nominalsætninger er det underforståede verbum εἰσὶν og adjektiverne βαρεῖα (βαρύς) og ἰσχυραὶ (ἰσχυρός) er subjektsprædikater.

I den anden er subjektet παρουσία egentlig en participiumsform (fem., sing.) dannet af πάρεμι (B&J & 104,2; HKN,F § 81), og det betyder "nærvær", "tilstedeværelse". Udtrykket ἡ παρουσία τοῦ σώματος kan gengives ved "den personlige tilstedeværelse". Det underforståede verbum i denne og i den følgende sætning er ἐστίν.

I den tredje sætning er subjektsprædikater et participium dannet af verbet ἐξουθενέω = "ringeagter", "foragter", og participiet (perf., passiv) har her betydningen "betydningsløs", "ikke værd at regne med" og lign.

V. 11 I den første sætning er subjektet det demonstrative ὁ τοιοῦτος (B&J § 124; HKN,F § 38), hvormed sigtes til den, der mener sådan som lige beskrevet. Τοῦτο er det foreløbige objekt for imperativen λογιζέσθω, der her forekommer i betydningen "betænker", "gør sig klart".

Med ὅτι κτλ. følger det egentlige objekt for λογιζέσθω. Egentlig afbrydes den med ὅτι indledte sætning af relativsætningen οὗτοί ἐσμεν κτλ. og føres først videre med det korrelative τοιοῦτοι κτλ. De korrelative pronominer οὗτοι og

τοιούτοι korresponderer og betyder "som . . . sådan". BDR § 304,1; B&J § 124; HKN,F § 38.

I relativsætningen οἱ εἰμεν κτλ. står participiet ὀπόντες (af ὄπειμι; jfr. kommentarerne til πάρεμι i v. 10) knyttet til det i εἰμέν implicite subjekt ἡμεῖς. Participiet udtrykker et tidsligt forhold. Det samme gør participiet παρόντες (af πάρεμι) i versets sidste sætning. BDR § 418,5b; B&J § 275,3; HKN,S 178. Τῷ λόγῳ (og τῷ ἔργῳ i versets sidste sætning) opfattes naturligt som instrumental dativ. BDR § 195; B&J § 238,1; HKN,S § 31. Se vedr. δι' ἐπιστολῶν kommentarerne til v. 9.

I den sidste sætning må man underforstå verbet, antagelig futurumformen εἰσόμεθα (af εἰμί), og det er til subjektet herfor (ἡμεῖς), participiet παρόντες er knyttet.

V. 12 Udtrykket οὐ τολμῶμεν er konstrueret med de udfyldende infinitiver ἐγκρῖναι ("regne med til") og συγκρῖναι ("sammenligne", "sidedille"), der tydeliggør, hvad det er, "vi ikke drister os til". Det refleksive ἑαυτοῦς (B&J § 117,4; HKN,F § 31) er objekt for infinitiverne. Det er også infinitiverne, der er bestemmende for dativen τιῶν (af τις), idet man på græsk angiver den eller dem, man regner sig med iblandt og sammenligner sig med, i dativ. Efter τιῶν følger den partitive genitiv τῶν συνιστανόντων (participium af συνίστημι/συνιστάω, der her betyder "anbefaler"). BDR § 164,1; B&J § 232,4; HKN,S § 41. Det refleksive ἑαυτοῦς er objekt for συνιστανόντων.

I den følgende sætning er det finitte verbum συνῖαισι (af συνίημι; B&J 152; HKN,F § 78, s. 83). Udtrykket οὐ συνῖαισι betyder: "de er uforstandige". Subjekt for συνῖαισι er αὐτοί, og hertil knytter sig participierne μετροῦντες og συγκρίνοντες, der hver har et refleksivt ἑαυτοῦς som objekt; μετροῦντες er desuden konstrueret med præp.leddet ἐν ἑαυτοῖς og συγκρίνοντες med dativen ἑαυτοῖς. Nogenlunde ordret gengivet: "men de er, idet de måler sig med sig selv og idet de sammenligner sig med sig selv, uforstandige." Måske rummer de to participierne et modalt betydningsaspekt (BDR § 418,5a; B&J § 275,6; HKN,S § 183), og gengivelsen kunne så lyde: "men ved at måle sig med sig selv og ved at sammenligne sig med sig selv viser de sig som ufornuftige." Participiernes betydningsaspekt kan dog også være kausalt. BDR § 418,1; B&J § 275,5; HKN,S § 179.

V. 13 I den første sætning er verbet κοκκησόμεθα (af κοκχάομαι) konstrueret med præp.leddet εἰς τὰ ἅμετρα (af ἅμετρος = "uden mål"). Præp.leddet betyder altså "ud i det ubegrænsede", dvs. "ud over alle grænser". Da μέτρον betyder "mål" og κωνών her må have betydningen "målestok", "rettesnor", kan udtrykket κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κωνόνος evt. gengives ved "svarende til målet på den målestok".

I relativsætningen οὗ ἐμέρισεν κτλ. har det relative pronomen οὗ fået kasus efter det ord, det viser tilbage til, nemlig κωνόνος. Sagligt refererer til τὸ μέτρον,

og det er tilkendegivet med genitiven μέτρον i relativsætningen. BDR § 294,6; B&J § 297,7; HKN,S § 92. Ἐμέρισεν er dannet af μερίζω.

Infinitiven ἐοικέσθαι (af ἄοικνέομαι; B&J nr. 291, s. 397) er at opfatte som en epeksegetisk infinitiv, der præciserer, hvad der ligger i τὸ μέτρον τοῦ κανόνος, nemlig "nå frem", "komme". Genitiven ὑμῶν er fremkaldt af ἄχρι.

V. 14 Verbet ὑπερεκτείνω betyder med reflektivt pronomen som objekt "strækker sig ud over", "strækker sig for langt ud". Til subjektet knytter sig participiet ἐοικνύμενοι med foranstillet nægtelse. Leddet ὡς μὴ ἐοικνύμενοι εἰς ὑμᾶς betyder "som om vi ikke kom til jer".

Se vedr. verbet ἐφθάσαμεν i versets sidste sætning HKN,F § 88, nr. 106 og vedr. præp.leddet ἄχρι ὑμῶν kommentarerne til det tilsvarende led i v. 13. Præp.leddet ἐν τῷ εὐαγγελίῳ angiver, hvad Paulus kom til korintherne med. BDR § 198,2. Τοῦ Χριστοῦ opfattes naturligt som en objektiv genitiv, men genitiven kan også betegne oprindelse.

V. 15 Det er muligt at opfatte versets to præsens participier κουχώμενοι og ἔχοντες som knyttet til subjektet for ἐφθάσαμεν og som rummende et modalt betydningsaspekt (BDR § 418,5a; B&J § 275,6; HKN,S § 183), men mere nærliggende er det dog at opfatte dem som betydningsmæssigt ligestillede med finitte former, altså svarende til κουχώμεθα (evt. κουχησόμεθα) og ἔχομεν. Dermed opfattes verset som bestående af to sætninger.

Se vedr. præp.leddet εἰς τὰ ἄμετρα i den første sætning kommentarerne til v. 13. Også det andet præp.led, ἐν ἄλλοτρίοις κόποις, knytter sig til κουχώμενοι. Paulus vil altså ikke være stolt "af andres slid".

Til ἐλπίδα, der er objekt for ἔχοντες, knytter sig infinitiven μεγαλυθῆναι. Hele udtrykket kan ordret gengives: "vi har det håb at blive store." Med ἐν ὑμῖν præciseres, at der er "hos jer", og de efter infinitiven følgende præp.led κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν og εἰς περισσεΐαν viser, hvad der her menes med at blive stor. Håbet er at blive stor "svarende til vort område/mål" (κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν) og "i rigt mål" (εἰς περισσεΐαν).

Efter ἔχοντες følger den absolutte genitiv αὐθαυομένης τῆς πίστεως (BDR § 417 og 423; B&J § 277; HKN,S § 49), der her står svarende til en tidsbisætning. HKN,S § 194e). Til τῆς πίστεως knytter sig den subjektive genitiv ὑμῶν. BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 39.

V. 16 De to aorist infinitiver εὐαγγελίσασθαι og κουχῆσασθαι står delvis parallelt med μεγαλυθῆναι i v. 15 og er altså at forbinde med ἐλπίδα. Man kan sige, at infinitiverne her i v. 16 tydeliggør, hvad Paulus mener med μεγαλυθῆναι.

Efter τὰ ὑπερέκεινα kan man underforstå μέρη ("områder"). Udtrykket εἰς τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν, der skal ses sammen med εὐαγγελίσασθαι, betyder derfor: "i de hinsides jer liggende områder". Genitiven ὑμῶν er fremkaldt af ὑπερέκεινα. BDR § 184.

Οὐκ . . . κουχῆσασθαι er knyttet asyndetisk til det foregående. Præp.leddet ἐν ἀλλοτριῷ κανόνι kan betyde "inden for fremmed virkekreds", men mere nærliggende er nok "med en fremmed målestok". Εἰς τὰ ἔτοιμα skal forbindes med κουχῆσασθαι og angiver, hvad stoltheden kunne gælde. Τὰ ἔτοιμα (neutr. plur. af ἔτοιμος) betyder "det færdige" = "det, der er gjort". Paulus vil altså ikke benytte en fremmed målestok og være stolt over det, der allerede er gjort.

V. 17 Det substantiverede participium ὁ κουχώμενος betyder "den, der er stolt / roser sig". Den eller det, man er stolt over / roser sig af, kan – som vi allerede har set flere eksempler på i det foregående – angives med et præp.led. indledt med ἐν. Verbalformen κουχάσω er en imperativ.

V. 18 Det substantiverede participium ὁ συνιστάων (se kommentarerne til v. 12) med det reflexive ἐαυτόν som objekt betyder "den, der anbefaler sig selv".

Med ἐκεῖνος gentages subjektet ὁ συνιστάων. Adjektivet δόκιμος, der er subjektsprædikat, betyder "prøvet", men kan kun anvendes om den eller det, der har bestået prøven. Derfor oversættelser som "står sin prøve" og lign.

Slutningen af verset, der ud over ἀλλά kun består af en relativ bisætning, rummer en afkortet formulering. I sin helhed ville ordlyden være: Men [den], som Herren anbefaler, [står sin prøve]. Det relative ὃν, der er objekt for συνίστηναι, viser tilbage til et underforstået οὗτος eller lign.

KAPITEL 11

V. 1 Det indledende ὄφελον er egentlig en verbalform (af ὀφείλω), der er stivnet og anvendes adverbielt til at udtrykke et uopfyldeligt ønske. Det konstrueres med et verbum i indikativ – her ἀνείχεοθε. BDR § 359,1. Når ὄφελον forbindes med imperfektum, gælder ønsket nutiden.

Med betydninger "udholder", "finder sig i" konstrueres ἀνέχομαι med akkusativ om sagen (her: μικρόν τι) og genitiv om personen (her: μου). Til μικρόν τι knytter sig den partitive genitiv ἀφορούσης. BDR § 164,1; B&J § 232,4; HKN,S § 41.

Betydningen af den sidste sætning afhænger af, om man opfatter ἀνέχεοθε som indikativ eller imperativ. Opfattes formen som indikativ, hvad langt de fleste gør, er meningen omtrent som følger: "Dog, I finder jer også mig". Opfattes den derimod som imperativ, kunne gengivelsen lyde: "Ja, find jer i mig!".

V. 2 Ønsket i v. 1 begrundes nu (γάρ) med Paulus' omtale af sin stærke lidenskab og nidkærlighed for menigheden. Udtrykket ζηλω ὑμῶς er i oversættelsen fra 1992 gengivet sådan: "Jeg våger skinsygt over jer." Ζήλω kan nok bedst opfattes som mådens dativ. BDR § BDR § 198; B&J § 238,3. Den til ζηλω knyttede genitiv θεοῦ kan evt. opfattes som en subjektiv genitiv, men rimeligere er det nok at se den som en genitiv, der angiver, hvor den nævnte ζηλος har sit udspring.

Udsagnet i versets første sætning begrundes i den følgende. Verbet ἡμοσάμην (af ἀρμόζω – se B&J nr. 68, s. 376), der har aktiv betydning (BDR § 316,2) og derfor kan gengives med "sammenføjer", "trolover", er konstrueret med akkusativ (ὑμῶς) og dativ (ἐνὶ ἀνδρὶ). Sætningen kan oversættes: "For jeg har trolovet jer med én mand". Se vedr. ἐνὶ B&J § 127; HKN,F § 40b.

Infinitiven παραστῆσαι (af παρίστημι – her: "fremstiller" – B&J nr. 296, s. 398; HKN,F § 78, s. 87) angiver hensigten med ἡμοσάμην. Παραστῆσαι har som objekt παρθένον ἀγνήν (af ἀγνός = "hellig", "ren"). Den, for hvem παρθένον ἀγνήν fremstilles, angives i dativ; derfor τῷ Χριστῷ.

V. 3 Verset består af tre sætninger. Der indledes med en kort hovedsætning φοβοῦμαι δέ. Verbet φοβοῦμαι udløser en genstandssætning, i hvilken der er en indskudt sammenligningsbisætning.

Genstandssætningen er indledt med μή πως. Efter et verbum, der udtrykker frygt og/eller bekymring, betyder μή πως "at". Verbal måden er i en sådan sætning konjunktiv, når det gælder noget fremtidigt. BDR § 370; B&J § 286; HKN,S § 146. Verbet i genstandssætningen er ἔθαρῃ (af ἔθειρω; jfr. HKN,F § 76), og subjektet er τὰ νοήματα. Det er almindeligt med verbet i 3. sing., når subjektet er neutr. plur.

Præp.leddet ἀπὸ τῆς ἀπλότητος [καὶ τῆς ἀγνότητος] står knyttet til ἔθαρῃ, idet

ἄπο betyder at fordæres sådan, at man kommer væk fra. Den oprigtighed og renhed, som Paulus frygter, at de skal komme væk fra, ved at deres sind fordæves, er, som det fremgår af udtrykket τῆς εἰς τὸν Χριστόν, en oprigtighed og renhed i forhold til Kristus. Det ses af den gentagne artikel τῆς foran præp.leddet.

Genstandssætningen blev umiddelbart efter μή πως afbrudt af en indskudt sammenligningsbisætning ὡς ὁ ὄφις ἐξεπάτησεν κτλ. BDR § 453; HKN,S § 197a. Εὖον er objekt for ἐξεπάτησεν, og præp.leddet ἐν τῇ πικνουργίᾳ angiver, på hvilken måde / med hvilket middel slangen bedrog Eva.

V. 4 Verset indledes med en betingelsesbisætning, hvortil knytter sig en relativ bisætning. Dernæst følger – idet man kan forstå εἰ fra den første sætning – en ny betingelsesbisætning, hvortil knytter sig en relativsætning, og så kommer igen en betingelsesbisætning (verbet λαμβάνετε er underforstået) efterfulgt af en relativ bisætning. Den med betingelsessætningerne korresponderende hovedsætning står sidst i verset.

Konstruktionen i betingelsessætningerne er realis med verberne κηρύσσει og λαμβάνετε i indikativ. BDR § 372,1; B&J § 290,4; HKN,S § 195a.

Subjektet i den første betingelsessætning er det substantiverede participium ὁ ἐρχόμενος, der kan betyde "den, der kommer" (med sigte på en bestemt person), men også "en (eller anden), der kommer". Det sidste er det sandsynligste her. Sætningsverbet er som nævnt κηρύσσει, der som objekt har ἄλλον (B&J § 123,3; HKN,F § 36b) Ἰησοῦν, og til ἄλλον Ἰησοῦν knytter sig relativsætningen ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν.

I den anden betingelsessætning er subjektet det i λαμβάνετε implicite ὑμεῖς. Objektet for λαμβάνετε er πνεῦμα ἕτερον, hvortil relativsætningen ὃ οὐκ ἐλάβετε (B&J nr. 364, s. 404; HKN,F § 88, nr. 59) knytter sig. I den tredje betingelsesbisætning er objektet εὐαγγέλιον ἕτερον, og hertil knytter sig relativsætningen ὃ οὐκ ἐδέξασθε. Det synes alene at være for variationens skyld, at Paulus veksler fra det ubestemte ἄλλον til det ubestemt ἕτερον. BDR § 306,1-4.

Udtrykket καλῶς ἀνέχεσθε i den afsluttende hovedsætning har antagelig ironisk betydning og kan i så fald gengives: "finder I jer kønt i det". Der er vægtige håndskrifter (bl.a. P³⁴ og κ), som har imperfektumformen ἀνείχεσθε ("ville I finde jer kønt i det"). Den mulighed, at den sidste sætning skal opfattes som et spørgsmål, synes af meningsmæssige grunde ikke at skulle foretrækkes.

V. 5 Trods γάρ kan verset dårligt opfattes som en begrundelse for det umiddelbart foregående. Man kan evt. se γάρ som stående parallelt med γάρ i v. 2 og dermed som begrundelse for det, der er sagt i v.l.

Efter λογίζομαι konstrueres med udfyldende infinitiv – her ὑπερηκέναι (af ὑπερέω = "står tilbage [for]"). BDR § 397,2; B&J § 269,1b. Μηδέν (af μηδεῖς), der er henseendets akkusativ, står knyttet til ὑπερηκέναι. BDR § 160; B&J § 230,2;

HKN,S § 24.

Infinitiven ὑπερηκέναι konstrueres, når det efterfølges af kasusbestemt ord, med genitiv. Derfor τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων. BDR § 180,5. Adverbiet ὑπερλίαν står her adjektivisk mellem artikel og substantiv. Om adjektivisk brug af adverbier se BDR § 434.

V. 6 Versets første sætning er en betingelsesbisætning af typen realis. BDR § 372,1; B&J § 290,4; HKN,S § 195,a. Det underforståede verbum er εἰμί, og ἰδιώτης er subjektsprædikat. Τῷ λόγῳ er henseendets dativ. BDR § 197,1; B&J § 238,5; HKN,S § 35.

Også i den med betingelsessætningen korresponderende hovedsætning må verbet εἰμί (og egentlig også subjektsprædikatet ἰδιώτης) underforstås. Τῇ γνώσει står syntaktisk parallelt med τῷ λόγῳ i betingelsessætningen. Efter εἰ καί i den foregående sætning, betyder ἀλλά i hovedsætningen "dog". Altså: "Hvis også . . . så dog". BDR § 448,5.

I versets sidste sætning, som er en hovedsætning, forekommer participiet φανερώσαντες med betydning svarende til et finit verbum, altså svarende til ἐφανερώσαμεν. Man kan som objekt for φανερώσαντες underforstå τὴν γνώσιν.

Den præcise betydning af præleddene ἐν παντί og ἐν πανσιν er vanskelig at fastlægge, idet ἐν παντί kan betyde "på enhver måde", men også "altid", ligesom ἐν πανσιν kan betyde "i alle henseender", "på alle måder", men også "for/hos alle". Præleddet εἰς ἑμᾶς, der også er knyttet til verbet, betyder vel "for jer".

V. 7 Verset, der består af tre sætninger, er at opfatte som et spørgsmål. Jfr. det indledende ἦ. I den første sætning er ταπεινῶν et participium conjunctum, og det er subjektet for ἐποίησα, participiet står knyttet til. Participiet rummer et modalt betydningsaspekt, "ved at ydmyge". BDR § 418,5a; B&J § 275,6; HKN,S § 183. Ταπεινῶν har som objekt det reflexive ἐμαυτόν. B&J § 117,4; HKN,F § 31.

Den følgende sætning er en hensigtsbisætning (BDR § 369; B&J § 296,1,2; HKN,S § 144), og verbalformen ὑποθήτε er dannet af ὑπόω.

"Οτι-sætningen kunne eventuelt opfattes som en årsagssætning, men mere nærliggende er det at opfatte den som en "at-sætning", der nærmere forklarer, hvad der ligger i udtrykket ἐμαυτόν ταπεινῶν i den første sætning. Altså: "Inemlig derved at jeg forkyndte osv." Genitiven τοῦ θεοῦ mellem artiklen τό og substantivet εὐαγγέλιον kan være en objektiv genitiv, men kan også være en genitiv, der betegner oprindelse og udspring, og så er tanken, at evangeliet dybest set har sit udspring hos Gud. Δωρεάν, som betonet står tidligt i verset, er en adverbial akkusativ knyttet til sætningsverbet. Betydningsmæssigt svarer δωρεάν ganske til et adverbium.

V. 8 Λαβών (B&J nr. 364, s. 404; HKN,F § 88, nr. 59) er knyttet til subjektet for εὐόλησα og udtrykker et modalt aspekt ("ved at osv."). BDR § 418,5a; B&J § 275,6; HKN,S § 183. I øvrigt synes aorist participium her at udtrykke en

handling, der i tid er sammenfaldende med hovedverbets tid. Participlet λαβών har som objekt ὁψώνιον.

Præp.leddet πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν angiver hensigten med den netop nævnte beskatning af andre menigheder ("med henblik på tjenesten for jer" = "for at tjene jer"). BDR § 239,7; B&J § 241,15; HKN,S § 53a. Ὑμῶν er en i præp.leddet indskudt objektiv genitiv. BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 40.

V. 8 Forud for hovedverbet er der to participier, παρών (B&J § 156; HKN,F § 81) og ὑπερηθείς (af ὑπερέω), der begge står knyttet til subjektet for det finite verbum κατενόρησα. Παρών rummer et tidsligt betydningsaspekt ("mens jeg var"; BDR § 418,5b; B&J § 275,3; HKN,S § 178). Det samme betydningsaspekt kan ὑπερηθείς have, men det er også muligt, at det snarere er et indrømmelsesaspekt ("skønt jeg led mangel"; BDR § 418,3; B&J § 275,8; HKN,S § 181).

Hovedverbet κατενόρησα er dannet af κατανοράω, der her betyder "besværer", "belaster", og det konstrueres som mange andre verbet sammensat med præpositionen κατά med genitiv; derfor οὐθενός (= οὐδενός). B&J § 123,2; HKN,F § 39.

I den følgende sætning er τὸ ὑτέρημα objekt for προσανεπλήρωσαν. Den til τὸ ὑτέρημα knyttede genitiv μου er en subjektiv genitiv. BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 39, idet "min mangel" er lig med "det, jeg manglede".

Ἐλθόντες (B&J nr. 235, s. 392; HKN,F § 88, nr. 34) står knyttet til ἄδελφοί og udtrykker et tidsaspekt. BDR § 418,5b; B&J § 275,3; HKN,S § 178.

I versets sidste sætning har verberne ἐτήρησα og τηρήσω (to former af τηρέω) som objekt det reflexive ἐμαυτόν (B&J § 117,4; HKN,F § 31) og som objektsprædikat adjektivet ἀβαρή (af ἀβαρήs = "ikke besværlig", dvs. "ikke til last"). Se kommentarerne til v. 6 vedr. præp.leddet ἐν παντί.

Pronominet ὑμῖν angiver, i forhold til hvem Paulus ikke har været og ikke vil være til besvær.

V. 10 Udtrykket ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἡμῖν ὅτι må opfattes som en forsikring eller måske ligefrem som en sværgeformel, der kan gengives f.eks. som følger: "Så sandt Kristi kærlighed er i mig, skal . . ." Se BDR § 397,3.

I ὅτι-sætningen er verbet φραγῆσεται en form af φράσσω (B&J nr. 708, s. 434), der betyder "afspærrer", "tillukker". Subjektet er ἡ κοχύχσις αὐτῆ = "denne ros". Præp.leddet εἰς ἐμέ må knyttes til φραγῆσεται. Egentlig står der, at denne ros, dvs. det, Paulus har at rose sig af, ikke skal spærres af for ham. Meningen hermed er, at Paulus ikke skal hindres i fortsat (altså også ἐν τοῦs κλίμασιν τῆs Ἀχαΐας = "i Akajas områder") at kunne rose sig af ikke at ligge dem til last.

V. 11 Præp.leddet διὰ τί; betyder "hvorfor?" (HKN,S § 54a), og spørgsmålet er udløst af det, Paulus netop har udfoldet om sin praksis i forhold til korintherne.

I ὅτι-sætningen, der er en spørgende sætning, har ὅτι betydningen "fordi" (BDR § 456; HKN,S § 209d). Den antydede mulighed afviser Paulus med den korte

sætning ὁ θεὸς οἶδεν (B&J nr. 451, s. 411; HKN,F § 88, nr. 69). Det, Gud ved, er naturligtvis, at Paulus også elsker korintherne.

V. 12 Man kan opfatte ὁ δὲ ποιῶ καὶ ποιήσω som sammenhørende ("Men hvad jeg gør og vil gøre"). I så fald kan man som hovedsætning underforstå f.eks. τοῦτο ποιῶ, og hertil knytter sig så hensigts-sætningen ἵνα ἐκκόσω κτλ. (B&J nr. 342, s. 402). Det er imidlertid ikke nødvendigt at underforstå noget, hvis man opfatter ὁ δὲ ποιῶ som en selvstændig sætning – en relativ bisætning, der står som objekt for ποιήσω ("Men hvad jeg gør, vil jeg også/stadig gøre"). Hensigtsbisætningen ἵνα ἐκκόσω κτλ. er så udløst af ποιήσω.

I den allerede nævnte hensigtsbisætning er der konstrueret med konjunktiv (ἐκκόσω). BDR § 369; B&J § 296,1,2; HKN,S § 144. Verbet ἐκκόσω har som objekt τὴν ἀφορμὴν (ἀφορμή = "anledning", "lejlighed"), hvortil knytter sig genitiven τῶν θελόντων (substantiveret participium dannet af θέλω), der som objekt har det efterfølgende ἀφορμὴν.

Versets sidste ἵνα-sætning knyttes naturligt til τῶν θελόντων ἀφορμὴν, men det ville ganske vist også være muligt at opfatte den som udløst ἐκκόσω. Det kunne for den sags skyld også overvejes at opfatte de to ἵνα-sætninger som parallelle og dermed som udløst af samme verbum. Vælges nu den første og mest nærliggende mulighed, kommer ἵνα med konjunktiv (εὐρεθῶσιν – B&J nr. 241, s. 393; HKN,F § 88, nr. 36) betydningsmæssigt til at svare til en infinitiv ("anledning til at findes"). Καθὼς καὶ ἡμεῖς = "ligesom også vi".

Udtrykket ἐν ᾧ καυχῶνται skulle mere fuldstændigt have været ἐν τούτῳ, ἐν ᾧ καυχῶνται = "ved det, hvormed de roser sig". I sin helhed kan ἵνα-sætningen med det indskudte led gengives sådan: "(anledning) til ved det, hvormed de roser sig, at findes ligesom også vi."

V. 13 Subjekt i versets eneste sætning er det demonstrative οἱ τοιοῦτοι = "sådanne (mennesker)". Som verbum underforstås εἰσὶν, og ψευδοπίστολοι samt ἐργάται (af ἐργάτης) δόλοιοι er subjektsprædikater.

Participiet μετασχηματιζόμενοι står knyttet til subjektet οἱ τοιοῦτοι. Udtrykket μετασχηματίζεσθαι εἰς betyder "forvandle sig til", her snarere "antage skikkelse som", "anstille sig som", "optræde som" og lign.

V. 14 I den første sætning er verbet ἐστὶν underforstået.

I forbindelse med ὁ σατανᾶς har αὐτός betydningen "selv", altså "Satan selv". B&J § 120,5b; HKN,F § 30. Σατανᾶς er et transkriberet fremmedord, der bøjes uregelmæssigt. F.eks. er genitivformen σατανᾶ. Se BDR § 55,1b; HKN,F § 20.

Se vedr. udtrykket μετασχηματίζεσθαι εἰς kommentarerne til v. 13. Genitiven φωτός (af φῶς) tjener til nærmere at karakterisere ἄγγελος.

V. 15 I sætningen οὐ μέγα οὖν er verbet ἐστὶν underforstået. Μέγα er neutrum. Maskulinumformen er μέγας. B&J § 108; HKN,F § 24. Meningen: "Det er altså

ikke noget stort (evt. påfaldende)".

Sætningen indledt med εἰ er en betingelsesbisætning (realis). BDR § 372,1; B&J § 290,4; HKN,S § 195a. Man kan godt opfatte denne sætning som det egentlige subjekt for det underforståede εἰσὶν i den forudgående sætning. Μέγα er så at opfatte som subjektsprædikat. I betingelsesbisætningen svarer konstruktionen μετασχηματίζεσθαι ὡς til den i v. 13 og 14 forekommende μετασχηματίζεσθαι εἰς. Se kommentarerne til v. 13. Genitiven δικαιοσύνης karakteriserer διάκονοι som stående i retfærdighedens tjeneste.

Det relative pronomen ὧν er at forbinde med οἱ διάκονοι αὐτοῦ. Det relative ὧν er en subjektiv genitiv (BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 39) forbundet med τὸ τέλος, der er sætningens subjekt. Se vedr. verbalformen ἔσται B&J nr. 186, s. 387; HKN,F § 81. Præpositionen κατὰ har her betydningen "i overensstemmelse med", "svarende til" og konstrueres med akkusativ. Altså: "Deres ende/endeligt vil blive svarende til (vil komme til at svare til) deres gerninger."

V. 16 Efter sætningen πάλιν λέγω følger et imperativisk udsagn i form af en sætning med nægtelsen μὴ og med aorist konjunktiv, nemlig μὴ τις δόξη. BDR § 364,4; B&J § 263,2a; HKN,S § 141.

Verbet δόξη (af δοκέω) udløser en akkusativ med infinitiv, nemlig με εἶνα. BDR § 397,2; HKN,S § 163. Adjektivet ἄφορον (af ἄφρων) er subjektsprædikat.

Udtrykket εἰ δὲ μὴ γε er en ellipse, der kan gengives med "i modsat fald", "ellers". Se BDR § 376,2; HKN,S § 206.

Man vil nok kunne sige, at imperativen δέξασθε (af δέχομαι) er konstrueret med objekt (με) og med objektsprædikat (ὡς ἄφορον). Det foran ὡς ἄφορον stående ord κῶν er her brugt som partikel med betydningen "i det mindste". BDR § 374. Sætningens mening: "Så (an)tag mig i det mindste som en dære."

Man kan opfatte ἵνα-sætningen som en hensigtsbisætningen ("for at"), men også som en følgebisætning ("så at"). I begge tilfælde konstrueres med konjunktiv efter ἵνα. BDR § 369; 391,5; B&J § 296,1.2.4; HKN,S § 144; 145. Krasiformen κἀγώ (καὶ ἐγώ) betyder "også jeg". Ordene μικρόν τι (af μικρός og τις), der betyder "en smule", "lidt", opfattes enten som en adverbial akkusativ (BDR § 160; B&J § 230,1f; HKN,S § 25) eller som objekt for κουχήσωμαι, der i så fald er et eksempel på, at et oprindeligt intransitivt verbum er brugt med transitiv betydning. BDR § 148,2.

V. 17 Verset indledes med en relativ bisætning ὃ λαλῶ. Man kan underforstå det demonstrative pronomen τοῦτο, der dels er objekt for λαλῶ i den følgende sætning, dels er tilknytningsspunkt for det relative pronomen ὃ.

I sætningen οὐ κατὰ κύριον κτλ. er leddene κατὰ κύριον og ὡς ἐν ἄφοροσύνη knyttet som præciserende bestemmelser til λαλῶ. Paulus taler altså ikke "ifølge Herren", dvs. efter Herrens vilje, men som man gør i vanvid.

Udtrykket ἐν ταύτῃ τῇ ἰουστοσίαι τῆς κουχῆσεως kan - under forudsætning af,

at ὑπόστας her betyder "tillid" – gengives temmelig ordret sådan: "i denne rosens tillid." Meningen med hele verset synes at kunne parafraseres omtrent som følger: Hvad Paulus siger, når han nu tillidsfuldt roser sig, det siger han ikke efter Herrens vilje, men som i en tilstand af vanvid (i ἀφοροσύνη gemmer sig α-privativum og φρήν = "forstand"). Denne parafrase vil også være dækkende, hvis substantivet ὑπόστας er brugt med betydningen "forehavende". Dog måtte man så udelade ordet "tillidsfuldt".

V. 18 Konjunktionen ἐπεὶ har betydningen "da", "eftersom". Det til verbet κουζώνται knyttede præp.led κατὰ σάρκα betegner formentlig det modsatte af κατὰ κύριον (v. 17), dvs. der sigtes til at rose sig, som mennesker gør, nemlig af det rent menneskelige.

Af den anden sætning fremgår, at sådan vil Paulus nu også (καὶ ἐγώ = "også jeg") rose sig. Sætningen er en hovedsætning.

V. 19 Se om konstruktionen i forbindelse med verbet ἀνέχομαι (her ἀνέχεσθε) kommentarerne til v. 1. I modsætning til v. 1 er der her i v. 19 kun konstrueret med person (τῶν ἀφρόνων), ikke med sag. Adverbiet ἡδέως står knyttet til verbet ἀνέχεσθε. Altså: "I finder jer jo gladeligt i tāberne".

Til det i ἀνέχεσθε implicitte subjekt ὑμεῖς knytter sig participiet ὄντες, der rummer enten et kausalt ("da", "fordi") eller et koncessivt ("skønt") betydningsaspekt. I begge tilfælde er der tale om ironi. BDR § 418,1.3; B&J § 275,5.8; HKN, § 179 og 181. Adjektivet ὀφθαλμοί er subjektsprædikat.

V. 20 Verset indledes med den begrundende hovedsætning ἀνέχεσθε γάρ, der efterfølges af fem parallelle betingelsesbisætninger med casus realis. BDR § 372,1; B&J § 290,4; HKN, § 195a.

I den anden af disse bisætninger skal man efter καταθείς og i den tredje efter λαμβάνει underforstå objektet ὑμῶς, der jo forekommer i den første. I den fjerde sætning betyder ἐπαίρεται "ophøjer sig [over jer]".

V. 21 Præp.ledet κατὰ ἀτιμίαν betyder "med skam" – nemlig her for Paulus selv. Det er igen ironi.

Der er i øvrigt to måder at analysere verset på. Den ene – og nok mest nærliggende – mulighed er at opfatte ὡς ὅτι som indledning til en genstandssætning, der altså er objekt for λέγω. I så fald opfattes ὡς ὅτι som svarende til ὅτι med den forskel, at der med ὡς er tilkendegivet et subjektivt aspekt i udsagnet.

Den anden mulighed er, at λέγω sigter til det, som er sagt i det foregående. I så fald kommer ὡς ὅτι κτλ. til at stå mere selvstændigt, stadig med ὡς som angivelse af noget subjektivt. Man kunne evt. gengive ὡς ὅτι κτλ. "i den forestilling, at vi har været svage." Se i øvrigt vedr. ὡς ὅτι BDR § 396,2.

Ἐν ᾧ δ' ἂν τις τοιαῦτα er en relativ bisætning med casus eventualis. BDR §

380,1b; B&J § 297,13a; HKN,S § 147c. Det ord, som det relative pronomener viser tilbage til, er underforstået. I sin helhed ville konstruktionen derfor være ἐν τούτῳ, ἐν ᾧ δ' ἄν τις τοιμῶ, τοιμῶ κἀγῶ. Sætningen ἐν ἀφοροῦνῃ λέγω (jfr. kommentarerne til v. 17) er tydeligvis et parentetisk indskud. Man kunne overveje, om Paulus efter τοιμῶ og τοιμῶ underforstår infinitiven κοινῆσθαι. Indholdet i de tre sætninger kan gengives som følger: "Det, som nogen måtte driste sig til [at prale med] – jeg taler i vanvid – det drister jeg mig også til [at prale med]."

V. 22 Verset rummer tre parallelle udtryk; hvert af disse udsagn rummer to sætninger, af hvilke det første har karakter af et spørgsmål. Det er Paulus' modstandere, som er det i εἰσὶν implicite subjekt. Ἑβραῖοι og Ἰουδαῖοι og σπέρμα er altså subjektsprædikater. Det indeklinable Ἀβραάμ er her genitiv. BDR § 53,1; HKN,F § 20. Κἀγῶ svarer til καὶ ἐγῶ. Der foreligger altså krasis.

V. 23 Versets første sætning viderefører konstruktionen fra foregående vers. Derimod er svaret denne gang mere omfattende.

For det første er der i versets sidste sætning indføjet et ὑπὲρ foran ἐγῶ. Man kan opfatte det sådan, at præpositionen ὑπὲρ her er brugt som adverbium med betydningen "endnu mere" eller lign. En anden mulighed er at underforstå αὐτοῦς efter ὑπὲρ, der i så fald er brugt på den sædvanlige måde som præposition.

I forhold til konstruktionen i v. 22 adskiller den anden sætning i v. 23 sig desuden ved den indskudte sætning παραφρονῶν λαλῶ. Παραφρονῶν er et participium (af παραφρονέω) knyttet til subjektet for λαλῶ. Det rummer et modalt betydningsaspekt. BDR § 418,5a; B&J § 275,6; HKN,S § 183.

Versets anden halvdel rummer fire præpositionsled, der skal tjene til at tydeliggøre de kår, der har været Paulus'. Der er ikke angivet subjekt og verbum i forbindelse med de pågældende led, der derved kommer til at stå noget abrupte. De fire præp.led er parallelt konstruerede på den måde, at de består af præpositionen ἐν, et substantiv i dativ pluralis og et adverbium. I de to første led viser det komparative adverbium περισσοτέρως, at Paulus stadig har en sammenligning med de andre tjenere i tankerne. Adverbiet ὑπερβαλλόντως i det tredje præp.led betyder "til overmål". I det fjerde præp.led er substantivet θάνατος brugt med betydningen "dødsfare".

V. 24 Paulus viderefører en beskrivelse af sine kår, og han fortsætter hermed kapitlet ud.

Vers 24 består af én sætning, hvori verbet er ἔλαβον. Se B&J nr. 364, s. 404; HKN,F § 88, nr. 59. Objekt for ἔλαβον er τεσσαράκοντα παρὰ μίαν = fyrre minus én = niogtredive, hvormed menes niogtredive straffeslag, dvs. en bestemt straf effektueret af synagogen. Denne straf har Paulus fået πεντάκις, dvs. "fem

gange". Se vedr. talordene B&J § 125, 127 og 130; HKN,F § 40a.b.e., og han har fået den af jøderne, som det fremgår af ὑπὸ Ἰουδαίων. Se om agens BDR § 232,2; B&J § 260,3 og HKN,S § 59b.

V. 25 Når de verber, der indledes med ρ, får augment, ændres ρ til ρρ. Derfor ἐρραβδίσθην af ῥαβδίτω. B&J § 138,2; HKN,F § 44a. Se vedr. taladverbierne τρίς og ἄπαξ B&J § 130 og HKN,F § 40e.

Udtrykket νυχθήμερον (en sammensætning af νύξ og ἡμέρα, dvs. "en nat og en dag" = "et døgn") πεποιήκα (af ποιέω) betyder "jeg tilbragte et døgn". Νυχθήμερον er så at opfatte som en akkusativ til angivelse af tiden hvor længe. BDR § 161,2; B&J § 230,4; HKN,S § 23.

Præp.leddet ἐν τῷ βυθῷ (egentlig "i dybet") må nok her betyde "på havet".

V. 26 I dette og i begyndelsen af det følgende vers konstruerer Paulus med dativ uden brug af præpositionen ἐν. Antagelig gør det ingen forskel meningsmæssigt, men skiftet kan evt. forklares med, at den bagvedliggende tanke i disse vers er, hvordan Paulus' kår har godtgjort, at han er en Kristi tjener. Under alle omstændigheder må man sige, at der er tale om en instrumental dativ.

Substantivet ὁδοιπορία (jfr. ὁδός og πορεία) betyder "vandring", "rejse". Genitiverne ποταμῶν (ποταμός) og ληροτῶν (ληροτής), der er føjet til de to første forekomster af κινδύνους, angiver, hvorfra farerne kommer, nemlig fra floder og fra røvere. BDR § 166,2. Betydningsmæssigt svarer denne konstruktion altså til den følgende med κινδύνους ἐκ + genitiv.

Med modstillingen ἐκ γένους (γένος) - ἐκ ἔθνῶν (ἔθνος) sigter Paulus til de farer, som udgår fra henholdsvis landsmænd og hedninger. Hvor Paulus med ἐν πόλει, ἐν ἐρμίᾳ og ἐν θαλάσῃ bestemmer farerne lokalt, angiver han med ἐν ψευδοδέλοις omgangen med en bestemt gruppe af mennesker som anledning til farer.

Om udeladelse af den bestemte artikel ved flere af de i dette vers forekommende substantiver se BDR § 252; 253,2; 254,5.

V. 27 Efter κόπῃ καὶ μόχθῳ skifter konstruktionen igen til præp.led indledt med ἐν, men betydningsmæssigt gør det som nævnt næppe nogen egentlig forskel. I to tilfælde følger Paulus adverbiet πολλόκις ind.

Substantivet ἀγρυπνία er sammensat af stammen ἀγρ og ὑπνία og betyder egentlig "vågen" (handlingen at våge) svarende til, at verbet ἀγρυπνέω betyder "våger" - egentlig "sover ude på marken / i feltet".

V. 28 Verset indledes med præp.leddet χωρὶς τῶν παρεκτός. Adverbiet παρεκτός, der betyder "desuden", "ellers", er her, som det fremgår af artiklen τῶν, substantiveret, og præp.leddet betyder dermed "foruden de øvrige ting" eller lign.

Det er nærliggende at underforstå et εἶστιν som verbum i forbindelse med

ἐπίστοις. Sammenhængen med det foregående kan så gengives sådan: "Foruden de øvrige ting er der ἡ ἐπίστοις κτλ." Substantivet ἐπίστοις har flere betydninger. Det kan betyde f.eks. "tilløb" (nemlig af mennesker), "standsning", "forsinkelse", "tilsyn". Af den med gentaget bestemt artikel tilføjede bestemmelse ἡ κοῦ ἡμέρων ("daglig") fremgår, at det er en daglig foreteelse. Måske tænker Paulus på den daglige byrde, han har som apostel og dermed som ansvarlig for menighederne. Herpå kunne fortsættelsen ἡ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν tyde. Πασῶν (B&J § 104,1; HKN,F § 22) τῶν ἐκκλησιῶν er en objektiv genitiv udløst af ἡ μέριμνα. BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 40.

V. 29 Sætningerne τίς ἀσθενεῖ καὶ οὐκ ἀσθενῶ; kan gengives: "Hvem er svag/magtesløs, uden at jeg også er svag/magtesløs?"

Konstruktionen i anden halvdel af verset er den samme, men her skifter Paulus verbum sådan forstået, at der er forskellige verber i de to sætninger, nemlig σκανδαλίζεται og πυροῦμαι (af πυρῶ). Τίς σκανδαλίζεται; betyder "hvem bringes til fald?" Med οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι går Paulus videre med at sige: "uden at det brænder/svier i mig."

V. 30 Der indledes med en betingelsesbisætning med casus realis. BDR § 372,1; B&J § 290,4; HKN,S § 195a. Sætningsverbet er det upersonlige δεῖ, der er konstrueret med en infinitiv (καυχᾶσθαι), evt. akkusativ med infinitiv, hvis man underforstår et με. Altså: "Hvis det er nødvendigt, at jeg roser mig" = "Hvis jeg skal rose mig".

I hovedsætningen er καυχῆσομαι konstrueret med akkusativ, som det fremgår af artiklen τὰ foran genitiven τῆς ἀσθενείας. Τὰ τῆς ἀσθενείας betegner det, der har med magtesløsheden at gøre, og Paulus kunne derfor med stort set samme betydning have skrevet τὴν ἀσθενείαν. Genitiven μου er knyttet til τῆς ἀσθενείας.

V. 31 Se vedr. verbet οἶδεν i den indledende hovedsætning B&J nr. 451, s. 411 og HKN,F § 88, nr. 69.

Til ὁ θεός er føjet et doksologisk udsagn ὁ ὢν εὐλογετὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. Se vedr. participiet ὢν B&J § 156 og HKN,F § 81. Verbaladjektivet εὐλογετὸς står som subjektspredikat.

Det er hovedsætningens verbum οἶδεν, der udløser den sætning, som verset slutter med, nemlig genstandssætningen ὅτι οὐ ψεύδομαι.

V. 32 En enkelt sætning udfylder hele verset. Subjektet er ὁ ἐθνάρχης, der bestemmes nærmere ved genitiven Ἀρέτα (i nominativ er formen Ἀρέτας) τοῦ βασιλέως. Det finite verbum er ἐφοῦρει (af φρουρέω = "bevogter"). Imperfektum her om det i vedvarende. BDR § 327,1; B&J §253,3; HKN,S § 112. Verbet ἐφοῦρει har som objekt τὴν πόλιν, der bestemmes af genitiven Δαμασκηῶν (af Δαμασκηνός = "beboer i Damaskus"). Byen bestemmes altså ud fra dens beboere.

Foruden med objekt er ἐφοῦρει konstrueret med en final infinitiv, nemlig

πιάσαι (af πιάζω), der som objekt har pronominet με. BDR § 390,1; B&J § 269,2; HKN,S § 159; 161.

V. 33 Konstruktionen i v. 32 videreføres med en ny hovedsætning med verberne ἐχαλάσθη (af χαλάω) og ἐξέφυγον (af ἐκφεύγω. B&J nr. 701, s. 433 og HKN,F § 88, nr. 105).

Ved hjælp af tre præp.led beskriver Paulus, hvordan han undslap bevogtningen, da han blev firet ned. Διὰ θυρίδος betyder "gennem en åbning / en luge" eller lign. Ἐν σαργάνῃ angiver, at det var i en kurv. Endelig oplyser διὰ τοῦ τείχους, at Paulus kom gennem muren.

Aoristformen ἐξέφυγον karakteriserer flugten som en punktuelt begivenhed sammenlignet med den længerevarende bevogtning af byen. Den afsluttende genitiv αὐτοῦ efter τῆς χειρῶς sigter til ὁ ἐθνάρχης.

KAPITEL 12

V. 1 Se vedr. κουχᾶσθαι δεῖ kommentarerne til II,30. Asyndetisk følger efter κουχᾶσθαι δεῖ en ny hovedsætning. Konstruktionen i denne, nemlig οὐ συμφέρον [ἐστίν] svarer betydningsmæssigt til οὐ συμφέρε. Altså: "det nytter ikke." Συμφέρον er præsens participium i neutrum. Det er det forhold, at man skal underforstå ἐστίν, som forklarer, at nægtelsen er οὐ (og ikke som ellers ved participier μῆ). BDR § 426; B&J § 298,2b; HKN,S § 211.

Se vedr. ἐλεύσομαι B&J nr. 235, s. 392 og HKN,F § 88, nr. 34. Verbet er her konstrueret med εἰς + akkusativ, og Paulus mener, at han i sin redegørelse nu kommer til de forhold, der nævnes, nemlig ὀπτασίας ("visioner", "tilsynekomster", "syner") καὶ ἀποκαλύψεις ("åbenbaringer") κυρίου. Genitiven κυρίου skal antagelig forbindes med begge de foranstående substantiver og tilkendegive, at såvel synerne som åbenbaringerne har deres udspring hos Herren. Undertiden taler man om ophavsgenitiv.

V. 2 I forbindelse med verber, der betegner en erfaring, konstrueres der på en særlig måde. Til objektet (her ἄνθρωπον) for det finitte verbum (her οἶδα. B&J nr. 451, s. 411; HKN,F § 88, nr. 69) føjes et participium i samme kasus (her ἀρπαγέντα af ἀρπάζω. Se B&J nr. 71, s. 377), der betydningsmæssigt svarer til en akkusativ med infinitiv. Altså: "Jeg kender et menneske (og ved), at han blev bortrykket." BDR § 416; B&J § 275,13; HKN,S § 175.

Enkelte led i den beskrevne konstruktion er på forskellig vis udvidet. For det første er ἄνθρωπον, der egentlig unødvendigt genoptages i forbindelse med participiet ἀρπαγέντα i form af det demonstrative τὸν τοιοῦτον, nærmere bestemt ved ἐν Χριστῷ. For det andet er der til participiet ἀρπαγέντα (Se B&J § 104,3 og HKN,F § 56) foruden det parentetiske indskud εἶτε ἐν σώματι . . . ὁ θεὸς οἶδεν føjet tidsbestemmelsen πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων ("for fjorten år siden") og lokalitetsbestemmelsen ἕως τρίτου οὐρανοῦ ("til den tredje himmel").

I det nævnte parentetiske indskud kan man i de to første sætninger underforstå verbet ἠρπάγη (aor. passiv af ἀρπάζω). Det i den anden sætning forekommende ord ἐκτός er en uegentlig præposition. Her, hvor ordet bruges som præposition, konstrueres det - som det er almindeligt for uegentlige præpositioner - med genitiv. Det forhold, at σώματι står uden bestemt artikel efter ἐν, men σώματος med artikel efter ἐκτός, er formentlig at forklare med, at ἐκτός i modsætning til ἐν er en uegentlig præposition. Meningsmæssigt gør det ingen forskel.

V. 3-4 Verbet οἶδα (B&J nr. 451, s. 411; HKN,F § 88, nr. 69) er her konstrueret dels med objektet τὸν τοιοῦτον (B&J § 124; HKN,F § 38) ἄνθρωπον, dels med genstandssætningen ὅτι κτλ. i v. 4. Med samme betydning kunne Paulus have skrevet: καὶ οἶδα, ὅτι ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος ἠρπάγη. Iflg. BDR § 304,2 er

τοιοῦτον her og i v. 2 brugt svarende til det demonstrative τοῦτον.

Som i det parentetiske indskud i v. 2 kan man også her i forbindelse med εἴτε ἐν σώματι og εἴτε χωρὶς τοῦ σώματος underforstå verbet ἠπιάγη. Da χωρὶς ligesom ἐκτός i v. 2 er et uegentligt pronomen, kan der henvises til de kommentarer, der blev fremsat vedr. ἐκτός.

I ὄτι-sætningen er det første verbum ἠπιάγη (jfr. kommentarerne til v. 2). Til verbet knytter sig præp.leddet εἰς τὸν παράδεισον, der oprindeligt er et persisk ord, der betyder "have" eller "park", men her - inspireret af LXX - bruges specielt om Edens have, dvs. Paradis.

Det næste verbum er ἤκουσεν (B&J nr. 28, s. 373; HKN,F § 88, nr. 5), der som objekt har ἄρρητα (ἄρ-ρητος = "usagt", "uudsigelig") ῥήματα.

Verset afsluttes med en relativ bisætning. Participiet ἐξόν (af ἔξεστιν; neut. sing.) udgør sammen med et underforstået εἶσιν verballet, og sammen med nægtelsen οὐκ betyder det: "det er ikke muligt," eller "det er ikke tilladt."

Til verballet knytter sig såvel dativen ἀνθρώπων som den udfyldende infinitiv λαλήσαι, der som objekt har det relative pronomen ᾧ (B&J § 121,1; HKN,F § 37a) ved sætningens begyndelse. Dette pronomen knytter sig til ἄρρητα ῥήματα.

V. 5 I forbindelse med verbet κουχῆσομαι må vi gengive præpositionen ὑπέρ, der betyder f.eks. "til bedste for", "angående", med "af". Altså: "Af denne vil jeg rose mig", "af denne vil jeg være stolt." På tilsvarende måde i den følgende sætning.

Ἐμμεντοῦ i den anden sætning er et reflektivt pronomen. B&J § 117,4; HKN,F § 31, og sammensætningen εἰ μὴ betyder "hvis ikke" = "undtagen". Præp.leddet ἐν ταῖς ἀσθενείαις er at forbinde med κουχῆσομαι. Efter præp.leddet har adskillige håndskrifter pronominet μου, der er en sagligt rigtig præcisering, men læsemåden er næppe oprindelig.

V. 6 Verset indledes med en betingelsesbisætning. Γάρ er nok at forklare med, at Paulus i slutningen af forrige vers dog har antydnet den mulighed at rose sig, nemlig af sin magtesløshed. Konstruktionen i sætningen er casus eventualis. BDR § 373; B&J § 290; HKN,S § 147b. Verbalformen θελήσω er aorist konjunktiv, og κουχῆσασθαι er en udfyldende infinitiv. BDR § 392,1a; B&J § 269,2; HKN,S § 161.

Se vedr. εἶσομαι i versets anden sætning HKN,F § 81. Adjektivet ἄφρων (ἄ-φρων) er subjektsprædikat. Meningen er, at Paulus ikke ville være tåbelig, selv om han gav sig til at rose sig. Det fremgår også af den følgende sætning ἀληθεῖον γάρ ἐρῶ: "For jeg vil tale sandt (sandhed)." Se vedr. verbalformen ἐρῶ HKN,F § 88, nr. 61.

Verbet φείδομαι kan betyde "skåner", men også "holder mig tilbage", "afholder mig fra", og det sidste er tilfældet her. Det efterfølgende μὴ svarer til ἔνα μὴ. Der er altså tale om en hensigtsbisætning med verbet i konjunktiv. Det ubestemte τις er subjekt. BDR § 369; B&J § 296,1,2; HKN,S § 144.

Udtrykket λογίζεσθαι εἰς τινα betyder enten "tænke om / med hensyn til en"

eller "tilregne en". Under alle omstændigheder vil Paulus her gardere sig mod, at man får forkerte, dvs. ubegrundet høje tanker om ham.

Fuldstændig ville konstruktionen fra og med ὑπὲρ nok lyde sådan: ὑπὲρ τοῦτο ὁ βλέπει με ὄντα (præs. particip. af εἶμι) ἢ ἀκούει ἐξ ἐμοῦ = "ud over det, som han ser, at jeg er, eller hører af mig."

V. 7 Som tegnsætningen i Nestle–Aland er, hører ordene καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων ("åbenbaringernes overvældende storhed") til konstruktionen i v. 6. Ordene må så høre til μὴ-sætningen og forståelsen være den, at τῇ ὑπερβολῇ (dativus causae, dvs. begrundende dativ) τῶν ἀποκαλύψεων kunne være en anledning til, at nogle fik forkerte forestillinger om Paulus. Altså: "foranlediget af åbenbaringernes overmål", dvs. "foranlediget af de overvældende åbenbaringer."

Langt de fleste vil dog sætte punktum mellem de to vers og forbinde de omtalte ord med det følgende. Efter den forståelse hører ordene egentlig hjemme enten i den med ἐδόθη indledte sætning eller – og nok sandsynligere – i den umiddelbart efterfølgende ἵνα μὴ-sætning, men de er for betoningens skyld sat frem i spidsen af konstruktionen.

Hensigtsbisætningen (jfr. kommentarerne i v. 6) ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι er afhængig af verbet ἐδόθη i den følgende sætning. Ἐδόθη er passivum divinum, dvs. det saglige subjekt er Gud. Se vedr. formen B&J nr. 157, s. 384; HKN,F § 80. Mens dativen μοι er knyttet til verbet, er τῇ σαρκί (dativus incommodi) at forbinde med σκόλω. BDR § 188,1,2; B&J § 236,3; HKN,S § 28. Ἄγγελος σατανᾶ (σατανᾶ er genitiv af σατανᾶς) er en forklarende apposition til σκόλω.

I hensigtsbisætningen ἵνα με κολαφίζη er σκόλω / ἄγγελος σατανᾶ det underforståede subjekt. Med præsens konjunktiv tilkendegives, at Paulus tænker på noget vedvarende.

Den afsluttende hensigtsbisætning bringer intet nyt, men er en ren gentagelse. Den er derfor for meningens overflødig, med mindre man vil sige, at der ligger en accentuering i gentagelsen. Indtrykket af, at sætningen er overflødig, er sikkert forklaringen på, at en række håndskrifter ikke har den.

V. 8 Det demonstrative pronomen τούτου (B&J § 120,3; HKN,F § 34) i præp.leddet ὑπὲρ τούτου kan sigte direkte til den omtalte σκόλω eller nok snarere til ἄγγελος σατανᾶ, altså: "angående den". Τρίς er et taladverbium. B&J § 130,1; HKN,F § 40e.

Se vedr. verbet ἀποστῆ i hensigtsbisætningen (vedr. konstruktionen henvises til kommentarerne i v. 6) B&J § 191; HKN,F § 78, s. 86. Det implicitte subjekt er ἄγγελος σατανᾶ.

V. 9 Se vedr. verbet εἶρηκεν B&J nr. 217, s. 390; HKN,F § 88, nr. 61. Det implicitte subjekt er ὁ κύριος. Efter εἶρηκεν følger direkte tale, der her omfatter to sætninger. Τελεῖται i den anden af de to sætninger er præsens i medium/passiv af τελέω.

Se v. 5 vedr. udtrykket *καυχῆσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις*. "Ἠδίστα er superlativformen af adverbiet *ἡδέως*, der betyder "gerne". Det lader sig ikke afgøre, om *ἡδίστα* er brugt med superlativisk ("helst") eller med elativ ("meget gerne") betydning. *Μᾶλλον* står knyttet til verbet *καυχῆσομαι*. Af *οὖν* fremgår, at udsagnet er at opfatte som følgen af det, der er udfoldet i det foregående.

I hensigtsbisætningen (BDR § 369; B&J § 296,1,2; HKN,S § 144) betyder *ἐπισκηνώσῃ ἐπὶ* "tager bolig hos" eller "tager bolig i". *Ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ* er den kraft, der har udspring i Kristus / kommer fra ham.

V. 10 *Διὸ* viser, at der nu drages en konklusion af det foregående. Udtrykket *εὐδοκῶ ἐν* betyder "er tilfreds med".

Substantivet *ὑβρὶς* betyder "mishandling", og *ἀνάγκη* "trængsel". Præp.leddet *ὑπὲρ Χριστοῦ* betyder "for Kristi skyld". Dette led kan man forbinde med den foranstående række af substantiver. En anden mulighed er at forbinde det med det fjernerestående verbum *εὐδοκῶ*.

Udsagnet i den foregående del af verset begrundes nu (jfr. *γάρ*) med sætningerne *ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι*. Den første sætning er en tidsbisætning med konstruktionen eventualis. BDR § 382,3; B&J 293,2; HKN,S 147a.

Τότε δυνατός εἰμι udgør en med tidsbisætningen sammenhørende hovedsætning.

V. 11 Se vedr. *γέγονα* B&J nr. 122, s. 381; HKN,F § 88, nr. 21. Adjektivet *ἄφρων* (jfr. v. 6) står som subjektsprædikat. Asyndetisk følger en ny hovedsætning, i hvilken *με* er objekt for *ἠναγκάσαστε* (af *ἀναγκάζω*).

I sætningen *ἐγὼ γὰρ κτλ.* betegner imperfektformen *ῥοειλον* (af *ῥοείλω*) noget, der burde være sket. BDR § 358. Hvad det er, viser den udfyldende infinitiv *συνίστασθαι* (af *συνίστημι*), der betyder "anbefales". Præp.leddet *ὑφ' ὑμῶν* er agens. BDR § 232,2; B&J § 260,3; HKN,S § 59b.

Verbet *ὑστερέω*, der kan betyde "lider mangel", "står tilbage for", er her brugt i den sidste betydning. De personer, der sammenlignes med, står i genitiv. BDR § 180,5; B&J § 234,10; HKN,S § 44h. Derfor *τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων* = "de vældige apostle" (adverbiet *ὑπερλίαν* er her brugt adjektivisk). *Οὐδέν* (B&J § 123,2; HKN,F § 39) er henseendets akkusativ. BDR § 154; 160; B&J § 230,2; HKN,S § 24. Paulus siger, at han står tilbage i henseende til intet; dvs. han står ikke i noget tilbage for de nævnte apostle.

I den sidste sætning betyder *εἰ καὶ* "om også", "skønt" og udtrykker altså en indrømmelse. Det førnævnte pronominale adjektiv *οὐδέν* står her som subjektsprædikat.

V. 12 Et subjekt i neutrum pluralis (*τὰ σημεῖα*) udløser en singularisform af verbet. Derfor *κατεργάσθη* (af *κατεργάζομαι* = "udfører", "virker" og lign.). Udtrykket *τὰ σημεῖα τοῦ ἀποστόλου* angiver de tegn, der karakteriserer en apostel, og som udøves af en apostel. Præp.leddet *ἐν ὑμῖν* betyder "hos jer",

"blandt jer". Disse tegn blev øvet "med al udholdenhed", som det fremgår af præp.leddet ἐν πάσῃ ὑπομονῇ.

De tre dativer σημείους (σημείων), τέρασιν (τέρας) og δυνάμεσιν (δύναμις) må betegnes som instrumentale dativer.

V. 13 Den spørgende sætning τί γάρ ἐστιν efterfølges af en relativ bisætning, i hvilken det relative pronomen ὃ må opfattes som henseendets akkusativ i forbindelse med verbet ἠσώθητε (af ἑσώομαι eller ἠττόομαι = "bliver tilsidesat", "bliver stillet ringere". Jfr. komparativen ἡσών = "ringere" og substantivet ἠττημα = "underlegenhed"). BDR § 154; 160; B&J § 230,2; HKN,S § 24. Den eller det, man stilles ringere i forhold til, anføres i et præp.led med ὑπέρ + akkusativ, her ὑπέρ τῶς λοιπῆς ἐκκλησίας.

Εἰ μὴ = "hvis ikke", "undtagen". Genitiven ὑμῶν er fremkaldt af det med κατά sammensatte verbum κατενάρκησα (af καταναρκάω). BDR § 181,1; HKN,S § 44i.

Verbet χαρίσασθε i versets sidste sætning er imperativ. Χαρίζομαι er her brugt med betydningen "tilgiver". Paulus' udtryksmåde i dette vers afspejler tydeligvis ironi.

V. 14 Ἰδοῦ er en stivnet imperativ (jfr. indikativformen εἶδον), der bruges som interjektion med betydningen "se!". Sammen med taladverbiet τρίτον betyder det demonstrative pronomen τοῦτο "dette er tredje gang".

Med samme betydning som εἶναί med adjektiv kan man på græsk - som her - benytte ἔχειν med adverbium. Udtrykket ἐτόμως ἔχω betyder derfor "jeg er rede". Hvad Paulus er rede til, fremgår af den udfyldende infinitiv ἐλθεῖν. BDR § 393,4. Se vedr. ἐλθεῖν B&J nr. 235, s. 392; HKN,F § 88, nr. 34.

Udsagnet καὶ οὐ καταναρκήσω begrundes i den følgende sætning indledt med οὐ γάρ κτλ. Verbet ζητῶ konstrueres med objekt, nemlig henholdsvis τὰ og ὑμᾶς. Til τὰ knytter sig den possessive genitiv ὑμῶν = jeres ting". BDR § 162; B&J § 232,3c; HKN,S § 9; 38.

Udsagnet om, at det ikke er det, korintherne har, men dem selv, han søger, begrunder Paulus i en ny med οὐ γάρ κτλ. indledt sætning. Verbet ὀφείλει (subjektet τὰ τέκνα er neutrum pluralis) er konstrueret med den udfyldende infinitiv θησαυρίζειν (BDR § 392,2) og med dativus commodi (τοῖς γονεῦσιν - af οἱ γονεῖς). BDR § 188,1; B&J § 236,3; HKN,S § 28. Efter ἀλλά må man underforstå ὀφείλουσι θησαυρίζειν.

V. 15 Se vedr. ἥδιστα kommentarerne til v. 9. Ved hjælp af vekslingen mellem de to former af δοκινῶ siger Paulus, at han gerne vil ofre og ofres.

Præpositionen ὑπέρ er her brugt med betydningen "for skyld". Τῶν ψυχῶν ὑμῶν kan betyde "for jeres sjæles (dvs. frelses) skyld", men måske sandsynligere "for jeres skyld". Meningsmæssigt gør det næppe nogen større forskel.

I betingelsesbisætningen εἰ κτλ. (casus realis; BDR 372,1; B&J § 290,4; HKN,S §

195a) er det uklart, om der skal læses ἄγαπῶ eller ἄγαπῶν. I sidste tilfælde er det et participium, og man kan så underforstå et εἰμί. Meningsmæssigt betyder det mindre, hvilken af de to læsemåder der anses for den sandsynligste.

Adverbiet περισσοτέρως foran ὑμῶς er en komparativform af περισσῶς. Det kunne være en tilkendegivelse af, at Paulus elskede dem mere end de andre menigheder, men der er også den mulighed, at adverbiet blot skal forstærke udsagnet om kærligheden til menigheden.

Korresponderende med περισσοτέρως i betingelsessætningen følger i hovedsætningen komparativen ἥσσοον, der betyder "mindre". ἥσσοον er egentlig neutrum singularis af det komparative adjektiv ἥσσω, og denne neutrumsform anvendes som adverbium. HKN,F § 27c.

V. 16 Udtrykket ἔστω (imperativ af εἰμί. B&J § 156; HKN,F § 81) δέ sigter til den umiddelbart følgende sætning og kan gengives med "lad så være". Konstruktionen udtrykker noget indrømmende. BDR § 387,1.

I sætningen ἄλλᾶ ὑπάρχων κτλ. er ὑπάρχων et participium, der står knyttet til subjektet for ἔλαβον (B&J nr. 364, s. 404; HKN,S § 88, nr. 59) og udtrykker et kausalt betydningsaspekt. BDR 418,1; B&J § 275,5; HKN,S § 179. Πενουργός er subjektsprædikat efter ὑπάρχων, og δόλω er mådens dativ knyttet til ἔλαβον. BDR § 198,3; B&J § 238,3; HKN,S § 34. Altså: "men fordi jeg var snedig, tog / fangede jeg jer med list."

V. 17 De to sætninger i verset udgør et spørgsmål, og med det indledende μὴ er det på forhånd signaleret, at Paulus venter et benægtende svar. BDR § 427,2a; 440; B&J 301,2,3; HKN,S § 211,1.

Paulus gennemfører ikke den konstruktion, han synes at lægge op til. Der foreligger med andre ord en anakoluti. Som det står nu, har τίνα ikke nogen funktion, idet pronominet genoptages senere i præp.leddet δι' αὐτοῦ. Akkusativen τίνα skyldes vel, at Paulus i begyndelsen tænker på et objekt for det senere verbum ἀπέσταλκα. En sprogligt mere korrekt udtryksmåde, der også undgik den relative attraktion med genitiven ὧν i stedet for οὓς som objekt for ἀπέσταλκα, ville være: μὴ διὰ τίνος τούτων οὓς ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς; = "Mon jeg har udbyttet jer gennem nogen af dem, som jeg har sendt til jer?" Se vedr. relativ attraktion BDR § 294,4; B&J § 297,7; HKN,S § 93, og se vedr. ἀπέσταλκα B&J nr. 626, s. 426; HKN,F § 76, anm. 4. Perfektum kan her, hvor de omgivende verber er aoristformer, godt være brugt med betydning som aorist. BDR § 343,2.

V. 18 I forbindelse med παρεκάλεσα skal man nok underforstå en infinitiv, hvoraf fremgår, at det, Paulus bad Titus om, var at tage afsted for at besøge menigheden i Korinth. Af præpositionen σὺν i verbet συνοπέσταιλα (se kommentarerne til ἀπέσταλκα i v. 17) fremgår, at broderen skulle rejse sammen med Titus.

Verset slutter med tre spørgsmål. På det første ventes et benægtende svar, som det fremgår af μήτι; på de to sidste ventes et bekræftende svar, idet de indledes med οὐ. Se kommentarerne til μή i v. 17.

Τῷ αὐτῷ πνεύματι og ἔχνεοιν (af ἔχνος) i de to sidste spørgesætninger kan opfattes som mådens dativ knyttet til verbet. Se kommentarerne til δόλω i v. 16. I den sidste spørgesætning må verbet περιεπατήσομεν fra den foregående sætning underforstås.

Se vedr. αὐτῷ i præpleddet τῷ αὐτῷ πνεύματι og vedr. αὐτοῖς i τοῖς αὐτοῖς ἔχνεοιν B&J § 120,4c; HKN,F § 30.

V. 19 Verbet δοκεῖτε, hvortil adverbiet πάλαι er knyttet, er konstrueret med en objektsætning i form af ὅτι ἡμῖν ἀπολογοῦμεθα. Πάλαι betyder "for længe siden"; meningen er, at korintherne under Paulus' redegørelse for længe siden er kommet til deres opfattelse af apostlens forehavende, nemlig at han fremlægger en apologi for dem. Altså: "I har længe været af den mening, at osv." Præsens (δοκεῖτε) om det durative.

Κατέναντι er et adverbium, der betyder "overfor". Her er det brugt som uegentlig præposition (BDR § 214,4) og konstrueret med genitiven θεοῦ.

Versets sidste sætning er en nominal-sætning, hvor man kan underforstå enten εἶναι eller γίνεσθαι, evt. λαλοῦμεν. Genitiven ἡμῶν i præpleddet ὑπὲρ τῆς ἡμῶν οἰκοδομῆς kan opfattes som en objektiv genitiv. BDR § 163; B&J § 232,2; HKN,S § 40.

V. 20 Efter φοβοῦμαι konstrueres med μή πως i betydningen "at". BDR § 370,1; B&J § 286,1,2; HKN,S § 146.

I sætningen indledt med μή πως er der to finite verbalformer, nemlig εὔρω og εὔρεθῶ (B&J nr. 241, s. 393; HKN,F § 88, nr. 36), og participiet ἐλθῶν står knyttet til subjektet for de finite former. Det rummer et tidsligt betydningsaspekt. BDR § 418,5b; B&J § 275,3; HKN,S § 178.

Verbet εὔρω, hvortil nægtelsen οὐχ hører, er konstrueret med to akkusativer, nemlig dels ἡμᾶς, dels οἴους (B&J § 124; HKN,F § 38) – eller rettere et underforstået τοιοῦτους, idet man foran det relative pronomen οἴους må forudsætte et demonstrativt. Altså: "Jeg er bange for, at jeg, når jer kommer (er kommet), ikke finder jer sådanne (dvs. ikke finder, at I er sådan), som jeg ønsker."

I fortsættelsen καὶ γὰρ εὔρεθῶ κτλ. betyder εὔρεθῶ ἡμῖν "bliver fundet af jer." BDR § 191,2; 313. Foran οἶον οὐ θέλετε kan man underforstå et demonstrativt τοιοῦτος. Altså: "og at jeg ikke af jer findes sådan, som I ønsker", dvs. Paulus er bange for, at de ikke finder, at han er, som de ønsker, at han skal være. I perioden fra μή πως til οὐ θέλετε indgår der således to relativsætninger.

Versets andet μή πως, der følger asyndetisk, er også bestemt af φοβοῦμαι og betyder følgelig "at". Der er ikke noget verbum. Fortsættes med samme verbum som ovenfor, kunne den underforståede verbalform være εὔρεθῶσιν med

tilføjelsen ἐν ὑμῖν. En anden mulighed ville være ὡσιν ἐν ὑμῖν (B&J § 156; HKN,F § 81). De otte substantiver – nogle i singularis, andre i pluralis – udgør sætningens subjekt.

V. 21 Det indledende μή er bestemt af φοβοῦμαι i det foregående vers og betyder følgelig "at". Den absolutte genitiv ἐλθόντος (B&J nr. 235, s. 392; HKN,F § 88, nr. 34) μου står knyttet til sætningsobjektet με. BDR § 417; 423; B&J § 277; HKN,S § 49; 186. Den absolutte genitiv udtrykker her et tidsaspekt. Jfr. πάλιν.

Præp.leddet πρὸς ὑμᾶς betyder antagelig "hos jer", men en anden mulighed er "med hensyn til jer".

Konjunktiven πενθήσω skyldes, at også dette verbum er bestemt af μή. I betydningen "sørger over" kan πενθέω konstrueres med akkusativ som her πολλούς (af πολὺς). De af πολλούς udløste genitiver i henholdsvis perfektum og aorist, nemlig προημαρτηκότων (B&J nr. 43, s. 374; HKN,F § 88, nr. 6) og μετανοησάντων (af μετανοεῶ) er partitive genitiver. BDR § 164,1; B&J § 232,4; HKN,S 41. Verbet μετανοεῶ er her konstrueret med ἐπί + dativ.

I den afsluttende relativsætning er der et eksempel på relativ attraktion, idet det relative pronomen som objekt for ἔπραξαν skulle have været akkusativ. Se vedr. relativ attraktion henvisningerne i kommentarerne til v. 17. I øvrigt kan man spørge, om det relative ἥ alene skal vise tilbage til det sidste af de tre nævnte substantiver, hvad det formelt gør.

KAPITEL 13

V. 1 Se vedr. τρίτον τοῦτο kommentarerne til 12,14. Jfr. BDR 248,4.

I det gammeltestamentlige citat fra 5 Mos 19,15 er πᾶν ῥῆμα subjekt, og σταθήσεται (B&J nr. 296, s. 398; HKN,F § 80) er verbum. Δύο καὶ τριῶν i præp.leddet ἐπὶ στόματος (af στόμα) δύο μαρτύρων (af μάρτυς) καὶ τριῶν er genitiv af talordevne δύο og τρεῖς. B&J § 127; HKN,F § 40b. Καί er i citatet brugt med betydningen "eller". BDR § 442,9a.

V. 2 Se vedr. προεῖρηκα B&J nr. 217, s. 390; HKN,F § 88, nr. 61. Hvad enten man opfatter ὅτι i versets sidste sætning med betydningen "at" eller som ὅτι-recitativum (altså lig med et kolon), udgør den med ὅτι indledte sætning objektet for προεῖρηκα og προλέγω.

Participierne παρών og ὄπων (af πάρεμι = "er nærværende", og ἄπειμι = "er fraværende") står knyttet til subjektet for de to verber προεῖρηκα og προλέγω. Det adverbelle udtryk τὸ δεύτερον ("for anden gang") er at forbinde med παρών og νῦν står knyttet til ὄπων. Altså: "som for anden gang nærværende og nu som fraværende."

Med dativerne τοῖς προμαρτηκόοις (B&J nr. 43, s. 374; HKN,F § 88, nr. 6) og τοῖς λοιποῖς πᾶσι (B&J § 104,1; HKN,F § 22) angives, hvem Paulus henvender sig til til. Dativerne er altså bestemt af προεῖρηκα og προλέγω.

I ὅτι-sætningen, der som nævnt er objekt, er verbet φείσομαι (B&J nr. 698, s. 433). Sætningen ἐὼν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν står indskudt i ὅτι-sætningen.

Sammenhængen taler for, at ἐὼν-sætningen skal opfattes som en tidsbisætning med casus eventualis ("når jeg måtte komme næste gang"), idet Paulus ikke omtaler sit forestående besøg som usikkert, men ἐὼν giver ellers umiddelbart det indtryk, at det er en betingelsesbisætning med eventualis ("hvis jeg måtte komme"). BDR § 373; B&J § 290; HKN,S § 147b.

Se vedr. ἔλθω B&J nr. 235, s. 392; HKN,F § 88, nr. 34. Meningsmæssigt svarer εἰς τὸ πάλιν til πάλιν. Bestemmelsen er sandsynligvis at knytte til ἔλθω, men det vil også være muligt at kombinere den med φείσομαι i ὅτι-sætningen.

V. 3 Verset indledes med en årsagsbisætning, der er nøje forbundet med det umiddelbart foregående udsagn.

Δοκιμῆν, der står som objekt for ζητεῖτε, er konstrueret med genitiv, nemlig τοῦ λαλοῦντος Χριστοῦ (med det indskudte præp.led ἐν ἐμοί), der kan betegnes som en objektiv genitiv. Altså: "Da I søger bevis på, at Kristus taler i mig."

Det første præp.led i den efterfølgende relativsætning ὅς κτλ., nemlig εἰς ὑμᾶς, betyder formentlig "over for jer" eller lign., mens det andet ἐν ὑμῖν betyder "i jer" eller "iblandt jer".

V. 4 Konstruktionen med καὶ γὰρ ... ἀλλά betyder "for ganske vist ...

men". Jfr. BDR 448,6; 452,3.

Præpositionen ἐξ (ἐκ) betyder egentlig "ud af", "som følge af". Se vedr. verbet ζῆ (og ζῆσομεν senere i verset) B&J nr. 248, s. 394.

Καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν = "Også vi er jo magtesløse." Det afsluttende præp.led εἰς ἡμᾶς er at forbinde med verbet ζῆσομεν.

V. 5 Πειράζετε og senere δοκιάζετε er at opfatte som imperativer, og det refleksive ἑαυτοῦς (B&J § 117,4; HKN,F § 31) er i begge tilfælde objekt.

Den af πειράζετε afhængige sætning εἰ ἐστὶ (B&J § 156; HKN,F § 81) ἐν τῇ πίστει er en indirekte spørgebisætning. BDR § 368,1,2; B&J § 288; HKN,S § 201a.

I den spørgende sætning ἢ οὐκ ἐπιγινώσκετε (indikativ) ἑαυτοῦς må det refleksive ἑαυτοῦς opfattes som en henseendets akkusativ. BDR § 160,1; B&J § 230,2; HKN,S § 24. Verbet ἐπιγινώσκετε har som objekt den følgende ὄτι-sætning. I denne sætning må verbalformen ἐστὶν underforstås.

Det afsluttende udsagn εἰ μὴτι ἀδοκμοὶ ἐστε synes at være komprimeret. Da εἰ μὴτι vel betyder "hvis ikke", kan den underforståede tanke være, "at I kan erkende, at Kristus er i jer", og fortsættelse er, "består I ikke prøve." Meningen med den af Paulus valgte korte formulering kommer antagelig frem med gengivelse: "Hvis ikke / ellers består I ikke prøve." Ἀδοκμῶς er et adjektiv, der betyder "ikke at kunne bestå prøven."

V. 6 Ἐλπίζω har som objekt sætningen ὅτι γνώσεσθε (B&J nr. 123, s. 381; HKN,F § 88, nr. 22), og γνώσεσθε har sætningen ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμεν (B&J § 156; HKN,F § 81) ἀδοκμοὶ som objekt. Denne sætning kan gengives: "at vi ikke er ude af stand til at bestå prøve" = "at vi består prøven."

V. 7 Den, der bedes til (εὐχόμεθα), angives her med præp.ledet πρὸς τὸν θεόν, og det, der bedes om, udtrykkes med en akkusativ med infinitiv, nemlig μὴ ποιῆσαι ἡμᾶς (BDR § 392; B&J § 266; HKN,S § 163). Den negerede infinitiv har som objekt κακὸν μηδέν (B&J 123,2; HKN,F § 39). Efter nægtelsen μὴ må μηδέν oversættes positivt, nemlig ved "noget". BDR § 431,2; B&J § 298,3; HKN,S § 211.

Hensigtsbisætningerne οὐχ ἴνα κτλ. og ἄλλ' ἴνα κτλ. er at forbinde med versets indledende verbum εὐχόμεθα. Se vedr. verbet φανῶμεν i den første sætning B&J nr. 696, s. 432; HKN,F § 88, nr. 103. Dette verbum er her konstrueret med subjektsprædikat, nemlig δόκμοι.

Se vedr. versets afsluttende verbum ὦμεν, der hører den sidste ἴνα-sætning til, B&J § 156; HKN,F § 81. Det foran subjektsprædikatet ἀδοκμοὶ stående ὡς er sammenlignende. Paulus beder altså om at måtte komme til at fremtræde som en, der ikke består prøve, når bare de gør det gode.

V. 8 Paulus begrundes nu i v. 8, hvad han lige har sagt; jfr. γάρ. Verbet δυνάμεθα kan gengives med "formår". Det ubestemte pronomen τι er objekt for

δυνάμεθα.

Mens κατὰ τῆς ἀληθείας betyder "mod sandheden", betyder ὑπὲρ ἀληθείας "for sandheden".

V. 9 Efter hovedsætningen χαίρομεν γάρ følger tidsbisætningerne ὅταν ἡμεῖς ἄσθενῶμεν og (ὅταν) ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ᾖτε (B&J § 156; HKN,F § 81). Konstruktionen er eventualis. BDR 382,3; B&J § 293,2; HKN,S § 147a.

Εὐχόμεθα, der i v. 7 var konstrueret med præp.led og akkusativ + infinitiv, har her i v. 9 det demonstrative pronomen τοῦτο som (det foreløbige) objekt. Af fortsættelsen ses, at τοῦτο sigter til τὴν ὑμῶν κατάρτισιν (jfr. verbet καταρτίζω), dvs. "jeres fuldkommengørelse".

V. 10 Det begrundende præp.led διὰ τοῦτο ("på grund af dette" = "derfor") foregriber udsagnet i ἵνα-sætningen. Det demonstrative pronomen ταῦτα, der også omfatter, hvad Paulus i det foregående har skrevet, er objekt for γράφω. Participlet ἀπὼν (B&J § 156; HKN,F § 81) står knyttet til subjektet for γράφω, og det rummer et tidsligt betydningsaspekt. BDR § 418,5b; B&J § 275,3; HKN,S § 178.

I hensigtsbisætningen ἵνα παρῶν (jfr. ἀπὼν i den foregående sætning) κτλ. (BDR § 369; B&J § 296,1.2; HKN,S § 144) står udtrykket ἀποτόμως χρήσωμαι betydningsmæssigt svarende til adjektivet ἀπότομος og konjunktiven ᾧ, evt. γίνωμαι. Altså: "For at jeg ikke, når jeg er nærværende, skal være streng."

Præp.ledet κατὰ τὴν ἐξουσίαν betyder helt præcist "svarende til myndigheden". Se vedr. verbet ἔδωκεν i relativsætningen B&J § 185 og nr. 157, s. 384; HKN,F § 78, s. 86. Præp.ledene εἰς οἰκοδομὴν og εἰς καθαίρειν står knyttet til sætningsverbet ἔδωκεν.

V. 11 Med adverbiet λοιπὸν tilkendegiver Paulus, at der nu kommer et skift, nemlig her til nogle afsluttende bemærkninger. Det drejer sig i v. 11 om fem formaninger i form af imperativer.

Med καταρτίξεσθε formaner Paulus nu til det, han iflg. v. 9 også beder om. Jfr. τὴν ὑμῶν κατάρτισιν. Καταρτίζω betyder "bringer i orden". Her i v. 11 er det en imperativ i medium/passiv, hvad der evt. kan gengives med "bliv fuldkommengjort", "få jeres ting bragt i orden". Παρακαλεῖσθε er også medium/passiv og betyder "bliv trøstede", "lad jer formane". Udtrykket τὸ αὐτὸ φρονεῖτε betyder "tænk det samme", dvs. "vær enige".

De to til ὁ θεός føjede genitiver τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης udtrykker den forståelse, at kærligheden og freden hidrører fra Gud. Se vedr. εἶσται B&J nr. 186, s. 387; HKN,F § 81.

V. 12 Præp.ledet ἐν ἀγίῳ φιλίῳ betyder "med et helligt kys" og er knyttet til imperativen ἀπάσσοσθε. Se om betydningen af aorist imperativ BDR § 337; B&J § 252; HKN,S § 151.

V. 13 Subjekt i sætningen er ἡ χάρις, ἡ ἀγάπη og ἡ κοινωνία, og det underforståede verbum er antagelig optativformen εἴη (B&J § 156; HKN,F § 81).

Udtrykket ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος kan forstås sådan, at der tænkes på delagtighed i Ånden. Det er også muligt at forstå det som udtryk for det trosfællesskab, som er forårsaget af Ånden.

Det er dette ønske i brevets allersidste vers, vi kender fra gudstjenesteliturgien under betegnelsen "den apostolske velsignelse."